

Itota Codito ingantedö ante Mäateo nänö watapæ ante yewæmongainta

Itota Codito wæmæidi (Odoca 3.23-38)

¹ Nē Ponguingä, ante dodäni nāni nē angaingä iñömö Itota Codito inongä ingampa. Tömengä iñömö Abadäo wodi pæingä nē ingaingä inte Awënë Dabii wodi pæingä mönō inongä ingacäimpa. Tömengä wæmæidi iimaï emongadänimpa, ante yewæmonte ongompa.

² Abadäo wodi wengä Itæca eñagacäimpa. Ayæ wææ Itæca wodi wengä Aacobo eñagacäimpa. Ayæ wææ Aacobo wodi wënäni Oodaa nāni caipæ eñagadänimpa.

³ Ayæ wææ Oodaa wodi Tämata ingante monte Pade tönö Dada inate tapæigacäimpa. Ayæ wææ Pade wodi wengä Etedöo eñagacäimpa. Ayæ wææ Etedöo wodi wengä Adäma eñagacäimpa.

⁴ Ayæ wææ Adäma wodi wengä Äminadabo eñagacäimpa. Ayæ wææ Äminadabo wodi wengä Näatöo eñagacäimpa. Ayæ wææ Näatöo wodi wengä Tädämöo eñagacäimpa.

⁵ Ayæ wææ Tädämöö wodi pæte Adacaba ingante mōninque Boodo ingante tapæigacäimpa.

Ayæ wææ Boodo wodi pæte Odoto ingante monte Obedo ingante tapæigacäimpa.

Ayæ wææ Obedo wodi wengä Yæte ëñagacäimpa.

⁶ Ayæ wææ Yæte wodi wengä Dabii ëñate pædinque awënë odeye bagacäimpa.

Ayæ wææ Dabii wodi pæte Odiya wodi nänöogængä iningä ingante mōninque Tadömöö ingante tapæigacäimpa.

⁷ Ayæ wææ Tadömöö wodi wengä Doboö ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Doboö wodi wengä Abiya ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Abiya wodi wengä Ata ëñagacäimpa.

⁸ Ayæ wææ Ata wodi wengä Ootapato ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Ootapato wodi wengä Oodäö ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Oodäö wodi wengä Otiya ëñagacäimpa.

⁹ Ayæ wææ Otiya wodi wengä Ootäö ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Ootäö wodi wengä Acadæ ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Acadæ wodi wengä Etequiya ëñagacäimpa.

¹⁰ Ayæ wææ Etequiya wodi wengä Mänatee ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Mänatee wodi wengä Ämöö ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Ämöö wodi wengä Ootiya ëñagacäimpa.

11 Ìninque Ootiya wodi quëwengãñedë idægoidi inãnite babidöniaidi ponte ö æ gobæ wabæca mäodäni gogadänimpa.

Ayæ wææ Babidöniabæ näni goyedë Ootiya wodi wënäni Eecöniya näni caipæ ëñagadänimpa.

12 Mänii Babidöniabæ ö ænte godäni ate ayæ wææ Eecöniya wodi wengä Tadatiedo ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Tadatiedo wodi wengä Dodobabedo ëñagacäimpa.

13 Ayæ wææ Dodobabedo wodi wengä Abiodo ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Abiodo wodi wengä Ediaquimö ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Ediaquimö wodi wengä Atodo ëñagacäimpa.

14 Ayæ wææ Atodo wodi wengä Tadoco ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Tadoco wodi wengä Aquii ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Aquii wodi wengä Ediodo ëñagacäimpa.

15 Ayæ wææ Ediodo wodi wengä Edeadado ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Edeadado wodi wengä Mäatäo ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Mäatäo wodi wengä Aacobo ëñagacäimpa.

16 Ayæ wææ Ootee wodi ingante Aacobo tapæigacäimpa.

Ayæ Ootee wodi ëñate pæte wææ Itota badä ingu- ingä ingante Mäadiya ingante mongacäimpa.

Mäadiya ingante mongä ate tömengä wæætë Itota ingante mangacäimpa. Tömengä iñömö Awënë bacäcäimpa, ante cædinque Wængongui oginguipæ gao cæcä ate edæ, Codito, ante nänö në pemongaingä ingacäimpa.

¹⁷ Mänömaï i incæ Abadäo wodi pæinäni wææ nänömoidi wææ, önompo tipæmpoga wææ mempoga go mempoga mänimpoga nani yebæñedë ate Abadäo wodi pæingä Dabii ëñagacäimpa. Ayæ wææ Awënë Dabii wodi pæinäni wææ nänömoidi wææ, önompo tipæmpoga wææ mempoga go mempoga mänimpoga nani yebæñedë ate Oodeoidi inänite wabæca Babidöniabæ ænte gogadänimpa. Ayæ Babidöniabæ ænte godäni ate tömënäni pæinäni wææ nänömoidi wææ, önompo tipæmpoga wææ mempoga go mempoga mänimpoga nani yebæñedë ate mönö Codito nänö ponguinque ëñagacäimpa.

*Itota Codito ëñacampa
(Odoca 2.1-7)*

¹⁸ Itota Codito iïmaï ëñagacäimpa. Wäänä Mäadiya wodi nänö baquecäñedë Ootee wodi tömengä ingante do, Monguïmo, angä ëñëningä inte ayæ mönämaï iñongante Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca angä ëñëninque do yädëmadä bacä adänitapa. ¹⁹ Yädëmadä ingä adinque Ootee cöwë nö cædongä inte, Piïnte änäni wæcæ wæ, ante wædinque, Awëmö pango cæcæboïmpa, ante pönengantapa.

²⁰ Ante önöwënenque pönëninque möwocodë wiimöñongä Wængongui tömengä anquedo ingante da pönongä pöninque anquedo iñömö

iïmaï angantapa. “Ootee, Awënë Dabii pæïmi inömi inte bitö nänöogængä Mäadiya ingante guiñenämaï æncæbiimpa. Tömengä iñömö Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca angä eñente beyænque ënengä adinque bitö iñömö tömengä ingante ee moncæbiimpa. ²¹ Tömengä Wëñængä onguiñængä ingante mancæcäimpa. Mangä pæcä ate tömengä iñömö, Botö guidëmini mini wæquinque wënæ wënæ cæminipa, ante adinque botö æmo beyænque quëwencæminipa, ante cæcæcäimpa cæbii. Bitö tömengä ëmöwo ante, Në Ængä inongä ingampa, ante Itota pemoncæbiimpa,” ante anquedo Wængongui nänö në da pönöningä ponte Ootee ingante angacäimpa.

²² Ìninqe Wængongui beyæ në apænegaingä iïmaï ante nänö yewæmongainö bai ante ïinque batimpa.

²³ “Baquécä incæ yädëmadä badinque

Wëñængä onguiñængä ingante mancæcäimpa.

Mangä eñacä adinque tömengä ëmöwo, Ëmänoedo, ante godö pemoncædänimpa.”

Ante nani yewæmongainö bai cædinque tömengä ëmöwo, “Wængongui mönö weca quëwengampa,” ante, Ëmänoedo, ante pemonte inongäimpa.

²⁴ Ootee mänii wiimonte ñäni ömæmongä ate Wængongui nänö da pönöningä anquedo nänö ämaï eñente cædinque oncönë ænte gocä incæte guëa mönämaï ingadaiimpa. ²⁵ Edæ bamoncädengä eñacä ate, Itota, ante pemonte ate tömäna mäniñedë ate guëa mongadaiimpa.

2

Nē ēñēnāni Itota weca ēñacæ pōnānīpa

¹ Itota Bedēē nāni quēwēñōmō ēñacā ate māniñedē edæ Edode Oodeabæ awēnē odeye nānō iñedē edæ nē nō ēñēnāni gobæ nænque tamōnō quēwēnāni inte Eedotadēē pongadānīpa.

² Ponte ānīnque,

—Oodeo Awēnē Odeye iñōmō ñōwocā ēñadingā iñōmō æyōmōnō owocāā, ante ēñencæte ante wæmōnīpa. Edæ nænque tamōnō quēwēñōmōni Awēnē nēmō ta ñongæ adīnque mōnitō tōmengā weca ædæ wæænīnque edæ, Bitō Wængonguī imidō anguēnē, ante watapæ apænecæ pōmōni imōnīpa, ānānīta.

³ Ayæ, Wacā Awēnē Odeye ēñacampa, ante tededāni ēñente wædīnque māniōmæ tōmāmæ awēnē odeye Edode wæætē piinte bayongā Eedotadēē quēwēnāni tōmānāni tōmengā tōnō godongāmæ guīñente wædānīta. ⁴ Īnīnque, Wængonguī quī, ante nē godōnāni ñænænāni tōnō Wængonguī nānō wææ angāinō ante nē odōmōnāni tōnō tōmānāni inānite Edode āñecā godongāmæ pōnānīta. Pōnāni ate tōmengā, Codito nāni angaingā iñōmō æyōmōnō ēñāquingāā, ante æbānō yewæmōnte oñō amīnī. ⁵ Āñongante,

—Oodeabæ iñōmō Bedēē nāni quēwēñōmō māniñōmō ēñacæcāīpa, ante Wængonguī beyæ nē apænecā incæ iūmaī ante yewæmongacāīpa, ante apænedānīta.

⁶ “Oodabæ awēnē gobedōnadodoidi tæiyænāni iñōnāni

mīnitō adobæca Oodabæ quēwēninque Bedēē
 iñōmō mīni quēwencabo iñōmō
 mēa pōnī imīni incæte edæ wīi ōnōmīnique
 incæmīnīmpa.

Iñæmpa Wēñængä adocanque ēñate pædinque nē
 Awēnē bate taodīnque
 nē aacā bai inongä inte botō guidēnāni idægoidi
 inānite aacæcāīmpa.”

Ante yewæmongä amōnīpa.

⁷ Ante apænedāni ēñente wædinque Edode
 wæætē nē nō ēñēnāni inānite awēmō āñete pōnāni
 ate, Nēmō æyedēnō mā pōnī tamō amīnitawo.
 Āñongante tōmēnāni, Māniñedē tamō atamōnīpa,
 ante apænedāni. ⁸ Ēñēninque Edode iñōmō,

—Mīnitō wæætē Bedēē iñōmō māo nē ēñadingä
 ingante diqui diqui minte aedāni. Tōmengä in-
 gante adīnque wæætē adodō pōninque apænemīni
 ēñēmoedāni. Edæ mīnitō gote æbānō wēñæ in-
 gante apænemīni bai botō adobai edæ gote ædæ
 wææninque edæ, Wængonguī Awēnē imidō an-
 guēnē, ante watapæ apænecæte ante āmopa, ante
 Edode ōnonque ante pōnēninque apænegacāīmpa.

⁹ Angä ēñēninque nēmō nē adīnāni iñōmō Bedēē
 taadō gote æmō ayōnāni edæ ado nēmō tōmēnāni
 nænque tamōnō quēwēninque nāni adīmō incæ wo
 go adīnque edæ tē wocæ goyōnānite nēmō Wēñæ
 owoyōmō oncōmanca tæcædæca inō næ gongæ
 adānitapa. ¹⁰ Adīnque tōmēnāni edæ, Mōnō acæ
 pōnongä iñōmō ongongampa, ante pōnēninque
 watapæ togadānīmpa. ¹¹ Mānīi nāni adīncōnē go
 guīite ayōnāni Wēñængä iñōmō wäänä Māadiya
 tōnō ongongä adīnque tōmēnāni Wēñængä weca

ædæ wææninque, Bitö Wængongui Awënë imidö angüenë, ante watapæ apænedänitapa. Ayæ tömënäni nāni ænte pōnincoo wi æmpodinque oodo tōnō ogui waa qui tōnō ti nā ōni pæqui tōnō, Bitö qui impa, ante pædæ godōnāni ængacäimpa. ¹² Idæwaa adinque tömënäni möwocodë wüimōñōnānite wacä ponte apænecantapa. Minitö awënë Edode weca ocæ emænte godāmaï iedāni, angä eñëninque tömënäni wæætë yaatænque godinque tömënäni ömæ wadæ gogadänimpa.

Ooteidi Equitobæ wodii wīnōnānīpa

¹³ Godāni ĩninque edæ Ootee wüimōñongä Wængongui anquedo ingante da pōnongä ponte apænedinque, “Edode do Wëñængä ingante wænoncæte ante diqui mincæcäimpa cæbii. Ængæ gantite Wëñængä nāna badancaya ĩnate ö ænte Equitobæ wodii goe. Ayæ gote quëwëñōmīni botö ämo ate pödäni,” angä.

¹⁴ Eñëninque Ootee tömengä nānō wüimōönæ ayaönænëña incæ ængæ gantidinque Wëñængä nāna badancaya ĩnate ö æninque edæ Equitobæ gocantapa. ¹⁵ Godinque Ootee nāni wencabo ĩñömö Edode nānō wænguinganca quëwencæ gogadänimpa. Go quëwënāni ĩninque mönō Awënë Wængongui ĩmaï ante nānō apænegainö ante ĩinque batimpa. “Botö Wëñængä Equitobæ quëwëñongante añebo pongantapa,” ante Wængongui beyæ nē apænecä nānō yewæmongainö bai edæ do ĩinque batimpa.

Wëñænāni ĩnānite Edode angä wænōnāni wænānīpa

¹⁶ Edode guiquënë, Nëmö nē nō eññänäni botö äninö ante eññänämaï inte dæ godänipa, ante adinque edæ ænguï bacantapa. Ænguï badingue tömengä, Wëññänäni inänite mao wænödäni, angantapa. Äninqe tömengä, Mëa wadepo iñonte nëmö ta atamönipa, ante nē eññänäni nänä änimpoga ante pönëninque, Mëa wadepo eññänäni tönö ayæ eññänäni tönö Bedëe quëwënëni incæ Bedëe eyequei quëwënëni incæ onguïññänäni inänite mao wænödäni, angantapa. Ininqe nē wænönäni wæætē awënë nänö adinänique inänite capo ado tedæ wænönäni wængadänimpa. ¹⁷ Wänäni wädäni ininqe Wængonguï beyæ nē apænegaingä Eedëmiya wodi iïmaï ante nänö angainö bai edæ iinque batimpa.

¹⁸ “Nämaa nänä quëwëñmö nē Ca ca wæwënë nänä
Ca ca wæpämö eññänänitapa.

Wäänä nē Yæ yæ änönä inte,

Daquedä iñömö, Botö wëññänäni, ante wädä
eññänänitapa.

Dæ änäni pönente wædinque wäänä ædö cæte
piyænē cæquïnäa,”

ante Eedëmiya wodi yewæmongacäimpa.

¹⁹ Ayæ ate awënë Edode wængä ininqe Ootee iñömö Equitobæ ayæ quëwëninque wiimöñongä Wængonguï anquedo ponte a ongöninqe tömengä ingante apænecantapa. ²⁰ “Ootee eññemi. Wëññängä ingante wænoncæ änönäni incæ dobæ wänänipa cæbii. Ængæ gantite Wëññängä nänä badancaya inate Idægobæ adodö ænte gocæbiimpa,” angä.

21 Ëñëninque Ootee iñömö edæ ængæ gantid-
 inque nāna badancaya inate Idægobæ adodö ænte
 gocantapa. 22 Mäniñedë wæmpo Edode wængä
 ïninque, Wæætë tömengä wengä Adoquedao Ood-
 eabæ awënë odeye bacantapa, ante tededäni
 ëñente wædinque Ootee iñömö, Botö Oodeabæ ædö
 cæte wæætë goquïmoo, ante guiñente wæcantapa.
 Wæætë tömengä möwocodë wüimöñongä wacä angä
 ëñëninque Oodeabæ wodo tebæ godinque Gadide-
 abæ gocantapa. 23 Godinque Ootee nāni wencabo
 Näatadeta ponte quëwënänitapa. Ìninque, Näatadënö
 ingampa, ante pemoncædänimpa, ante Wængongui
 beyæ nē apænegaingä nänö angainö bai cædinque
 wadäni ñowo mönö Codito ingante, Näatadënö,
 ante pemonte bai apænegadänimpa.

3

*Wäö önömæca ponte apænecä ëñënänipa
 (Mäadoco 1.1-8; Odoca 3.1-9, 15-17; Wäö 1.19-28)*

1 Mäniñedë Wäö mönö nē æpænë guidönongä
 inte Oodeabæ önömæca ponte apænecä
 ëñengadänimpa. 2 Ponte apænedinque tömengä,
 “Öönædë Awënë incæ inguipoga tömämæ Awënë
 Odeye bacæcäimpa cæminii. Minitö wënæ wënæ
 cædinö ante, Ancaa wæwente awædö, ante ñimpo
 cæedäni,” ante Wäö apænecä ëñënänitapa.

3 Mänömainö ante nē apænecä ingantedö ante
 Wængongui beyæ nē apænegaingä Itaiya wodi
 iïmai ante do yewæmongacäimpa.

“Önömæca iñömö adocanque ogæ tedete aa
 pecæcäimpa.

‘Awënë nänö ponguinö ante mīnitö tee moncate
baī cæedāni.

Taadö tōinö pīnonte baī cædinque mīnitö wënæ
wënæ mīni cædinö ante edæ wido cæedāni,
ante aa pecä ēñengæimpa,”

⁴ Ante Itaiya wodi nänö nē angaingä inte
Wäö ñowo pongantapa. Tömengä weocoo ante
cāmeyo ocaguincoo nonte badonte wēñate
mongæninque pacadeyænta ante æmontai
badonte encadeyænonngäimpa. Tömengä cængui
ante ñāwāique cæninque tömengä bequi ante
guiñēmænque ade bete quëwënonngäimpa.

⁵ Quëwëñongä, Eedotadëë quëwënāni tönö
Oodeabæ tömäo quëwënāni tönö Oododänonga
biyönæ tömäo quëwënāni tönö tömengä weca
tate bee tēninque änānitapa. ⁶ Bitö āmaī nāwangä
wënæ wënæ cæte quëwëmōni inte wæmōnipa,
ante wædāni ēñēninque Wäö Oododänö æpæñē
guidongä guidānitapa.

⁷ Ayæ Paditeoidi tönö Tadoteoidi guiquënë
Wäö nänö guidōñömö pönāni adinque tömengä
ayæ wæætē tömēnāni inānite angantapa. “Tæntæ
pæimīni baī inōmīni inte mīnitö iñömö ēñēnāmaī
cæte quëwëmīnipa. Oo pōni wænompadāni, ante
æcänö wææ angä ēñēninque wodii winonte pōmīni.

⁸ Iñæmpa Wængongui Awënë gāmænö mīnitö
dicæ ocæ emænte poncæ cæmīniyaa. Nö cæte
pōmīni ininque mīnitö nē ocæ emænte pönāni
nāni waa cædö baī adobaī waa cæedāni. ⁹ Ayæ
nāmā wææ āninque, ‘Mōnitö adomōnique docä
Abadäo wodi pæimōni inte mōni quëwenguinque
imōnipa,’ ante mīni tedewënö ante pōnēnāmaī
inguënë quëwëmīni. Iñæmpa Wængongui, Botö

pæināni bacædānimpa, angä bai dicacoo incæ dobæ tömengä pæināni bai bacædönimpa. ¹⁰ Edæ awæ yecæte ante awænca nāni mæ yequinca eyewa pōni næænāni bai Wængongui nānō panguinca næænte bai do edæ a ongongampa. Tömengä wainca ante a ongōñongä ömæcawæ bai wii pönente cædāni adinque awæncaca wægo yete godō gongapamō iya tante bai cæcæcäimpa, ante ämo ëñëmaimīnīpa.”

¹¹ Ayæ, “Mīnitō wënæ wënæ mīni cædinō ante wido cæcæmīnīmpa, ante cædinque botō mīnitō imīnite æpænë guidōmo guimīnīpa. Incæte botō mänōmaī cæbo ate wacä ayæ poncæcäimpa. Tömengä iñōmō tæi ëmongä ëwocadongä iñongante botō wæætë wædāmo inōmo inte tömengä awæncata incæ ædō cæte godō ænte nææmaimoo. Tömengä da pōnongä pōninque Wængongui Tæiyæ Waëmō Önōwoca incæ pō guidinque mīnitō mīmō mënongacæcäimpa. Ayæ mīnitō wënæ wënæ cædinō ante gonga tante bai tömengä cæcæcäimpa. ¹² Waocä, Todigo tömëmō wati wati tæñōninque botō tæñōniñōmō önōmancaque baquinque botō apænte æninque waiña tömāmō oncōnë da wencæboimpa, ante timpodæ næænte wo ææntodō wo ææntodō cædinque ontapocoo wææincoo wadæ ñëmænte wo ëwengampa. Waocä mänōmaī wo ëwencæte ante timpodæ næængä bai mönō në Ponguingä iñōmō adobai oo pōni apænte ancæcäimpa. Todigo waiñacooque oncōnë da wente në mangä bai tömengä adobai në waëmō ināni inānite apænte ængä ate tömënāni tömengä nempo guicædānimpa. Wæætë wadæ ñëmænte wo ëwente bai cædinque tömengä në ontapocoo wææincoo

baï inäni inänite cöwë bæcoyömö iya tangä gonte wæcædänimpa,” ante Wäö apænegacäimpa.

Itota æpænë guiicampa

(Mäadoco 1.9-11; Odoca 3.21-22)

¹³ Wäö ayæ apæneyongä Itota iñömö Gadideabæ quëwëninque, Wäö botö imote æpænë guidongä guiicæboimpa, ante cædinque Oododänonga pongantapa. ¹⁴ Ponte, Guidömi guiboë, añongante Wäö wæætë wææ äninque,

—Botö waëmö imopa diyæ bitö imite guidömo guiquimii. Bitö wæætë botö imote guidömi guibo baï waa incædönimpa.

¹⁵ Ante wæyongante Itota wæætë,

—Cöwë ee cæbi, ämopa. Wængongui nänö änö ante tömänö eñente nö cæmö inguëñëmö imompa.

Ante apæ necä eñëninque Wäö Ao ante ee guidongä guiigacäimpa. ¹⁶ Guiite æpæ do tao gongænte æmö ayongä iñontobæ öönæ incæ wëä godömönte bayö Wængongui Öñowoca incæ equemö wææ baï tömengäa wææ pö guicä acantapa. ¹⁷ Wææ guicä ayongä edæ öönædë inö apænedinque, “Mäningä iñömö botö Wëñængä inongä inte botö në waadecä ingampa. Tömengä ingante adinque botö watapæ tobopa,” ante öönædë inö apæ necä eñengacäimpa.

4

Itota incæ wëncæ wëncæ cæcæcäimpa, ante wëncæ cæcampa

(Mäadoco 1.12-13; Odoca 4.1-13)

¹ Ayæ mäniñedē edæ, Itota iñömö wēnæ angä eñente æbänö cæquiringää, ante Wængongui Öñowoca incæ Itota ingante öñömæca mæicä æigacäimpa.

² Æi quēwēninque tömengä wantæpiyæ coadenta eönæ mänimpoönæ itæde woyowotæ cænämaï quēwēninque gue ænente wægacäimpa. ³ Gue ænente wæyongä wēnæ awēnē, Wēnæ wēnæ cæe, ante nē änewengä inongä inte Itota weca pöninque,
—Bitö Wængongui Wēmi ïmitawo. Näwangä ï ïninque dica incæ päö ämi ba cæmaïmpa.

⁴ Äñongante Itota iñömö,

—“Cænguinque cænte ædö cæte quēwenguïi. Wængongui nänö apænedö tömäne eñente cædinque waocä cænguï cænte bai quēwencæcäimpa.” Mänömainö ante Wængongui beyæ yewæmonte ongö apa änewēē, äninque Baa angantapa.

⁵ Wēnæ awēnē ayæ Itota ingante Eedotadēē tæiyæ waëmö nāni quēwēñömö ænte mäocä gocantapa. Ayæ Wængongui oncö ñænænconga wænömēnæca ænte mäi gönongä næ gongængantapa. ⁶ Næ gongæñongante wēnæ awēnē wæætē,

—Bitö Wængongui Wēmi ïmitawo. Näwangä ï ïninque bitö to wæibi ate dodäni iïmainö ante nāni yewæmongainö bai ïinque ba abaimpa.

“Bitö beyæ ante cædinque Wængongui tömengä anquedoidi inänite angä pöninque, tömēnāni bitö ïmite wææ aate iñæ æmpodäni ate bitö dicaa tee tēwadämaï incæbiimpa,” ante yewæmonte ongompa cæbii.

⁷ Äñongante Itota,

—İñæmpa godömenque ante yewæmongatimpa. “Bitö Awënë bitö Wængongui ïñongante bitö wæætë edæ, ‘Ëñënämaï cæbo incæte mönö Awënë Wængongui æbänö cæquiringää,’ ante acæte ante cædämaï incæbiimpa,” ante adobaï wææ yewæmonte ongö apa änewëë, ante Itota angantapa.

⁸ Ayæ wæætë wënæ awënë Itota ingante æibæ pönï onquiyaboga mæicä æicantapa. Æi ongöñongä wënæ awënë ïñömö awënë odeye ömæcoo ingui-poga tömäo ongöñömæcoo adoyömö a ongonte bai ado tedæ odömöninge awënë odeyeidi waa pönï näni ëmönö adobaï odömongä acantapa. ⁹ Itota ingante apænedinque wënæ awënë,

—Bitö botö weca ædæ wææninge, Tatänabi bitö Wængongui Awënë bai inömi imipa, ante watapæ apænebi ëñëmoe. Mänömainö ante apænebi ëñëninge botö wæætë, Mänïömæ tömäo ongöñömæ pönömo æninge bitö tömämæ Awënë babaïmipa, ante wënæ incæ änewengantapa.

¹⁰ Änewëñongante Itota wæætë,

—“Bitö Awënë Wængongui weca ædæ wææninge tömengä ingante, Bitö Wængongui imidö angüënë, ante watapæ apænecæbiimpa. Ayæ tömengä adocanque ingante në cæbi incæbiimpa,” ante Wængongui beyæ yewæmongatimpa cæbii. Botö weca ongönämaï gobäwe, angantapa. ¹¹ Angä go ate Wængongui tömengä anquedoidi pöninque Itota beyæ pönö waa cægadänimpa.

*Gadideabce ponte Itota mä apænecampa
(Mäadoco 1.14-15; Odoca 4.14-15)*

12 Ayæ quëwëñongä, Wäö ingante dobæ tee mönedänipa, ante tededäni ëñente wædinque, Itota wæætë Gadideabæ wadæ gogacäimpa. 13 Wadæ godinque tömengä Näatadeta ponte wodo pänta godinque godömenque go gäwapæ yæwedeca Tabodööidi tönö Nempatadiidi nani owogaïmæ iñömö pöninque edæ Capënaömö nani quëwëñömö ponte quëwengantapa. 14 Itota mäniñömö ponte quëwengä ïninque Itaiya wodi Wængongui beyæ në apænecä nänö angainö bai mäniñedë ïinque batimpa.

15 “Tabodöömæ tönö Nempatadiibæ ingaiñömö, Gäwapæno gämænö godö, Oododänö æmæmäa iñömö, Gadideabæ iñömö wii oodeoidi wadäni nani quëwëñömö impa.

16 Në ëñënamäi ïnani wëmö iñömö contayönäni, tömënäni weca ñäö guïnæ tamö bai adänitapa. Tömënäni nani wænguïmämo oo iñonte wëmö iñömö contayönäni, mönö Codito ñäö ëmongä inte do pongä adänitapa.” Ante Itaiya wodi nänö yewæmongainö bai ante cædinque Itota mäniñömö ponte apænecä ëñënanitapa.

17 Itota mäniñedë iïmäi ante mä apænecä ëñënanitapa. “Öönædë Awënë incæ inguipoga tömämæ Awënë Odeye oo bacæcäimpa cæminii. Minitö wënæ wënæ cædinö ante, Ancaa wæwente awædö, ante pönente ñimpo cæedäni,” ante cöwë apænecä ëñengadänimpa.

*Në gæyæ dadöwënäni ïnänite Itota aa pecampa
(Mäadoco 1.16-20; Odoca 5.1-11)*

18 Ayæ mänii pöninge Itota gäwapæ Gadideapæ yæwedeca gote cægonde ayongä Timönö Pegodo nani änongå tönö Æntade nana caya inate acantapa. Næ gæyæ dadöwëna inöna inte tömëna ñöwo dicamöñæ æpænë wo guitodonte dadöwëñöna Itota gote acantapa. 19 Tömëna inate Itota,

—Ïñäna, botö miñæ edæ tee empo pöeda, ämopa. Næ dadonte ænte pömïna inte botö weca pöñöminate botö pönö cæbo ate minatö wæætë næ apænemïna badinque waodäni inänite næ ænte pömïna bacæminaimpa, angantapa.

20 Angä ëñëninge tömëna dicamöñæ do ëmö cæte godinque Itota miñæ edæ tee empo wadæ godatapa.

21 Mäniñömö ongonde wadæ godinque Itota wada inate Tebedeo wëna Tantiago tönö Wäö nana caya inate acantapa. Tömëna mæmpo tönö wipodë ongonde dicamöñæ tadömoncöna adinque Itota tömëna inate, Botö miñæ pöeda, angä. 22 Ëñëninge tömëna Ao äninque Tebedeo wëna Tantiago tönö Wäö wæmpocä ingante wæætë, Mæmpo ëñëmi, änatapa. Næ cädäni tönö wipodë owote cæyöminite mönatö bitö imite ëmö cæte godinque Itota miñæ gomönapa, äninque adodaque wadæ gogadaimpa.

Tæiyænäni inänite Itota odömonte apænecä ëñënanipa

(Odoca 6.17-19)

23 Ayæ Gadideabæ tömämæ godinque Itota inömö Wængongui apænecä nani ëñente yewæmongainta ate odömöincönë go guite odömonte apænegacäimpa. Öönädë Awënë incæ inguipoga tömämæ Awënë oo badinque waa cæte

aacæcäimpa, ante apænecä eñengadänimpa. Ayæ waodäni wænæ wænæ inte nāni wæwënö ante ayæ quiēmē beyæ wæncæ cæte wædäni incæ Itota tömënāni nāni wædö ante pönö cæcä ate tömänāni waa badänitapa. ²⁴ Adinque, Itota mänömaï cæcampa, ante Tidiabæ tömämæ gode änāni eñëninque waodäni pöninque nē wænæ wænæ inte wæwënāni inänite tömengä weca ænte pönänitapa. Ayæ nantate wæwënāni tönö wænæ inte quëwënāni inänite ænte pöninque dowænte ināni tönö cömäināni inänite tömengä weca ænte pönāni adinque tömengä godö cæcä ate nē wænæ wænæ inināni inte tömänāni waa bagadänimpa.

²⁵ Ayæ Gadideabæ quëwënāni tönö Decapodibæ quëwënāni pöñönāni wadäni Eedotadëë quëwënāni tönö Oodeabæ quëwënāni ayæ Oododänö æmæmäa quëwënāni tæiyænāni pöninque tömengä miñæ tee empote gogadänimpa.

5

Itota änanquidi æite apænecä eñënänipa

¹ Tæiyænāni pönāni adinque Itota iñömö änanquidi æi tæ contayongä tömengä miñæ nē godäni pönāni. ² Ate tömengä iñæ ænete nanguï tedete iïmaï ante odömonte apænecä eñengadänimpa.

Waocä iïmaï cæte watapæ tote quëwencæcäimpa, ante

(Odoca 6.20-23)

³ “Waodäni, Botö waëmö ewocabopa diyæ öönædë Awënë weca go guiquimoo, ante nē wædäni iñömö tömënāni nāni watapæ toquinque edæ öönædë

Awënë Odeye nempo tömënäni quëwenguinö do äädänipa,” angantapa.

4 “Në wæwente quëwënäni iñömö tömënäni nāni watapæ toquinque wädänipa. Edæ Wængongui tömënäni inänite waadete godö cæcä ate tömënäni wampo pönencädänipa.”

5 “Në gänë pönente ædæmö cæte quëwënäni iñömö tömënäni nāni watapæ toquinque edæ inguipoga tömämæ æninqe awënëidi bai bacädänipa.”

6 “Wængongui nö pönī nānō entawënō bai adobai entawencæboimpa, ante æcänō cænguī cæinente bai wæda, æcänō tepæ gæwænte bai wæda tömënäni iñömö nāni watapæ toquinque wädänipa. Edæ tömënäni tömo cænte bai Wængongui nānō nö entawënō ænte ædæmö entawente tocädänimpa,” ante Itota apænecantapa.

7 “Wädäni quëwencädänimpa, ante në godö waadete waa cädäni iñömö tömënäni nāni watapæ toquinque cädänipa. Edæ mänōmai në cädäni inänite wädäni wæætë, Quëwencæminimpa, ante näëmæ apænedinque godö waadete waa cæcädänimpa.”

8 “Mimö ñäö bai në entawënäni iñömö tömënäni nāni watapæ toquinque edæ Wængongui ingante do acädänimpa,” ante apænecantapa.

9 “Guëadö guëa pīnāmai iedäni, ante në wææ wææ änäni iñömö tömënäni nāni watapæ toquinque edæ wææ änänipa. Tömënäni inänite wädäni edæ, Minitö Wængongui wëñæmīni iminipa, ante do apænedäni ëñente tocädänimpa.”

10 “Nö cädäni beyænque wadäni pïinte pänäni nē wæwēnāni iñōmō edæ tōmēnāni nāni watapæ toquinque wæwēnānipa. Tōmēnāni öönædē Awēnē Odeye nempo nāni quēwenguinō edæ do ēadānipa.”

11 “Wadäni botō beyæ pïininque mīnitō imīnite babæ ante änānitawo. Mīnitō imīnite edæ togænte pänānitawo. İninque edæ mīni watapæ toquinque impa. Ayæ, Nē wīwa cæmīni imīnipa, ante wadäni pïinte ānewēnāni wæmīni İninque edæ mīni watapæ toquinque impa. 12 Edæ, Öönædē mōnō ænguīnō ante nanguī ongompa, ante pōnēninque mīnitō ñowo wadäni nāni pïinte cæyedē incæ watapæ toedäni. Edæ mīnitō imīnite pïinte pänäni bai mīnitō ayæ dæ ānedē Wængonguī beyæ nē apænegaināni inānite adobai pïinte pangadānipa, ante toquēnē wæwēmīnii,” ante Itota odōmonte apænegacāimpa.

*Cati bai imīnipa. Ñäo bai imīnipa, ante
(Mäadoco 9.50; Odoca 14.34-35)*

13 Godōmenque apænedinque Itota, “Mīnitō iñōmō inguipoga quēwēnāni beyæ cati quimonte cæi bai inte ongōmīnipa. İninque mīnitō cati bai yæpæ emonte bai inōmīni inte wæætē edæ nongæmonte bai badāmai iedāni. Cati iñōmō yæpæ emōnāmai nongæmonte ba adinque edæ æbānō cæte wæætē yæpæ waa emonguīi. Waa impa cænguīnānii anguēnē. İñæmpa wido cæte nāni pīnā gāwate cægonguinque babaimpa,” ante odōmonte apænecantapa.

14 Ayæ, “Ñäo bai emōmīni inte mīnitō iñōmō edæ inguipoga quēwēnāni beyæ tica enente bai cædinque, Edonque acædānipa, ante cæmīni

imīnīpa. Ānanquidi tæiyæñāni mæñonte quëwënāni
 īnīnque edæ ædō cæte wë womonte inguūi.
 Edæ edonque abaimpa. ¹⁵ Waocä ædō cæte
 tī wodōnote godō cængænë boo cæcaquingää
 anguënë. Edæ, Mönö quëwencabo edonque
 acæimpa, ante cædinque waocä tī wodōnodinque
 wænömënæcapaa cō cæcä ate edonque bæco
 aquīnāni. ¹⁶ Minitö guiquënë, Wadāni mönö
 waa cædinö adinque mönö Mæmpo öönädë në
 quëwengä ñäö bai tömengä nänö emönö ante waa
 ate apænecädānīpa, ante cædinque cōwë ñäö
 bai pönëninque waa cæte quëwëedāni,” ante Itota
 odömonte apænecantapa.

Wængonguī nänö wææ angainö ante

¹⁷ Ayæ iīmaī ante godömenque odömonte
 apænecantapa. “Wængonguī, Iīmaī cæedāni, ante
 Möitee wodi ingante angä ëñëninque tömengä
 nänö wææ yewæmongainö ante ayæ Wængonguī
 beyæ në apænedāni nāni yewæmongainö ante
 mīnitö, Mäninö ante Itota wido cæcæte ante
 pongampa, ante ædō cæte pönëmīnīi. Iñæmpa
 wīi wido cæcæte ante pönimo inte botö tömënāni
 nāni angainö bai īnque cæbo bacæimpa, ante
 pömo imopa. ¹⁸ Edæ näwangä ämopa. Inguipoga
 tönö öönæ īnque baganca Wængonguī, Iīmaī
 cæedāni, ante nänö wææ angainö iñonte adodeque
 pönī wë womonte badāmaī ingæimpa. Edæ
 guiyä tænoncaī incæ picæ yewæmöni incæ
 adodeque cōwë wadæ cædāmaī iñonte tömengä
 nänö angainö bai tömänö adodö īnque cæte
 bacæimpa. ¹⁹ Īnīnque Wængonguī nänö wææ
 angainö ante æcänö adodeque pönī ante ëñënāmaī

cæda iñömö tömengä iñömö edæ öönæde Awënë Odeye nempo quëwengä incæte önonganque pöni inguingänö anguënë. Ayæ adobai Wængongui nänö wææ angainö adodeque pöni ante odömöninque, Mänine ante ëñenämaï cæedäni, ante æcänö odömonte apæneda tömengä iñömö öönæde Awënë Odeye nempo quëwengä incæte önonganque inguingänö anguënë. Wæætë mäninö Wængongui nänö wææ angainö ante në ëñente cædinque æcänö adodö ante odömonte apæneda guiquënë tömengä wæætë öönæde Awënë Odeye nempo quëwëninque ñænængä pöni inguingänö anguënë. ²⁰ Incæte mïnitö imïnite iïmaï ämopa. Iïmaï cæedäni, ante nani wææ yewæmongainö ate në odömönäni nani cægancaque nö cæmïni incæte Paditeoidi nani cægancaque nö cæmïni incæte mïnitö wïi godömenque nö cæmïni ininque mïnitö edæ öönæde Awënë Odeye nempo ædö cæte guïte quëwëmaïmïni,” ante Itota odömonte apænecantapa.

*Pïinte nani änö ante Itota odömonte apænecampa
(Odoca 12.57-59)*

²¹ Mänömaïnö ante apænedinque Itota godömenque odömonte apænecantapa. “Möitee wodi iñömö, ‘Wacä ingante godö wænönämaï ie. Në wænogä nänö apænte pante wæquinque impa,’ ante dodäni inänite tömengä nänö wææ angainö ante mïnitö iñömö do ëñëninque Ao ämïnitawo. ²² Botö iñömö edæ godömenque ante nö ämopa. Nani caipæ iñönäni æcänö tömengä tönïñacä ingante pïina iñömö tömengä nänö apænte pante wæquinque cæcampa. Ayæ tömengä

töniñacä ingante æcänö, Eññenämaï imipa, äna edæ tömengä ingante nē Apænte nāni Äincabo weca nänö panguinque ænte gönoncædänimpa. Edæ wacä ingante æcänö, Bitö mimö ömædēmi inte wii eññencædö, ante nē äna iñömö tömengä tadömengadænguipo gonga bæcoyömö nänö wido cæquinque angampa töö,” ante Itota apænegacäimpa.

²³ Ayæ, “Mänömaï beyæ bitö, Wængonguï qui, ante nāni iya täimoga godoncæte ante tæcæ cædinque, Æ, botö töniñacä ingante edæ wænæ wænæ cæbo pïingampa, ante pönēmi ïinque, ²⁴ bitö godonguincoo nāni iya täimoga gäänē ñönöninque bitö töniñacä weca täno gote nō apæneyömi minatö guëa piyænē cæmīna ate bitö iñömö adodö ponte godöe,” angantapa.

²⁵ Ayæ, “Bitö imite nē pïinte cæcä iñömö nē apænte anguināni weca gönoncæte ante ænte idömæ goyongä bitö tömengä ingante waa apænebi eññëninque tömengä wæætē piyænē cædinque ee abaingampa. Edæ taadö godinque guëa waa apænedinque piyænē cædämaï imīna ïinque tömengä iñömö nē awënë apænte anguingä weca ænte mäocä gobäimipa. Ayæ awënë nē apænte angä ingante pædæ godongä æninque tömengä bitö imite wæætē wææ wänongä ingante angä eññëninque tömengä wæætē bitö imite bæi ongonte do tee mönebaingampa. ²⁶ Tee mönecä ïinque edæ bitö godonte æinta tömanta pönī pædæ godonte tabäimipa, ante ämo eññëmäimipa,” ante Itota apænegacäimpa.

Nāni godö towëmämo ante Itota odömonte

apænecampa

²⁷ Ayæ apænedinque, “Möitee wodi, ‘Bitö nänöogængä inämaï iñongante bitö godö mönāmaï incæbiimpa,’ ante nänö wææ angainö ante eñëninque mīnitö Ao ämīnitawo. ²⁸ Botö godömenque apænedinque nö ämopa. Onquiyængä ingante wiwa toinente adingä iñömö tömengä nänöogængä inämaï iñongante do godö monte bai mimö dobæ wentamö entawengampa.”

²⁹ Ayæ, “Bitö tömëmö inö incæ adinque wënæ wënæ toinente babi ininque tömëmi adimö incæ o togæmonte bai cædinque wënæ wënæ bitö cædinö ante wido cæbi waa imaimpa. Wæætë bitö wënæ wënæ adimö wido cædāmaï ininque bitö baö tömäo tadömengadænguipo wido cæte baquïnö anguënë. ³⁰ Adobai bitö önompoca tömëmæ inö incæ wënæ wënæ cædimi inte tömëmi cædimpo incæ aa wi æmpote bai cædinque bitö wënæ wënæ cædinö ante wido cæbi waa imaimpa. Edæ a wi æmpote wido cædāmaï imi ininque bitö baö tömäo tadömengadænguipo wido cæte baquïnö anguënë,” ante Itota apænecäimpa.

Näni pämcænte wædö ante Itota odömonte apænecampa

(Mäateo 19.9; Mäadoco 10.11-12; Odoca 16.18)

³¹ Godömenque odömonte apænedinque Itota, “Ayæ, ‘Onquiyængä ingante æcänö pämäinëna tömengä iñömö yewæmöinta ænte yewæmöninque, Bitö imite æmæwo pämäemopa, ante yewæmonte onquiyængä ingante godongä æncæcäimpa,’ ante dodāni näni angainö ante do eñëninque Ao ämīnitawo. ³² Botö edæ wadö ante iïmaï ante nö ämopa. Onquiyængä awëmö todāmaï

ee quëwëñongante tömengä nänöogängä godö päməngä ïninqe onquiyängä nē towengä nänö baquinqe wacä ingante godö möwengampa. Ayæ onquiyängä pämənte goyongä wacä onguïñängä tömengä ingante godö möninqe adobaï nē towengä bacampa, ante apænebo ëñëmaïminipa,” ante Itota apænegacäimpa.

Cöwë baquïnö angüënë, ante nāni ānewënö ante

³³ “Ayæ wæætë edæ, ‘Botö Wængonguï cöwë quëwengä bai botö änö cöwë baquïnö angüënë, ante ämi ïninqe Wængonguï ëñengä beyænque bitö änïnö ante cöwë cædinqe bitö wadö cædämaï incæbiimpa,’ ante Möitee wodi dodäni ïnänite angacäimpa. Minitö ïñömö tömengä nänö wææ angaïnö ante ëñëninqe Ao ämïnitawo. ³⁴ Botö wadö ante nö ämo ëñëedäni. Edæ mänïnö, Botö änö nöingä baquïnö angüënë, ante änämaï ïedäni. Ayæ mänïnö ancæte ante mïnitö Wængonguï ëmowo ante apænedämaï ïmïni incæte mïnitö, Öönæ tæï ongö bai impa, ante apænedämaï ïedäni. ïñæmpa, Öönæ, ante ämïni ïninqe mïnitö Wængonguï öönædë waa pöni nänö contayömö ante apænebaïmïni apa änewëmïni. ³⁵ Ayæ Wængonguï ëmowo ante änämaï ïninqe mïnitö, ïmæca cöwë ongö bai botö änö cöwë baquïnö angüënë, ante adobaï apænedämaï ïedäni. ïñæmpa, ïmæca, ämïni ïninqe mïnitö Wængonguï pï cæwate nänö ongöñömö ante apænebaïmïni apa änewëmïni. Ayæ, Eedotadë cöwë ongö bai botö änö cöwë baquïnö angüënë, ante apænedämaï ïedäni. ïñæmpa Eedotadë ïñömö mönö Tæiyæ Awënë Odeye ongongä apa änewëmïni. ³⁶ Ayæ

adobaï, Botö änö nöingä baquïnö anguënë, ancæte ante bitö, Tömëmo ocabo tæï ongö baï impa, ante mini änewënö ante änämaï ie. Ìñæmpa bitö ocaguï wentamö encabi ìninqe bitö ædö cæte adoguinque pönï godö cæbi näämænta baquïi. Ayæ näämænta encabi ìninqe bitö ædö cæte adoguinque pönï godö cæbi wentamö baquïi anguënë. ³⁷ Ìninqe mïnitö Ao äinëmïni inte ‘Ao’ äininqe mäninqe äedäni. Ayæ edæ Baa äinente wædinque ‘Baa’ äininqe edæ mäninqe äedäni. Godömenque äininqe mïnitö edæ në wïwa cædongä angä beyænque ämïnipa töö,” ante Itota odömonte apænecacäimpa.

*Näëmæ wëncæ wëncæ nãni cædö ante
(Odoca 6.29-30)*

³⁸ Ayæ godömenque odömonte apænedinque Itota, “Ìmaï ante dodäni nãni angainö ante ëñëninque Ao ämïnitawo. ‘Bitö godö cæbi beyæ wacä awinca tæigæmongä bacä ìninqe tömengä näëmæ cæcä beyænque bitö awinca adobaï tæigæmömi bacæbiimpa. Ayæ bitö godö cæbi beyæ wacä бага tä tobæ gogacä ìninqe tömengä näëmæ cæcä beyænque bitö бага adobaï tä tobæ gogacæbiimpa.’ ³⁹ Botö wæætë wadö ante nö ämo ëñëedäni. Në wïwa pönö cæcä ingante näëmæ cædämaï iedäni. Edæ wacä bitö tömempaga ìnö pönö tamongä wædïmi inte bitö wæætë æmæmpaga ìnö dadi ëmæmonte ee ongömi wæætë tamongæe. ⁴⁰ Ayæ wacä, Bitö ìmite në apænte angä weca ænte godinque botö bitö weocoo æncæboimpa, ante cæyongä bitö mänincooque tömengä ingante pædæ godöninque wacoo bitö yabæ mongæncoo

tönö ee abi ö æncæcäimpa. ⁴¹ Ayæ wacä bitö ïmite, Bado, mäninganca mongænte mäobi goboe, angä eñëninque bitö tömengä nänö äninganca mäobi goyongante ayæ adoganca godömenque mongænte mäobi gocæe. ⁴² Ayæ nê, Pönömi æmoe, angä ingante godömi ængæe. Ayæ wacä, Bitö quınca pönömi ænte cæte ate wæætê pönömo æe, ante nê angä ingante bitö pæ gompodämaï incæbiimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Nê piinte änäni inänite waadete cæedäni, ante (Odoca 6.27-28, 32-36)

⁴³ Ayæ apænedinque Itota, “Minitö dodäni nâni angaiñö ante do eñëninque edæ Ao ämïnitawo. Tömënâni iñömö, ‘Bitö guidengä ingante waadete cæe,’ äninque edæ, ‘Nê piingä ingante näemæ piinte cæe,’ ante wææ änänitapa. ⁴⁴ Botö iñömö edæ wadö ante nö ämo eñëedäni. Minitö imïnite nê piinte cædäni inänite mïnitö wæætê waadete cæedäni. Ayæ mïnitö imïnite nê togænte pänâni beyæ ante Wængonguï ingante apæneedäni. ⁴⁵ Mänömaï cædinque mïnitö mönö Mæmpo öönæde nê quëwengä wëñæmïni bacæmïninipa. Edæ nê wiwa cædäni beyæ incæ nê waa cædäni beyæ incæ Mæmpo Wængonguï angä nænque tamompa. Ayæ nê nö cædäni beyæ incæ nê nö cædämaï inäni beyæ incæ Wængonguï angä cöönæ cæpa. ⁴⁶ Minitö guiquënë mïnitö imïnite nê waadedänique inänite waadete pönëmïni ininque mïnitö mïni cædinö beyæ ante dicæ paga ænguimïniyaa. Iñæmpa odömäno awënë beyæ nê æwënâni incæ mïnitö waadete pönenganca adoganca cædinque tömënâni inänite nê waadete pönënänique inänite waadete

pönänänpa töö. Bitö godömenque cæbitawogaa. ⁴⁷ Ayæ mīnitö tönīñadānique inānite waadete apænedinque mīnitö dicæ godömenque cæmīniyaa. Īñæmpa wadāni nē, Nāmā cæte quēwenguimo, ante nē ēñēnāmaī cædāni incæ mīni cædö baī adoganca cædāni apa quēwēmīni. ⁴⁸ Mönö Mæmpo öönædē quēwengā nē nō waa cædongā ingā baī mīnitö adobaī cædinque picæmīni badinque nō waa cæte quēwēedāni,” ante Itota odömonte apænegacāmpa.

6

Æbänö cæte waa cæquī, ante Itota apænecampa

¹ Itota ayæ godömenque iīmaī ante odömonte apænegacāmpa. “Mīnitö edæ, Wængonguī nānō änö ēñente nō cæbote, ante cæmīnitawo. Īnīnque mīnitö, Waodāni botö imote waa acædānīmpa, ante änāmaī inte wīī waodāni ayönāni cædinque waa cædāni. Edæ, Waodāni botö imote waa acædānīmpa, ante pönēninque cæmīni Īnīnque mönö Mæmpo öönædē nē quēwengā Īñömö mīnitö cædi beyæ wæætē pönönāmaī ĩmaingampa,” angantapa.

² Ayæ, “Wadāni nē wadö ante wadö cædāni guiquēnē, Ömaadāni inte nē wædāni quī, ante pædæ godoncæte ante cædinque, Botö æbänö waa pönī cæboo, ante tömānāni ponte waa acædānīmpa, ante pönente todompeta nāni ancadeca we we öönānpa. Tömēnāni mīnitö odömöincönē go guite ongönīnque ayæ taadö gote cægönīnque, Botö waa pönī cæbo aedāni, ante yedæ änāni ēñente godongāmæ pönāni ate tömēnāni tömānāni ayönāni godönānpa. Bitö ĩñömö tömēnāni nāni, Pönö waa acædānīmpa, wædö baī wædāmaī inte edæ pæ

wëenete godöe. Tömënanî waodänique godö waa adäni ænînque mänînque ænänîpa. Wængonguî guiquënë waa adämaî incæcäîmpa. Nāwangä ämopa. ³ Bitö iñömö, Ömaadäni inte nē wädäni quî, ante godoncæte ante cædinque bitö guidengä eyequeî pönî ongongä incæ adämaî incæcäîmpa, ante wææ cæe. ⁴ Mänömaî wææ cædinque awëmö godömi æncædänîmpa. Mänömaî cæbi adînque bitö Mæmpo nē wëmö iñömö nē acä înogä inte awëmö bitö godönî ante wæætē eyepæ pönongä æncæbiîmpa,” ante Itota angacäîmpa.

Wængonguî ingante cëbänö apænequî, ante Itota apænecä

(Odoca 11.2-4)

⁵ Ayæ godömenque apænedînque, Itota, “Wadäni Wængonguî ingante apænedînque nāmanque ante nāni cæbaî mînitö iñömö wîi adobainö ante Wængonguî ingante apæneedäni. Mänînanî guiquënë, Botö apænebo adînque waodäni pönö waa acædänîmpa, ante pönëwëninque mînitö odömöincönë go guidînque næ gongæninque Wængonguî ingante apænedänîpa. Ayæ tömënanî nāni quëwëñömö ñænquedæmpo iñömö gote næ gongæninque Wængonguî ingante apænedänîpa. Nāwangä ämopa. Tömënanî waodänique godö waa adäni ænînque mänînque ænänîpa. Wængonguî guiquënë waa adämaî incæcäîmpa. ⁶ Bitö iñömö tömëmi oncönë guîte odemö tee mönedînque mönö Mæmpo nē awëmö quëwengä ingante apænee. Mänömaî cæbi adînque bitö Mæmpo wëmö iñömö nē acä înogä inte awëmö bitö cædinö ante wæætē eyepæ pönongä æncæbiîmpa,” ante Itota odömonte apænecantapa.

7 Ayæ, “Nämä cæte quëwenguïmo, ante në änäni önonque näni tedewënö bai tededämaï inte mïnitö nö cædinque Wængonguï ingante apæneedäni. Tömënäni iñömö, Wantæpiyæ tedebo beyænque Wængonguï ëñencæcäimpa, ante babæ ante pönëninque önöneque tedewënanipa cæmïni.

8 Mïnitö iñömö edæ tömënäni önöneque tedete näni cædö bai edæ cædämaï iedäni. Iñæmpa mönö Mæmpo ingante apænedämaï iñömonte tömengä mönö anguinö ante wëenëñedë do ëñengä apa tedewëmini. 9 Ìninqe edæ iïmaï ante Wængonguï ingante apæneedäni.

‘Mönitö Mæmpo në öönædë quëwënömi inte ëñëmi. Bitö ëmöwo Tæiyæ Waëmö ëmömi adinqe mönitö bitö ëmöwo ante waa adinqe apænëmönipa.

10 Bitö öönædë Awënë në ingaïmi inte ingui-poga Awënë Odeyebi edæ bitö baquinque quingæ pöe.

Öönædë owodäni ëñente cædäni bai ingui-poga adobai bitö änö ante edæ ëñente cæte bacæimpa.

11 Mönitö ïmönite bitö, Cænguï, ante iïmö iñö iïmö iñö bitö pönöni ñöwoönæ incæ eyepæ pönömi ænte cæmönie.

12 Mönitö ïmönite në waa cæquënënäni inte pönö wënæ wënæ cædäni adinqe mönitö godö ñïmpo cæmöni quëwënäni bai bitö në panguënëmi incæ adobai cædinque mönitö në waa cæquënëmöni inte wënæ wënæ cæmöni adinqe pönö ñïmpo cæbi quëwëmönie.

13 Ayæ mönitö wænæ wænæ cæinente wædö ante bitö pönö wææ cæbi ate mönitö taadö oda cædämaï inte wænæ wænæ cædämaï incæmönimpa.

Edæ nē wīwa cædongä nempo ongonte wæyömönite bitö gä peyæmpote æmi quëwencæmönie, ämönipa.

Tömëmique edæ Awënë Odeye tæi piñæmi iñömi mönitö bitö nempo ongömönipa. Nämä ñäö bai entawëmi inte bitö cöwë tæi ëmömi inömi ïnipa.

Amëë, ante, Näwangä impa, ante apænemönipa.
Mänömainö ante Wængonguï ingante apæneedäni,” ante Itota odomonte apænegacäimpa.

14 Ayæ godömenque odömonte apænedinque Itota iïmainö ante apænegacäimpa. “Minitö iminite wænæ wænæ cæyönänite minitö godö ñimpo cæmïni ïninqe mönö Mæmpo nē öönæde quëwengä adobaï minitö wænæ wænæ cædinö ante pönö ñimpo cæcä quëwëmaïminipa. 15 Wæætë minitö waodäni nani wænæ wænæ cædinö ante ñimpo cædämaï imini adinque edæ mönö Mæmpo adobaï minitö wænæ wænæ cædinö ante ñimpo cædämaï inte pönö piincæcäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Wængonguï beyæ ante cëbänö cænämaï i, ante

16 Ayæ odömonte apænecantapa. “Wadö ante nē wadö cædäni guiquënë iïmaï ante mä pönëninque cædänipa. Wængonguï beyæ ante ee ate cænämaï inte botö wæwente bai ëmömo adinque wadäni botö imote waa acædänimpa, ante awinca nämönänipa. Minitö iñömö Wængonguï beyæ ante cædinque ee ate cænämaï imini ïninqe

tömēnāni nāni cæbaī cædāmaī iedāni. Wæætē nāmōnāmaī inte Wængonguī beyænque ante cænāmaī iedāni. Nāwangā mīnitō imīnite āmopa. Tömēnāni waodānique godō waa adāni æninque māninque ænānīpa. Wængonguī guiquēnē waa adāmaī incæcāimpa. ¹⁷ Bitō guiquēnē Wængonguī beyænque ante ee ate cænāmaī inte cæbi īninque awinca ñā mēmōnte ayæ ocabo ōni pæcate cæe. ¹⁸ Bitō ee ate cænāmaī imi īninque, Waodāni edonque acædānīpa, ante ānāmaī inte wæætē, Mæmpoque acæcāimpa, ante mǎnōmaī cæe. Bitō mǎnōmaī cæbi adinque mōnō Mæmpo nē wēmō iñōmō quēwengā īnongā inte wēmō iñōmō edonque adinque awēmō bitō cædinō ante wæætē eyepæ pōnongā æncæbiīpa,” ante Itota apænegacāimpa.

*Öönædē mīni waa pōnī manguincoo ante
(Odoca 12.33-34)*

¹⁹ Godōmenque odōmōnte apænedinque Itota, “Tömēmo māincoo, ante mancæte ante wædinque mīnitō inguipogaque cayæ cænte to tamōnte iñōmō cabo tē gæte da wēnāmaī iedāni. Edæ nē ō ænāni bæ tate nāni ō ænguinque inguipogaque da wēmīni apa quēwēmīni. ²⁰ Öönædē ongoncoo guiquēnē to tamōnāmaī impa. Cayæ guīdāmaī ī īninque māincoo wodāmaī ongōmpa. Ayæ nē ō ænguīnāni adobaī māniñōmō bæ tate guīdāmaī ināni īninque māincoo cōwē wē wodōnāmaī ee ongōmpa. īninque, Waadete mīni cædincoo cabo tē gæte baī cædinque mīnitō öönædē waa pōnī incoo mīni ænte manguinque ñōwo iñōmō waodāni inānite waadedinque ee cæedāni. ²¹ Edæ waa pōnī mīnitō māincoo ongōñōmō mīnitō māniñōmō

adoyömö quëwencæte ante wæmïni ïmïnipa, ante adinque botö mänömainö ante apænetabopa,” ante Itota odömonte apænecantapa.

*Awinca wainca mönö ëmönö ante
(Odoca 11.34-36)*

²² Ayæ odömonte apænedinque, “Baonga quëwëninque mönö edonque adinque cæcæïmpa, ante mönö awinca ëmömompä. ïninque awinca wainca ëmonte edonque ate bai bitö mïmöno adobai ñäö entawëninque, Nö cæbote, ante pönëmi ïninque bitö baonga nö cæte quëwëmaïmipa.

²³ Wæætë edæ awinca wïi wainca ëmöninque adämaï inte bai wentamö entawëmi ïninque bitö, Wïwa cæbote, ante mïmöno pönëñömite bitö baonga wïwa cæbaïmipa. Edæ mïmö ñäö entawëñömi wentamö ba ïninque bitö quëwenguïmämo mäë mämonte bai baquinö angüënë,” ante Itota apænecantapa.

*Wængongüi beyæ cædinque mäincoo beyæ cæqui
(Odoca 16.13)*

²⁴ Ante apænedinque Itota ayæ odömonte apænecantapa. “Mënaa awënëna bayönate waocä ïñömö mënaa awënëna näna änö ante ædö cæte ëñente cæquiringää. ïñæmpa adocanque ingante pïïninque tömengä wacä ingante waadebaingampa. Wæætë ïngä miñæ tee empo godinque tömengä mäningä ingante edæ wïwa adinque ëmö cæte gobaingampa. Mïnitö adobai Wængongüi beyæ ante në cæmïni inte ædö cæte mäincoo beyæ ante cæte quëwenguïmïni,” ante Itota angacäïmpa.

*Mæmpo Wængonguï mönō imonte aacampa, ante
(Odoca 12.22-31)*

²⁵ Äninqe, Itota ayæ godongämæ odömonte apænedinque, “Mänömaï beyæ botö mïnitö imïnite iïmaï ämopa, angantapa. Mïnitö inguipogaque mïni quëwenguïmämo ante wädämaï iedäni. Cænguï bequï ante ayæ weocoo ante wädämaï iedäni. Cænguï cænte beyænque mönō dicæ quëwëmongaa. Weocooque mönō mongænö beyænque dicæ quëwëmongaa. Mönō quëwëmämo iñömö godömenque impa. ²⁶ Ayamöidi awænæca nē cæwodäni inänite amïnitawo. Tömënäni dicæ tömëmö minte pæ ate tä pete daga wente mänäniyaa. Incæte mönō Mæmpo öönædë quëwëngä inte wæætë tömënäni inänite eyepæ godongä cænäni aedäni. Mïnitö guiquënë ayamöidi inämaï iñömïnite Wængonguï mïnitö imïnite godömenque waa adinque eyepæ pönongä cænte apa wæwëmïni. ²⁷ Edæ Wængonguï nänö anganca quëwenguënëmïni inte mïnitö, Wantæ iño incæ godömenque quëwëmote, ante wæwëmïni incæte edæ ædö cæte nämä cædinque godömenque wantæpiyæ quëwenguïmïni.”

²⁸ Äninqe Itota godömenque odömonte apænecantapa. “Iinque mïnitö, Weocoo quincoodö wëñaquï, ante pönente quïnante wæwëmïni. Iñæmpa ongaicoo ömædë pæ iñömö weocoo ante daque daque dadämaï inte wodonte tinämaï tömenque pæ aedäni. ²⁹ Incæte Awënë Tadömöö wodi waëmoncoo pöni ëñagaingä incæ wïi ongai bai ëñagacäimpa. Ongai iñömö godömenque waëmö pöni ënodänipa.

30 Gaguimæ iñömö iimö ate edæ gongapamö guitodonte tanguinque pæ incæte ñowoönæ Wængongui pönongä waëmö wëñate ënopa. Ìinque, Waëmö ënodö nē pönongä inte Wængongui mönö imonte godömenque eyepæ pönī pönongä ænte wëñacæimpa, ante pönëminiyaa. ³¹ Ìinque mīnitö, ‘Quimönö impa cænguimöö,’ ante, ‘Quimænö impa bequimöö,’ ante ayæ, ‘Quincodö impa wëñaquimöö,’ ante pönëninque guiñente wæwënamai iedäni. ³² Mäninö ante wadäni nē ëñënamai inäni nāni cabo nāni cabo wädäni incæte mīnitö guiquënë, Mönö æinente wädö ante mönö Mæmpo iñömö edæ do ëñengampa, ante pönëninque edæ guiñente wädämai incæminimpa. ³³ Wæætë edæ, Wængongui Awënë Odeye nempo quëwencæboimpa, ante nanguī cædinque mīnitö, Tömengä nö cæte nänö waa quëwënö bai adobai nö cæte waa quëwencæboimpa, ante adobai nanguī cæedäni. Mänömai quëwencæte ante täno wæmīni adinque Mæmpo Wængongui mäninö ante do edæ eyepæ pönī pönongä æñömīni mänincooque mīni wädö ante adobai eyepæ pönongä æncæminimpa. ³⁴ Mänömai i Ìinque, Ìimö ate æbänö cæquī, ante guiñente wädämai iedäni. Edæ iimö ate mäninö ante pönëninque eyepæ pönente inguimpa. Ìinque mīnitö, Ñowoönæque æbänö cæquī, ante guiñente pönëninque mäninganca pönente quëwëedäni,” ante Itota odömonte apænegacäimpa.

7

Wadäni inänite apænte änämai iedäni, ante (Odoca 6.37-38, 41-42)

¹ Mänömainö ante odömonte apænedinque Itota godömenque apænegacäimpa. “Minitö wacä ingante, Wënæ wënæ ïmipa, ante apænte änämaï ïedäni. Edæ mini apænte wæquinque minitö wadäni ïnänite apænte äminipa. ² Minitö wadäni ïnänite tee mante godömini nani ænganca wæætë adoganca pönönäni æncæminipa. Ayæ mini apænte anganca adoganca apænte änäni wæcæminipa. ³ Bitö tönïñacä wædænque wënæ wënæ cæcä ïñongante bitö guiquënë nanguï bitö wënæ wënæ cædinö ante pönänämaï inte quïnante tömengä ingante piinte anewemii. Tömengä edæ awinca guiyä mä owo ëmongä bai entawente wæyongante bitö wæætë awæmpa wææ ëmongä bai wææ entawëmi inte ædö cæte ate bai tömengä ingante apænte ämii. ⁴ Edæ tömëmi awinca awæmpa wææ ëmonte bai bitö wënæ wënæ adimö ëmömi inte bitö tönïñacä ingante, ‘Biwï, bitö awinca guiyangä mä owo bai ate æ wimömoe,’ ante edæ abipa diyæ æ wimonguïmii. ⁵ ïñæmpa wadö tedete wadö cædömi inte bitö edæ tömëmi awinca awæ wææ ongompa täno wido cæte ate edonque adinque bitö tönïñacä awinca guiyä mä owodö æmoncæbiimpa.”

⁶ Äninqe Itota godömenque apænedinque, “Guintaidi ïnänite, Tömënäni cængui, ante tæiyæ waëmö cængui godönänitawoo. Edæ godönämaï ïnäni bai minitö adobai Wængongui nänö tæiyæ waëmö apænedö ante në Baa änäni ïnänite apænedämaï ïedäni. Ayæ odæ wængänäidi weca waodäni wamoncoo waa pönï ëmoncoo wææntodönämaï ïnäni bai minitö adobai Wængongui beyæ waa pönï nani apænegainö ante në ëñente cædämaï ïnäni ïnänite apænedämaï

iedäni. Edæ odæ wængänä pinä gäwa baö wänä ñænte bai cædinque tömënäni eññänamaï inte cædinque dadi emænte tömëmini baö wangö pocænte bai pïïmainänipa, ante mïnitö apænedämaï ñïne cæedäni,” ante Itota apænegacäimpa.

Pönömi æmoe, ante mönö angæimpa, ante (Odoca 11.9-13; 6.31)

⁷ Ayæ apænedinque Itota, “Pönömi æmoe, ante nē angä bai cædinque mïnitö mïni ænguïnö ante Wængongui ingante apæneedäni. Æyömönö ii, ante nē diqui diqui mingä bai cædinque mïnitö, Æbänö ii, ante ædæmö eññencæte ante Wængongui ingante wede pönente apæneedäni. Odemö mönitö beyæ wi ænecæimpa, ante aa pecä bai cædinque mïnitö, Æbänö cæquïmoo, ante eññencæte ante Wængongui ingante nanguï apæneedäni. ⁸ Edæ, Pönömi æmoe, ante nē änäni iñömö edæ do ænänipa. Nē diqui diqui mïnäni adobaï do adänipa. Ayæ odemö ponte nē aa pedäni tömënäni näni guiquinque edæ do wi ænete bai bacæimpa.”

⁹ Ayæ, “Bitö waobi inömi inte eññemi. Bitö wēñængä cænguï ante päö angä eññëninque bitö dicæ dicaque pædæ godömiyaa. ¹⁰ Gæyæ angä ininque bitö täntæ incæ dicæ pædæ godömiyaa. ¹¹ Mïni waocabo nē wïwa cædömini incæ, Quïnö waa i, ante eññëninque mïnitö wēñænäni inänite waëmoncooque godömini ænänipa. Ininque mönö Mæmpo öönæde nē quëwengä iñömö nē änäni inänite waëmoncooque ante godömenque pönongampa,” ante Itota odömonte apænecantapa.

¹² Ayæ, “Mïnitö, Waodäni botö imote waa cædäni æninque waa tobäimopa, ante wämïnitawo.

Īninque mīni ante wædō bai ante mīnitō tōmēnāni inānite adobaī waa cæedāni. Mānīnonque ante wææ ancæte ante dodāni, Īīmaī cæedāni, ante wææ angadānimpa. Ayæ Wængonguī beyæ nē apænedāni adodō ante ancæte ante yewæmongadānimpa. Īninque botō änō bai cædinque mīnitō tōmēnāni nāni angainō bai do edæ cæbaīmīnīpa,” ante Itota odōmoncæte ante apænecantapa.

*Odemō guiyānemō ante
(Odoca 13.24)*

¹³ Itota godōmenque odōmoncæte ante iīmaī apænecantapa. “Mīnitō guiyānemō guiddinque quēwenguīnō taadonque pōedāni. Wænguīnō godō guiquīnemō guiquēnē yabæ inō ñænænemō ongō adinque tæiyænāni ōnonque pō guuite edæ tōmēnāni nāni wænguinque ñænænnonque godānīpa. ¹⁴ Wæætē wædænque ināni guiquēnē diqui minte guiyānemō adinque quēwenguīnō guiyānō guuite pōnānīpa,” ante Itota apænecantapa.

*Awæ æbānō iwæ, ante tōmenca bete eñengæīmpa,
ante
(Odoca 6.43-44)*

¹⁵ Itota ayæ godōmenque odōmonte apænecantapa. “Pancadāniya, Wængonguī beyæ nē apænemōni imōnīpa, ante nē babæ apænedāni iñōnānite mīnitō gomō ate tōmēnāni inānite eñēnāmaī iedāni. Tōmēnāni iñōmō edæ mēñēidi bai ināni incæ obega æmontai bai wēñate bai babæ cædānīpa. Obega ee quēwēnāni bai ee cæmōni imōnīpa, ante edæ babæ ante pōnāni tamēñedāni. ¹⁶ Edæ tōmenca adinque mīnitō, Awæ æbānō iwæ,

ante tä pete bete do eñemini bai, İinani ædänidö inanii, ante eñencæte ante tömënäni nani cædinö adinque edæ do eñencæminimpa.”

“Yowemö æncæte ante waodäni dicæ daa mongæwäa tä pete ænäniyaa. Iigowæñeca æncæte ante waodäni dicæ wæntowäa edæ tä pete ænäniyaa. ¹⁷ Waiwæ tömawæ wainca incapa. Baawæ wæætë baaca incapa. ¹⁸ Waincawæ incæ ædö cæte baaca incaquii. Wæætë wiwa iwæ incæ ædö cæte wainca incaquii. ¹⁹ Awæ quiwæmenque wainca incadämaï i İinque mäniwæ tömewæ mæ yete gongapamö guitodönäni gonguinque ñongæmpa. Tömënäni adobaï nani gonte wæquinque babæ cædänipa. ²⁰ İinque, Awæ æbänö iwæ, ante tömenca adinque do eñenäni bai waocä nänö cædö ante adinque, Tömengä æbänö ingää, ante edæ do eñencæminimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

*Wii tömänäni öönædë guiquinani, ante
(Odoca 13.25-27)*

²¹ Ayæ godömenque odömonte apænedinque Itota iimaï apænecantapa. “Botö imote, ‘Awënë, bitö botö Awënë imipa,’ ante në tededäni nani tededö beyænque ædö cæte öönædë Awënë Odeye ömæ guiquinanii. Wæætë mönö Mæmpo öönædë quëwengä nänö änö bai në cædingä iñömö tömenganque guicæcäimpa. ²² İinque bayonte pancadäniya botö imote, ‘Awënë, Awënë,’ äninque, ‘Bitö beyæ apænegamöniï ae, ancædänimpa. Ayæ, Bitö ëmöwo apænedinque wënæ inte wido cægamöniï ae. Bitö ëmöwo apænedinque mönitö, Ate pönencædänimpa, ante bamönengæ

cædinque nanguī waa cægamōniī ae,ʼ ancædānimpa.
²³ Eñēninque botō wæætē, ʼIñæmpa botō mīnitō
 īmīnite cōwē adāmaī inte tæcæ abopa. Nē eñēnāmaī
 cædīmīni inte botō weca ongōnāmaī gobæwedāni,ʼ
 ancæboimpa,” ante Itota apænegacāimpa.

*Nē mæcnōna īnate ante
 (Māadoco 1.22; Odoca 6.47-49)*

²⁴ Ayæ wæætē odōmōninque Itota iīmaī
 apænecantapa. “Īninque edæ botō apænebo
 eñēninque nē eñēnte cædāni iñōmō tōmēnāni waocā
 nē eñengā inte nānō nō eñēnte cæī bai cædānīpa.
 Nē eñengā iñōmō tæēmoncaa mænongampa.
²⁵ Tæēmoncaa mænongā ate cōōnæ nanguī cæ ate
 æpæ eyede āninque pō tapæmpa. Ayæ woboyæ
 nanguī pæmænte pō incæte oncō tæēmoncaa
 mænonte ongō īninque ædō cæte cabænte bobænte
 guiquīi. Nē eñēnte cædāni iñōmō māniñōmō
 mænongā bai inte todānīpa. ²⁶ Wæætē botō
 apænebo eñēninque nē eñēnāmaī cædāni guiquēnē
 tōmēnāni iñōmō waocā ocai ōmæcacā nānō
 eñēnāmaī cæī bai cædānīpa. Nē ōmæcacā iñōmō
 emōnaiya aquīi iñōmō mænongampa. ²⁷ Aquīi
 iñōmō mænongā ate cōōnæ nanguī cæ ate æpæ
 eyede ante tapæmpa. Ayæ woboyæ nanguī
 pæmænte pō adinque mānincō ōñonte ætæwo
 goquinque edæ do acapowate bogocæ tæ go
 wææmpa. Nē eñēnāmaī cædāni iñōmō māniñōmō
 mænongā bai inte wædānīpa,” ante Itota odōmōnte
 apænegacāimpa.

²⁸ Māninganca ante īinque apænecā eñēninque
 tōmānāni, Quīnō bai angāā, ante guīñēnte
 wæedinque, ²⁹ Wīi mōnō īmōnte nē odōmōnāni nāni

odömönö bai tömengä iñömö nē angä inte bai edæ
godömenque nöngä ante odömongä eñēmompa,
ante tedegädänimpa.

8

Nē baadingä ingante Itota wadæ caacampa (Mäadoco 1.40-45; Odoca 5.12-16)

¹ Mänii änanquidi ongöningue iinque apænete
wæängä adinque tæiyænäni tömengä miñæ
wæängädänimpa. ² Tömengä miñæ tee empote
wææ goyönäni wacä baate eñawengä inongä inte
eyepæ pö bee tēningue Itota önöwa gäänē ædæ
wææningue apænecantapa.

—Awënë, Bitö Ao ämi inte wadæ caabi iinque
botö waintai baabaïmopa.

³ Äñongante Itota pædæ wææmpo gampo caad-
inque,

—Ao ämopa. Bitö waintai baacæbiimpa.

Angä iinque ñömæintai nänö eñadintai dæ baad-
inque tömengä waintai edæ do baacantapa. ⁴ Itota
edæ tömengä ingante,

—Botö æbänö cæboo, ante wadäni inänite mäo
apænedämaï imäwe. Wæætē, Näwangä impa, ante
acædänimpa, ante cædinque bitö, Wængongui qui,
ante nē godongä weca töingä godinque waintai
bitö baadintai odömömi acæcäimpa. Ayæ Möitee
wodi wææ ante nänö angaincoo bai ænte pöningue
bitö waintai bitö baadi beyæ ante edæ, Wængongui
qui, äningue nē godongä ingante pædæ godömi
æncæcäimpa, ante Itota angacäimpa.

Capitäo ingante nē cæcä ingante Itota cæcä waa bacampa

(Odoca 7.1-10)

⁵ Mänii pöningue Capënaömö pö guiiyongä odömäno tontadoidi awënë capitäo incæ, Itota pönö cæcæcäimpa, ante apænecæte ante pongantapa. ⁶ Pöningue tömengä,

—Awënë, botimote nē cæcä iñömö cömäingä badinque nangui pönī nantate oncönē öñongampa cæbii.

⁷ Ante äñongante Itota,

—Gote cæbo waa bacä ae.

⁸ Angä eñëningue,

—Awënë eñëmi. Botö waëmö imopa diyæ bitö botö oncönē pö guiquimii. Edæ bitö adoyömö ongöningue ämi inique botö imote nē cæcä waa bacæcäimpa. ⁹ Bitö iñömö Awënë Wængongui ingante nē eñente cædömi imi bai botö adobai wacä awënë ingante nē eñente cæbo imopa. Inique botö awënë äabo inte botö awënë beyænque ämo eñëningue tontadoidi wæætë guifente wædinque botö änö ante eñente cædänipa. Inique adocanque ingante botö, Goe, ämo eñëningue edæ do gocampa. Wacä ingante, Pöe, ämo eñente pongampa. Ayæ botö imote nē cæcä ingante, Cæe, ämo eñëningue edæ do cæcampa.

¹⁰ Ante tontado capitäo nangui eñengä inte apænecä eñente wædinque Itota wæætë tömengä miñæ tee empo pönäni inänite apænedinque,

—Minitö iminite näwangä ämopa. Mönö idægocabo iñömonte mäningä wede pönengä ingä bai adocanque incæ edæ dæ angä awædo, angantapa. ¹¹ Incæte iimainö ante apænebo

ēñēedāni. Mönö wæmæidi Abadäo wodi Itæca wodi Aacobo wodi öönæde Awënë Odeye ææmæe ponte waa beyönāni edæ nænque tamönö gämænö quëwënāni tönö nænque guiidö gämænö quëwënāni iñömö idægoidi ināmaī ināni incæ tæiyænāni adoyömö pöningue mönö wæmæidi tönö godongämæ becædānimpa. ¹² Wæætē Wængonguī Awënë Odeye ömæ nē guiquēnēnāni guiquēnē tömēnāni wēmö iñömö, nāni guingo imonte Yæ yæ wæyömö māniñömö guitodonte wæquīnānidö angüēnē.

¹³ Äninqe Itota wæætē tontado capitäo ingante, —Ñöwo wadæ goe. Bitö pönēnö baī do bacæimpa.

Ante añongä adoyedē Itota nänö äniñedē incæ awënë ingä nē cæcä do waa bagacäimpa.

Pegodo nänöogængä badä ingante Itota cæcä waa bacä

(Mäadoco 1.29-31; Odoca 4.38-39)

¹⁴ Ayæ Itota māniñömö pöningue Pegodo oncönē pö guite ayongä Pegodo nänöogængä wäänä daicawo gawænte möimoga öñongä acantapa.

¹⁵ Adinqe tömengä önompo pædæ wææmpote bæi ongongä ate onquiyængä wæætē gancæ badinqe ængæ gantidinqe Itota beyæ pönö cæcantapa.

Nantate wæwënāni inānite Itota cæcä waa badānipa

(Mäadoco 1.32-34; Odoca 4.40-41)

¹⁶ Māniönæ gāwadecæ ba ininqe wënæ tönö quëwënāni tæiyænāni inānite ænte pönāni adinqe adodeque äninqe Itota wënæ inte wido cæcantapa. Ayæ quiēmē quiēmē nantate wæwënāni inānite,

Waa baedäni, angä waa badänitapa. ¹⁷ Itota mänömaï cæcä ïninqe Wængonguï beyæ nē apæ necä Itaiya wodi do ïmaï ante nänö angainö bai ïnque batimpa. “Mönö nantate wæwëmämo ö æninqe mönö daicawoidi teëmente gote mäo wido cæte bai cædinque tömengä teëmente wængä beyænque quëwëmö ïmompä,” ante Itaiya nänö angainö bai Itota cægacäimpa.

Itota miñæ nē goinēna
(Odoca 9.57-62)

¹⁸ Itota iñömö, Tæiyænäni godämæ gongænäni awædö, ante pönëninque tömengä miñæ nē godäni inänite, Gäwapæ æmæ wedeca mantamini taoboedäni. ¹⁹ Äninqe ayæ ongöñongante wacä tömënäni nani wææ yewæmongainö ante nē adingä inte nē odömongä ïnongä inte Itota weca pöninqe,

—Awënë nē Odömömi ëñëmi. Bitö ædömë goyömite botö bitö miñæ pö gocæboimpa.

²⁰ Angä ëñëninque Itota wæætë edæ,

—Babæ guintaidi iñömö ontatodë monguï ëadäni inänipa. Ayamöidi ongonta ëadäni inänipa. Botö Waobo ëñagäimo guiquënë monguï ömaabo ïmo apa poncæ ämii, ante Itota wææ apænecäimpa.

²¹ Ayæ wacä tömengä ëmiñængä incæ tömengä ingante,

—Awënë ëñëmi. Botö täno gote botö wæmpo wængä ate daga wente ate pömoe.

²² Äñongante Itota wæætë,

—İñæmpa nē wæwocadāni incæ tōmēnāni guidēnāni wænāni ate ee abi daga wencædānimpa. Bitō wæætē botō miñæ ee pōe, angacāimpa.

*Itota angä eñente woboyæ æpæ næ gongæmpa
(Mäadoco 4.35-41; Odoca 8.22-25)*

²³ Mänii tao gocæte ante wipodē guiiyongä tōmengä miñæ nē godāni godongāmæ guiidinque tōmengä tönō tao godānitapa. ²⁴ Tao wogaa goyōnāni woboyæ iñontobæ nangui pōni pæmæninque æpæ mængonta mængonta pōninque gao gao goyonte wipo ñänæ ñänæ æi guidentapa. Itota iñōmō mö ñongantapa. ²⁵ Mö ñongä adinque tōmengä tönō godāni iñōmō tōmengä weca gote, Ömæmoncæcāimpa, ante tao cædinque,

—Awēnē, bete wæncæ cæmompæ cæbii.

²⁶ Ante añōnāni,

—Mini pōnēegade, quimæ guiñewēmīni.

Äninque tōmengä ængæ gantidinque, Woboyæ pæmænāmaï imāwe. Gäwapæ incæ cædāmaï næ gongæmāwe, angä eñente woboyæ pæmænāmaï iñō gäwapæ incæ næ gongæninque ñancæ ñancæ gongæmænimpa. ²⁷ Äñongä tōmēnāni ancai guiñēninque nāmāneque tededinque,

—Æcāmē inte angä eñente woboyæ incæ æpæ incæ gongæmpa, ante guiñente wægadānimpa.

*Guedatabæ iñōmō wēncæ inte nē enempoda
(Mäadoco 5.1-20; Odoca 8.26-39)*

²⁸ Mänii æmæmäa tao ti wæænte Guedatabæ pōñongä wēncæ inte quēwēna iñōmō wao wōdido quēwente pōninque Itota ingante māmō bee tēnatapa. Tōmēna iñōmō, Waodāni taadō godāmaï incædānimpa, ante wææ cæcæte ante nē piinte

cædöna inte edæ, ²⁹ pö bee tēninque ogæ tededat-
apa.

—Bitö Wængonguï Wēmi inömi incæ quimæ
mönatö weca pöwëë. Ìinque bayedë möna pante
wæquēnēnō ante pönēninque bitö ñöwo do pancæte
ante pömitawo, ante wædatapa.

³⁰ Ante añönate odæ wængänäidi nanguï inäni
a ongonte cænäni adinque, ³¹ wēnæidi guiquēnē
Itota ingante äninque,

—Bitö cöwë wido cæcæte ante pönēmi ìinque
edæ odæ wængänäidi baönë ämi gobäimönipa.

³² Ante ancaa tedete äna ëñëninque Itota,

—Gobæwedäni, angä.

Ëñëninque tömēnāni tao godinque odæ
wængänäidi baönë guiyönāni odæncato wæætë
ontadāa wæænömēmō ìñömō gäwapæno pogodo
wæi guite becadote capo wængädänimpa.

³³ Becadote wænāni adinque odæ wængänäidi
nē aadināni guiquēnē pogodo wodii winonte
tömēnāni quēwēñömō mǎo, Itota mänömaï cæcä
wämönipa, ante tededänitapa. Ayæ, Wēnæidi
tönö nē quēwēnina ìnate Itota mänömaï cæcampa,
ante wämönipa, ante apænedäni. ³⁴ Ëñëninque
tömänāni Itota ingante bee tencæte ante tömēnāni
nāni quēwēñömō tate pönänitapa. Tömengä ingante
adinque, Mönitö ömæ ìñömō quēwēnāmaï gobæwe,
ante nanguï angädänimpa.

9

*Në cömāingä ingante Itota angä dao dao go-
campa*

(Mäadoco 2.1-12; Odoca 5.17-26)

¹ Mäninö ante änäni eñëninque Itota wadæ godinque wipodë go guidinque imæmäa tate tömengä quëwëñömö pongacäimpa. ² Pongä adinque wadäni në cömäingä möimpataa öñöñongante edæ æmatæ æmatæ bæi ongöninque tömengä ingante næænte pönänitapa. Næænte pönäni adinque, Në næænte pöninäni tönö në cömäingä wede pönente pönänipa, ante adinque Itota iñömö në cömäingä ingante,

—Botö wëmi eñëmi. Wënæ wënæ bitö cædimämo ante ñowo ñimpo cætimpa.

³ Ante apæ necä eñëninque edæ në wææ odömönäni guiquënë pancadäniya nämäneque pönente tededinque, “İingä iñömö Wængongui ingampa diyæ mänömaï cæquiringä. Edæ babæ ancædö.” ⁴ Ante pönëñönäni Itota tömënäni nani pönëwënö ante önöwëninque do eñëninque edæ,

—Minitö mïmöno quimæ wiwa ante pönëwëminii.

⁵ “Në cömäingä nanö wënæ wënæ cædimämo ante do ñimpo cætimpa,” ante botö Wængongui bai ämo eñëninque minitö guiquënë, Wængongui ingampa diyæ mänömaï cæquiringä, ante pönëminipa. Ayæ wæætë, “Ængæ gantidinque dao dao gocæcäimpa,” ante botö Wængongui bai cæbo adinque minitö edæ, Wængongui ingampa diyæ mänömaï cæquiringä, ante adobai pönëmini imäminipa, ante awædö. İñæmpa mänömainö ante pönëmini İninque minitö edæ æbänö cæquënëmo İmo äminii. ⁶ Incæte waodäni nani wënæ wënæ cædimämo ante botö Waobo eñagaimo inte inguipoga quëwëninque në ämo inte ñimpo cæbo quëwënanipa, ante minitö edæ eñencæminimpa, ante botö iïmaï cæbopa.

Äninqe edæ nē cōmäingä ingante edæ,
—Ængæ gantidinqe bitō möimpata topo
cædinque ænte tōmēmi oncōnē næænte goe.

⁷ Angä eñēninqe cōmäingä iningä incæ edæ
ængæ gantidinqe tōmengä oncōnē wadæ gocan-
tapa. ⁸ Dao dao gocä ate wædinque godongämæ
ongönäni iñömö, Æbänö cæcäi, ante eñēnämäi
inte guiñente wædinque, Wængongui pönö cæcä
beyænque waocä ñowo nē angä badinqe mänömaï
cæcä amönipa, ante pönēninqe, Wængongui bitō
ñäo bai emömi inte tæi piñænte cæbi amönipa, ante
watapæ apænegadänimpa.

*Mäateo ingante Itota angä tee empote gocampa
(Mäadoco 2.13-17; Odoca 5.27-32)*

⁹ Itota edæ mäninö godömenque gocæ cæte
ayongä adocanque Mäateo iñömö, Odömäno
awënë qui bacæimpa, ante godonte æinta nāni
æincōnē ongonte cæcä adinqe Itota guimö
adinqe Mäateo ingante angantapa.

—Botö miñæ pöe, angä.

Eñēninqe Mäateo edæ do ængæ gantidinqe
Itota miñæ tee empote wadæ gocantapa.

¹⁰ Ayæ ate Itota tōmengä miñæ nē godäni tönö
Mäateo oncōnē go guiite cængöñönäni odömäno
awënë beyæ nē æwēnāni tönö nē eñēnämäi cædäni
tönö nanguï inäni ponte godongämæ cænänitapa.

¹¹ Adinqe Paditeoidi guiquënë tōmengä miñæ nē
godäni inänite äninqe,

—Minitö Awënë nē Odömongä iñömö odömäno
awënë beyæ nē æwēnāni tönö nē eñēnämäi cædäni
tönö quimæ godongämæ cæwengä.

¹² Änäni eñēninqe Itota,

—Nē waa ingä guiquēnē, Cæbi waa baboe, änāmaï ingampa. Nē wēnæ wēnæ inte wæcä guiquēnē dotodo ingante, Cæbi waa baboe, ante do aa pecampa. ¹³ Pancadāniya, Nāmā incæ nō entawēmo ïmopa, ante nē änāni ïnānite adinque botō nē dotodo bai adobai ïnōmo inte tōmēnāni ïnānite aa pedāmaï incæboimpa. Wadāni guiquēnē, Nāmā wēnæ wēnæ cæbo ïmopa, ante nē änāni guiquēnē, Wængonguï gāmænō poncädānimpa, ante botō tōmēnāni ïnānite aa pecæ pōnōmoimpa. “Baō, Wængonguï qui baquimpa, ante nē iya tānāni ïnānite wīi aīnēwædō, wæætē godō waadete waa cädāni ïnānite aīnēmo ïmopa,” ante Wængonguï angä apa quēwēnāni. Nōwo edæ godinque Wængonguï nānō änō æbānō ante angä ēñente pōmæwedāni, ante Itota apænegacäimpa.

*Ee ate cænāmaï ingæimpa, ante nē änāni
(Mäadoco 2.18-22; Odoca 5.33-39)*

¹⁴ Māniñedē Wäō miñæ nē godāni pōninque Itota ingante äninque,

—Paditeoidi tōnō Wäō miñæ möni gocabo tōnō mönitonque Wængonguï beyæ ante ee ate wīi cæmōnipa. Bitō miñæ nē godāni guiquēnē quīnante Wængonguï beyæ ante cädāmaï inte edæ do cænānii.

¹⁵ Änāni ēñēninque Itota wæætē,

—Onguïñangä nē monguingä nānō wente ænte nē pōnāni bai ïnōnāni inte botō miñæ nē godāni ïñōmō ædō cæte wæwente bai cænāmaï inguīnānii. Wæætē ayæ ate guiquēnē, Monguingä, nāni nē änongä bai ïñōmote wadāni ponte botō ïmote ö ænte gocädānimpa. Mänōmaï cädāni ate botō

mĩñæ nē godāni iñömö mänĩñedē ate wæætē cænāmaĩ inte wæcædānimpa, ante apænedinque Itota godömenque iĩmaĩ ante apænegacäimpa.

¹⁶ “Waocä dicæ mĩincoo æninque pedæncōoga pönö tadömonguingäa. Mänömaĩ cæcä iinque edæ mĩincoo incæ dobæ gāni tamonte guipite ate godömenque wänä tente baquënë. Minitö, Awente bai cænāmaĩ inte waa quëwengæimpa, ante mĩni ānewënö guiquënë pedæncōo bai inte ëwenguincoo bai ënēpa. Codito nempo watapæ quëwengæimpa, ante botö apænedö guiquënë mĩincoo bai inte quëwenguine ënēpa. Iinque ëwenguine tönö quëwenguine edæ ædö cæte adoyömö ëñente cæquii. ¹⁷ Ayæ adobai yowepæ biinömæ nāni ämæ mĩimæ æninque woadāni ædö cæte picæ æmontaicadedē godö pe ñĩñænguĩnāni. Edæ picæ æmontaicadedē pe ñĩñænāni iinque yedæ æninque ætæwo goquĩnö anguënë. Wæætē edæ æmontai mĩincadedē pe ñĩñænte ate yedæ æninque tæi æbænāmaĩ ee ongöñö edæ mĩimæ tönö æmontaicade adobai ee ongongæimpa, apa quëwëminii,” ante Itota apænegacäimpa.

Gaido wëñcængä beycæ cæcæ goyongante

*onquiycængä Itota weocoo gampocampa
(Mäadoco 5.21-43; Odoca 8.40-56)*

¹⁸ Tömēnāni inānite tæcæ apæneyongä wacä tömēnāni odömöincö awënë inongä inte Itota weca ponte ædæ wææninque apænecantapa.

—Botö wëñcængä baquecä iñömö edæ dobæ wæncæ cæcampa cæbii. Bitö ponte tömengä ingante gampobi ate quëwencæcäimpa.

19 Angä eñëninque Itota iñömö ængæ gantidnque tömengä tönö goyöna tömengä miñæ nê godäni godongämæ godänitapa. 20 Idömæ goyönäni edæ wacä onquiyængä wantæpiyæ dote wadepo cöwë wepæ wantæ bidämaï wææ wæwëningä iñömö ñowo Itota önöñabæ inö pöninque tömengä weocoo yæwedecooque gampocantapa. 21 “Tömengä weocooque gampote waa bawënemote,” ante onquiyængä nämä pönëninque gampocantapa. 22 Gampocä ate Itota dadi emæmonte adinque,

—Onquiyæmi, wæwënämaï ie. Bitö wede pönënö beyæ edæ wantæ bawënëmipa.

Ante añongä do edæ wantæ bawënegacäimpa.

23 Itota mänii godinque awënë oncönë go guuite ayongä nê ööña bai öönäni tönö nanguï inäni cægonte Yæ yæ wädäni inänite adinque, 24 tömënäni inänite,

—Gä goedäni, äninque, Iñæmpa iñömö wëñængä wodi wii æmæwo wængampa. Önonque edæ mö ñongampa.

Angä eñëninque tömënäni, Angantedö amïni, ante tömengä ingante badete todänitapa. 25 Ayæ mänii angä taodäni adinque Itota pö guiidinque wëñængä baquécä wodi ingante pædæ wææmpo bæi ongonte töö æmængä ate wëñængä ængæ ganticantapa. 26 Mänömaï cæcä adinque nê adäni iñömö gode ä gode ä cædäni ate mäniiñömö quëwënäni tömänäni eñengadänimpa.

Babetamöna inate Itota gampomongä waa adapa

27 Itota wadæ gote godömenque goyongä babetamöna tee empo ponte aa pedinque,

—Awënë Dabii pæimi inömi inte mönatö imönate pönö waadete waa cæbi æmönae, ante ancaa aa pedatapa.

28 Aa peyöna tömengä edæ oncönë go guicä adinque adoyömö pö guidatapa. Guida adinque Itota tömöna inate,

—Mina änö ante nö waa cæquimo, ante pönëmīna.

Äñongante,

—Ao. Awënë, bitö änö bai cæcæbiimpa, ante pönëmönapa.

29 Apænedä eñëninque Itota pædæ gopo gampomöninque,

—Në pönëmīna inīmīna inte mīna pönenganca do waa bacæmīnaimpa.

30 Ante äñongä edæ tömöna awinca wi æmonte bai adatapa. Itota iñömö edæ,

—Botö cædinö ante apænedämaï inguënë quëwëmīnaa. Edæ pæ wëneyömīna eñënämaï incædänimpa, ante nanguï angantapa.

31 İninque wadæ godinque Itota nänö äninö ante wīi eñente cædinque tömöna, Itota mänömaï cæcä waa bamontamönapa, ante tömämæ mäo apænedä eñengadänimpa.

Wënæ inte wido cæyongä babetadecä iningä tedecampa

32 Wadæ goyöna edæ wënæ tönö cæcä inte babetadecä inongä ingante Itota weca ænte pönäni.

³³ Adinque wënæ ingante Itota wido cæyongä ba-
betadecä ïningä ïñömö edæ do tedecä adinque
tömänäni ancaï guiñëninque,

—Itota nänö cædö bai mönö idægocabo
adocanque incæ dicæ cæcä atamongaa, ante
wædänitapa.

³⁴ Paditeoidi guiquënë,

—Wënæidi awënë tönö cædingä inte tömengä
wido cæcä apa änewänäni, ante piingadänimpa.

Itota waodäni ïnänite waadete waa acampa

³⁵ Itota ïñömö nanguï näni quëwëñömö
ayæ wædænque näni quëwëñömö wayömö
wayömö godinque Wængonguï angä näni ëñente
yewæmongainta ate odömöincönë go guii go guii
cædinque odömongä adänitapa. Ayæ, Mönö Awënë
Odeye inguipoga oo ponguinö anguënë, ante
nänö waa pönï äninö ante apæncä ëñänitapa.
Ayæ quiëmë daicawo cæpämö adinque quiëmë
wæncæ cæte wæwënö adinque tömengä godö cæcä
waa badänitapa. ³⁶ Cæningancoo bai waodäni
incæ bacoo ïnäni ïñönäni në aadingä dæ angä bai
ïnänipa, ante acantapa. Mänömaï ïnäni inte babæidi
wiñaate wædinäni bai ængæ gantidämaï ïnäni bai
waodäni incæ wæwëñönäni Itota tömënanï tönö
godongämæ wæwente bai pönengantapa. ³⁷ Ayæ
tömengä miñæ në godäni ïnänite apænedinque,

Tömëmoncoo bacoo bai ïnäni ïñönänite tä
pete ïnäni bai në gode änäni ïñömö mënäniya
pönï ïnänipa cæminii. ³⁸ Tömëmoncodë gæqui
angä Awënë ïñongante mïnitö tömengä ingante
apænedinque, Tömëmoncodë në gæquinäni da
godömi gote gæte bai äñete poncædänimpa, ante

Wængonguï ingante apæneedäni, ante Itota apænegacäimpa.

10

Itota angä ate dote ganca inäni nē gode änäni badänipa

(Mäadoco 3.13-19; Odoca 6.12-16)

¹ Ayæ ate tömengä miñæ nē godäni önompo tipæmpoga go mēnāniya mänimpodäni iñönänite Itota añecä pönäni ate tömengä, Botö pönö cæbo ate mīnitö nē ämīni badinque wēnæidi nē wentamö ewocadäni inänite wido cæcæminimpa, angantapa. Ayæ, Quiēmē daicawo gawænäni incæ quiēmē beyæ wæncæ cæte wæwēnāni incæ mīnitö eyepæ inte godö cæmīni ate nē wæwēnāni waa bacædänimpa, ante pönö cægacäimpa.

² Itota nänö nē da godöninäni önompo tipæmpoga go mēnāniya mänimpodäni inänipa, ante adinque, Dote, ante näni gocabo inänipa, ante tededänipa. Tömēnāni iimaï emönäni inänipa. Tānoda Timönö Pegodo mönö ämongä tönö Æntade nāna caya inapa. Ayæ Tebedeo wēna Tantiago tönö Wäö nāna caya inapa. ³ Pedipe tönö Batodömēē mēnaa inapa. Odömāno awēnē beyæ nē æwēningä Mäateo tönö Tömato mēnaa inapa. Adepeo wengä Tantiago tönö Tadeo inapa. ⁴ Wacä, Mönö ömæ ingæimpa, ante nē nanguï cædingä incæ wacä Timönö ingampa. Ayæ Itota ingante odömonte nē godonguingä Codaa Ica-dote mönö ämongä ingacäimpa. Mänimpodäni Itota miñæ näni, Dote, ante gocabo inänipa.

*Wængonguī Awēnē ingantedō ante apæneedāni,
ante Itota angā godānipa*

(Mäadoco 6.7-13; Odoca 9.1-6)

⁵ Īninque Itota miñæ nāni, Dote, ante gocabo iñönānite tömengä, “Minitō idægoidi ināmaī ināni taadō godāmaī inte edæ Tämadiaidi nāni quēwēñömō go guidāmaī iedāni, ante da godongantapa. ⁶ Edæ cæningāidi obegaidi gueogæ gote bai inönāni inte mōnō idægocabo taadō oda cædinque tömēnāni nāni wē womonte wænguīnō godānipa, ante adinque mīnitō tömēnāni weca gote cæedāni. ⁷ Godinque mīnitō, Öönædē Awēnē Odeye oo poncæcāimpa cæmīni, ante māo apænemīni eñcædānimpa. ⁸ Ayæ quiēmē beyæ nantate wæwēnāni adinque godō cæmīni ate waa bacædānimpa. Do wænīnāni inānite godō cæmīni ate ñāni ömæmoncædānimpa. Baate ināni inānite godō wadæ caamīni waintai baacædānimpa. Wænæidi inte godō wido cæedāni. Botō önonque änāmaī inte pōnō cæbo ænīmīni inte mīnitō botō cæbo bai adobaī cædinque wadāni inānite änāmaī inte önonque godō cæmīni æncædānimpa,” ante Itota angantapa.

⁹ Ayæ, “Mīnitō gocæ cædinque, Godonte æinta, ante tigitamō incæ oodo incæ padata incæ edæ wente æincadedē da wente ænāmaī iedāni. ¹⁰ Edæ wadāni beyænque nē cæcā iñömō tömengä eyepæ ænte quēwencæcāimpa cæmīni. Māincoo da wenguincade ænāmaī inte goedāni, Weocoo mīni eñacooque eñate awæncata mīni ewataque ewate ongonto mīni nææntoque næænte goedāni,” angantapa.

¹¹ Ayæ apænedinque Itota tömengä miñæ

nē godāni inānite angantapa. “Nanguī pōnī nāni quēwēñōmō incæ wædænque ināni nāni quēwēñōmō incæ mīnitō māniñōmō go guidinque waocā nē nō cæcā ingante ante diqui minte adinque māningā oncōnē go guiite owodinque wayōmō mīni go quēwenganca mānincōnenque quēwēedāni. ¹² Mānincōnē go guidinque, Iñānāni, waa quēwēedāni, ædāni. ¹³ Ayæ āninque, Mīnitō weca æbānō pō guiite quēwenguimōnii, āñōmīni Ao ānāni ate mīnitō tōmēnāni weca go guiite gānē pōnēninque ee quēwēedāni. Wæætē nō cædāmaī ināni adinque mīnitō edæ ee quēwēnāmaī edæ wadæ gomīni wæcædānimpa. ¹⁴ Edæ, Pōedāni, ānāmaī ināni adinque ayæ mīnitō apænemīni ēñēnāmaī ināni ininque mīnitō wæætē tōmēnāni oncodo tao godinque, Mīnitō quēwēñōmō nāwate awædō, ante odōmoncæte ante cædinque ōnōwa wadæ wadæ cæwate wadæ goedāni. ¹⁵ Edæ nāwangā āmopa. Botō apænte anguiōnæ iñonte Todōmä iñōmō quēwengaināni tōnō Gōmoda iñōmō quēwengaināni tōnō nanguī pante wæwēñōnāni mīnitō imīnite nē Baa ānāni guiquēnē godōmenque pante edæ wæwencædānimpa,” ante Itota tōmēnāni inānite da godongā godānitapa.

Togænte pancædānimpa, ante

¹⁶ Ayæ āninque Itota, “Cōwā aedāni, angantapa. Mīnitō iñōmō nē cæningāidi bai iñōmīnite botō iñōmō mēñe bai ināni weca da godōmo godinque mīnitō tæntæ nāmā wææ cæcæte ante nānō ēñente cæbai adobai ēñente cæedāni. Wæætē edæ equemō nānō ee cæbai mīnitō adobai piināmaī inte ee cæte quēwēedāni. ¹⁷ Ayæ edæ

mīnitō īmīnite bæi ongōnīnque waodāni tōmēnāni nē apænte ānāni weca māo pædæ godōnāni æncædānimpa. Ayæ godōmenque tōmēnāni odōmōincōnē māo ænte godīnque mīnitō īmīnite tæi tæi pancædānimpa cæmīnii. Īnīnque mīnitō edæ, Æbānō cæquīnānii, ante do ēñēmīni īnte edæ nāmā wææ aedāni. ¹⁸ Ayæ, Awēnēidi tōnō nē ēñēnāmaī īnāni adobaī ēñencædānimpa, ante cædinque botō āmo ēñēnīnque mīnitō īmīnite māo pancabaa awēnēidi gobedōnadodoidi weca ayæ tōmāmæ awēnēidi odeyeidi weca gōnōnāni gongænīnque mīnitō botō beyæ apænecæmīnimpa. ¹⁹ Māniñedē tōmēnāni nāni ænte māo gōnōñedē, Quīnō baī apænequīmoo, ante guīñēnete wædāmaī īedāni. Māniñedē edæ quīnō baī apænequīī, ante do ēñencæmīnimpa. ²⁰ Īñæmpa wīī nāmā pōnēnīnque apænequīmīni wæætē mōnō Wæmpo Ōnōwoca incæ apænecā ēñēnīnque apænequīmīni īmīnīpa,” ante Itota apænegacāimpa.

²¹ Ayæ godōmenque apænedīnque Itota, “Māniñedē edæ nāna caya īñōnate adocanque nāēmæ pīīnīnque, Wænoncæ, ānīnque tōmengā tōniñacā ingante da godongā gocæcāimpa. Nāna wencaya īñōnate mæmpocā īñōmō nāēmæ pīīnīnque, Wænoncæ, ānīnque tōmengā wengā ingante da godongā gocæcāimpa. Ayæ wēñænāni incæ wæmpoda īnate nāēmæ pīīnīnque māo apænedāni ēñēnīnque wadāni tōmēnāni wæmpoda īnate māmō wænōnāni wæncædaimpa. ²² Ayæ, Coditoidi īmīnipææ, ante tōmānāni botō ēmōwo beyænque mīnitō īmīnite nanguī pīīncædānimpa. Pīīnāni wæwēmīni incæ æcānō īīmæca īīnque

baganca wæntædāmaī inte botō ëmōwo beyæ pīinte badāmaī ingää tōmengä ingante botō æmo beyænque quëwencæcäimpa. ²³ Mäniñedë ate waodäni togænte pancæte ante mīni quëwëñōmō pōnäni ate wædinque mīnitō iñōmō wayōmō wadäni näni quëwëñōmō wodii winōedäni, ämopa. Edæ näwangä ämopa. Edæ mönö Idægobæ wayōmō wayōmō wodii winōninque pancayōmonga goyōmīni botō Waobo ëñagaīmo inte edæ do poncæboimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

²⁴ Ayæ, “Në odōmongä ingante pīinte cæyönäni tōmengä miñæ në gocä ingante edæ ædō cæte pīinte cædāmaī inguīnäni. ²⁵ Awënë në odōmongä wæwente quëwëñongä tōmengä miñæ në gocä guiquënë ædō cæte wæwënāmaī quëwenguingää. Edæ në cæcä tōmengä awënë bai bacä iñinque idæwaa edæ imaimpa. Botō oncō ëacä bai në Awënë imo iñōmote wadäni, Wënæ awënë Beedeboobi imidō anguënë, ante pīinäni incæ mīnitō botō tönō mīni quëwencabo iñōmīnite wadäni godōmenque wënæ wënæ ante pīincædänimpa,” ante Itota apænecä ëñengadänimpa.

*Guiñenāmaī iedäni, ante
(Odoca 12.2-7)*

²⁶ Ayæ apænedinque, “Incæte tōmënäni iñänite guiñenāmaī iedäni. Iñæmpa, Adāmaī incædänimpa, ante quiëmë wë womonte i incæ iñcayæ ate tōmää wi ænete bayonte edonque pōni bacæimpa. Ayæ quiëmë awëmō cæteī incæ iñcayæ ate edonque pōni acædänimpa. ²⁷ Botō wëmō iñōmō mīnitō imīnite apænebo ëñente ate mīnitō botō apænedō ante ñäö apäiyōmō apænecæmīnimpa.

Ayæ godö wæntæ botö äninö eñente ate minitö æibæ oncömanca æidinqe ogæ tedete apænemini eñencædänimpa. ²⁸ Ayæ nê baonque wænönäni inte önöwoca wænönämaï inäni inänite adinqe minitö tömënäni inänite guiñenämaï iedäni. Wæætê edæ baö tönö önöwoca tadömengadænguipo nê ömæe ewëngä ingante guiquënë minitö tömengä ingante guiñente wæedäni.”

²⁹ Äninqe, Itota godömenque apænecantapa. “Waocä ayamöidi önompo æmæmpoque mänimpodäni beyæ tiguitamö adotamonque ante pædæ godongä aminitawo. Incæte minitö Mæmpo änämaï iñonte ayamö adocanque incæ yæipodê wæænämaï ingampa. ³⁰ Mönö ocagui incæ æpoguïnö encamöö, ante Mæmpo Wængongui do eñëninque mönö imonte aacampa. ³¹ Edæ, Ayamöidi bacoö pöni ininqe önonque inänipa, ante nê äningä inte mönö Mæmpo iñömö minitö iminite wæætê waa acä apa guiñewëminii,” ante Itota apænegacäimpa.

Waadäni eñëñönäni mönö Itota ingante Ao angæimpa, ante

(Odoca 12.8-9)

³² Godömenque apænedinqe Itota, “Æcänö waodäni eñëñönäni botö imote Ao äninque, Bitö botö Awënë inömi imipa, ante äna tömengä öönæde æiyongante botö tömengä ingante wæætê edæ Ao äninque, Bitö iñömö botö miñæ nê gogaïmi inömi imipa, ante botö Mæmpo eñëñongä ancæboimpa. ³³ Wæætê waodäni eñëñönäni botö imote nê Baa angaingä ingante guiquënë botö Mæmpo öönæde nê quëwengä eñëñongä botö tömengä

ingante adobaï edæ Baa ancæboimpa,” ante Itota apænecacäimpa.

*Botö beyænque guëa püncädänimpa, angampa
(Odoca 12.51-53, 14.26-27)*

³⁴ Ayæ apænedinque Itota, “Inguipoga quëwënäni piyænë cæte wæætedö wæætë cädämaï inte quëwencädänimpa, ante cæcæte ante Itota imæca pongaingä ingampa, ante mïnitö pönëmïnitawo. Iñæmpa yaëmë næænte baï pömo imopa. ³⁵ Botö apænedö beyæ onguïñæna nana wæmpocaya incæ næëmæ püncädäimpa, ante pömo imopa. Onquiyæna adobaï nana badancaya incæ næëmæ püncädäimpa. Nana wæntecaya incæ næëmæ waadedämaï inte püncädäimpa, ante pömopa. Mänömaï cæbo imopa, ante pönëmïniyaa. ³⁶ Iñinque, botö änö beyæ näni owocabo incæ næëmæ waadedämaï püncädänimpa,” ante apænecacäimpa.

³⁷ Ayæ apænedinque Itota iïmaï apænecantapa. “Edæ æcänö mæmpo tönö wäänä inate ædæmö waadedinque botö imote wæætë pönömenque waadedä iñömö tömengä iñömö botö në ëmïñængä ædö cæte baquingää. Adobaï wëñængä ingante ædæmö waadedinque botö imote pönömenque në waadecä iñömö tömengä wæætë botö në ëmïñængä ædö cæte baquingää. ³⁸ Ayæ æcänö botö mïñæ pöinëna tömengä iñömö edæ, Awæ botö wængüiwæ, ante næænte ponte baï cædinque, Wænönäni wæmo incæte Itota mïñæ cöwë gocæboimpa, ante poncæcäimpa. Wæætë æcänö mänömaï cädämaï ina guiquënë tömengä ædö cæte botö në ëmïñængä inguingää. ³⁹ Æcänö

nāmanque pōnente, Īmæcaque waa quēwenguīmo, ante ānaa tōmengā ĩñōmō quēwēnāmaī incæcāimpa. Wæætē edæ, Wæmo incæ wæwēmo incæ botō öönædē Awēnē angā ēñente cōwē cæcæboimpa, ante æcānō āna guiquēnē tōmengā ĩñōmō edæ cōwē quēwencæcāimpa,” ante Itota apænegacāimpa.

Nē pōnengā nānō waa cædīnō beyæ eyepæ æncæcāimpa

(Māadoco 9.41)

⁴⁰ Ayæ apænedinque, “Mīnitō ĩmīnite Ao āninqe waocā botō ĩmote do edæ Ao āningā ingampa. Ayæ botō ĩmote Ao āninqe botō ĩmote nē da pōnongaingā ingante do edæ Ao āningā ingampa.

⁴¹ Wængonguī beyæ nē apænecā ingante bitō, Wængonguī beyæ nē apænebi inte pōe, āmi ĩninqe Wængonguī beyæ nē apænecā nānō paga ænganca bitō adopo æncæbiimpa. Ayæ nē nō cæcā ingante, Bitō nē nō cæbi inte pōe, āmi ĩninqe nē nō cæcā nānō paga ænganca bitō adopo æncæbiimpa.

⁴² Nāwangā āmopa. Bitō Itota mīñæ nē gobi inte æpæ becæbiimpa, ante bitō guiyangā ingante pædæ godōmi ængā ĩninqe bitō godōnī beyæ eyepæ æncæbiimpa,” ante apænedinque Itota tōmēnāni ĩnānite da godongā gogadānimpa.

11

Wāō tōmengā mīñæ nē goda ĩnate da pōnongā pōnapa

(Odoco 7.18-35)

¹ Ayæ tōmengā mīñæ nāni, Dote, ante gocabo ĩnānite ĩninqe apænedinque Itota wadæ godinque tōmēnāni nāni quēwēñōmō odōmoncæte ante ayæ,

Ēñencædänimpa, ante apænecæte ante wayömö wayömö gocantapa.

² Mäniñedē edæ Wäö iñömö tee mönete ongöñongante wadäni tömengä weca pöningue, Mönö Codito iimaï cæcampa, ante tededäni ēñente wædingue Wäö wæætē tömengä miñæ goda inate Itota weca da godongä godatapa. ³ İningue Wäö beyæ ancæte ante pöningue tömēna iimainö ante Itota ingante apænedatapa.

—Bitö iñömö dodäni nāni, Nē Ponguingä, ante nē angaïmi adobi imitawo. Wæætē tömēnāni nāni nē angaïmi ināmaï imi iningue bitö wæætē, Wacä ponguingä, ante wänö cödäni, ämitawoo. Æbänö mönitö cæquimönii, ante ēñencæte ante wæmönipa.

⁴ Ante añönate Itota wæætē, “Mīnatö ponte ēñēñömīna botö æbänö apænebo ēñēmīnatawo, ante ayæ, Botö æbänö cæbo amīnatawo, ante mīnatö wæætē Wäö weca gote māo apænemīna ēñengæda. ⁵ Botö godö cæbo ate babetamö inināni incæ waa bamonte adäni amīnapa. Cömante inināni incæ waa bate dao dao godäni amīnapa. Baate inināni incæ æmontai waëmontai baadäni amīnapa. Babetamonca ināni iñönānite botö godö cæmömo ate önömonca waa bamoncate ēñēnāni amīnapa. Do æmæwo wænte öñönāni iñönānite botö godö cæbo ate ñāni ömæmönāni amīnapa. Ömaadāni inte wæyönānite botö Wængonguï waa pönï nänö pönö cægäinö ante apænebo ēñente todäni amīnapa. ⁶ Ayæ, Botö beyæ waocä wīi pūinte wadæ gocä iñömö tömengä watapæ nänö quëwenguingue edæ oda cædāmaï incæcäimpa, ante apænebo ēñēningue mīnatö Wäö ingante māo adodö ante apænemīna ēñengæda,” ante Itota angantapa.

7 Angä eñëninque Wäö beyæ nē äñina wadæ goyöna edæ Itota wæætë tömänäni inänite, Wäö æbänö ingää, ante apæñecantapa. “Minitö guiquënë quinä acæte ante önömæca gominitapa. Cæwipa woboyæ pæmænte ate æmænö ædæ æmænö ædæ gobaingä ingante minitö dicæ acæ gominitawogaa. 8 Ìninque edæ quingänö ingante acæte ante gominitapa. Waocä weocoo waëmoncoo mongængä ingante minitö dicæ acæ gominitawogaa. Ìñæmpa waëmoncoo mongængä ìñömö awënë oncönë quëwengä apa quëwëñanii. 9 Ìninque edæ quinänte gominitawo. Minitö mini nē go acæ cædongä ìñömö edæ Wængongui beyæ nē apæñecä ingantawo. Näwangä impa. Wængongui beyæ nē apæñecä Wäö ingampa. Incæte tömengä wii Wængongui beyæ nē apænegainäni bai ìngä inte godömenque nanguï cæcä ingampa, ante apænebo eñëmaiminipa. 10 Wængongui iimaï angampa, ante yewæmongatimpa.

‘Botö beyæ nē apæñecä ingante da pönömo pöninque tömengä taadö täno beyænte bai cæcæcäimpa.

Tömengä bitö Codito ìmi beyæ ante taadö waa pïnonte bai waa cæcæcäimpa.’

Mänömainö ante dodäni adocä Wäö ingantedö ante pönëninque yewæmongadänimpa. 11 Nöwo ìñömö ämo eñëedäni. Ìmæca mini eñagaincabo ìñöminite æpænë mönö nē guidöngä Wäö adocanque ñænængä ìñongante wacä tömengä bai edæ dæ angampa. Incæte öönæde Awënë Odeye nempo quëwëñanii ìñönäni adocanque guiyangä pöni ingä incæte Wäö pönömenque wædangä

ingampa,” ante Itota apænecantapa. ¹² Ayæ iïmaï ante godömenque apænecantapa. “Wäö täno nänö apænedöñedë ayæ godömenque ñöwo ganca tæï piñænäni pogodo pöningue, Öönædë Awënë Odeye nempo mönö wäänë guicæimpa, ante tee tate guiite bai cædinque, Mönö Awënë incæcäimpa, ante edæ ö ænte bai cædänipa. ¹³ Edæ Wængongui beyæ në apænegainäni tönö, Iïmaï cæedäni, ante në wææ angaingä tönö tömënäni tömänäni edæ, Awënë poncæcäimpa, ante cöwë Wäö nänö ponganca apænegadänimpa. ¹⁴ İninque, Ediya wodi ayæ poncæcäimpa, ante näni në änongä Wäö iñömö adocä ingampa, ante pönëminiyaa. ¹⁵ Eamonca ongonte eñëedäni,” angantapa.

¹⁶ Godömenque apænedinque Itota iïmaï angantapa. “Inguipogaque ante në quëwënäni iñömö quingämë bai inänipa. Quiëmë bai edæ quëwënänipa. Wëñænäni mönö godonte æiñömö tæ contate owempodäni näni owempodö bai edæ adobai cædänipa, ante awædö. Wëñænäni näni owempote cæcabo incæ ææmæ cæte bai owempote cædinque wadäni inänite aa pedänipa. ¹⁷ ‘Minitö beyæ ööña we we ööñömöni minitö wæætë edæ äwadämaï iminitapa töö,’ ante owempodinque wëñænäni piinte tedewënänipa. Ayæ wæætë, Waocä do wængä ate näni wæbai ante wëñænäni näni owempote cæcabo iñömö, ‘Mönitö Ca ca wæyömöni minitö wæætë edæ wædämaï imini wæmönipa,’ ante piinque aa pedäni bai ñöwodäni iñömö edæ adobai piinte tedewënäni inänipa. ¹⁸ Iïmaï edæ impa. Wëñænäni näni wædö bai Wäö iñömö cængui cænämaï tepæ bedämaï

ponte quëwëñongante ñöwodäni guiquënë, Wënæ tönö Wäo quëwengampa, ante pïinänipa. ¹⁹ Ayæ wæætë botö Waobo ëñagaïmo inte edæ ponte në cænte bete quëwëmo adinque botö ïmotedö ante mïnitö ïñömö, Cæowæobi inte cæmipa. Beowæobi inte bebipa, ante badete tomïnipa. Ayæ godömenque, Odömäno awënë beyæ në æwënäni tönö në ëñënëmaï cædäni ïñönänite bitö tömënëni æmigo ïmipææ, ante botö ïmote pïinque mïnitö wëñænäni näni pïinte aa pedö bai änewëmïnipa töö. Incæte, Në nö ëñënëni ïñömö nö cædänipa, ante adinque, Näwangä nö ëñënënipa, ante mönö ëñengæïmpa,” ante Itota apænegacäïmpa.

*Në ëñënëmaï cædäni ïnänite Itota pïingampa
(Odoca 10.13-15)*

²⁰ Ayæ, Mïnitö quëwëñömö botö bamönengæ nanguï cæbo adimïni incæ mïnitö wënæ wënæ mïni cædinö ante, Ancaa wæwente awædö, ante dicæ wæmïnitawogaa, ante pïinque Itota wayömö wayömö tömengä nänö nanguï cædiñömö quëwënëni ïnänite ïlmainö ante mä pïingantapa. ²¹ “Codatï ïñömö quëwëmïni ëñeedäni. Betaida ïñömö quëwëmïni ëñeedäni. Mïnitö mïni wæwengüinque ëñënëmaï cæte quëwëminidö anguënë. Edæ botö mïnitö weca tæï pïñænte botö cædi bai Tido näni quëwengaiñömö Tidöo näni quëwengaiñömö adobai cæbo bai mäniñömö quëwengainäni ïñömö tömënëni dobæ wënæ wënæ näni cægainö ante ñimpo cædinque weocoo gömæ ëmoncoo wëñadinque gönai öni pæcate Ca ca wæcægadänimpa. ²² ïinque mïnitö ïmïnite ämopa. Wængongüi nänö apænte angüönæ

iinque bayonte Tido iñömö quëwengainäni tönö Tidöo iñömö quëwengainäni inänite nanguï pangä wæwënäni incæte tömengä mïnitö imïnite godömenque pangä wæwencæmïnimpa. ²³ Ayæ Capënaömö iñömö quëwëmïni ëñeedäni. Mïnitö imïnite Wængonguï dicæ öönædë wo ææntodongä æi gote toquimïniyaa. Iñæmpa tadömengadænguipo wææntodongä guï wæcæmïnimpa. Edæ botö mïnitö weca tæi piñænte botö cædi bai Todömä näni quëwengaiñömö adobai cæbo bai tömënäni näni quëwengaiñömö edæ godömenque ñowo ganca edæ mæ ongoncædönimpa. ²⁴ Iinque edæ ämo ëñeedäni. Wængonguï nänö apænte anguiönæ iinque bayonte Todömä quëwengainäni inänite nanguï pangä wædäni incæte mïnitö imïnite godömenque pangä wæcæmïnimpa,” ante Itota tömënäni inänite piingacäimpa.

*Botö weca pö guëmæedäni, angampa
(Odoca 10.21-22)*

²⁵ Ayæ mäniñedë Wængonguï ingante apænedinque Itota, “Mæmpo ëñëmi. Wadäni nämä ocai encadäni tönö nanguï adinque në ëñënäni tönö mäninö bitö ëñengainö ante ëñënämaï incædänimpa, ante cædinque bitö cægainö ante wë wodonte bai pæ wëenëgabiimpa. Wæætë edæ wëñænäni näni pönënö bai në pönënäni inänite wæætë bitö edonque odömömi adinque do ëñënänipa. Bitö öönædë Awënë ingaïmi inte inguipoga Awënë adobi inömi inte edæ mänömaï cæbipa, ante adinque botö bitö imite waa ate pönëninque apænebopa. ²⁶ Mæmpo, bitö tömëmi änö bai cædinque waa cæbi adinque

botö Ao ämopa,” ante Wængonguï ingante waa apænecantapa.

²⁷ Wængonguï ingante iinque apænedinque Itota godongämæ ongönäni inänite wæætë apænecantapa. “Botö Mæmpo nö eñengä inte pönö odömongä beyænque botö iñömö tömänö ante nē eñëmo imopa. Ayæ, Botö tömengä Wëñæmo iñömote botö Mæmpoque botö imote nē againgä iñongante wadäni adämaï inänipa. Wæætë edæ Mæmpocä ingante botö tömengä Wëñæmo inömo inte adoboque nē agaïmo imopa. Iinque, Botö abo bai iinänique adobai ate bai pönencädänimpa, ante cædinque botö minitö iminite odömömo adinque minitö adobai Mæmpocä ingante nē ate bai pönëmïni bamïnipa.”

²⁸ “Teëmë mongænte bai nangæ batawëmïni iinque minitö botö weca pömïni ate botö wæætë teëmë mongænte mini wæwënö ante ö æmo ate minitö wæætë gancæ pönente guëmancæmïnimpa.

²⁹ Edæ botö mimöno gänë pönëninque nämä beyænque änämaï quëwëmo adinque minitö botö weca pömïni iinque botö minitö tönö iñacabo cæcæboimpa. Edæ wagadada awæmpaa goti wïmoncate äämencaque goda bai möna guëa cæcaya bayömöna botö nö eñënömo inte pönö odömonte apænebo eñëninque minitö önöwoca wampo pönente guëmancæmïnimpa. ³⁰ Edæ botö tönö äämencaque bai cædinque bitö iñömö oo wïmoncadimpa mongænte bai edæ do cæcæbiimpa. Botö mongæncoo wodæï iñonte bitö wæætë edæ wodæï mongænte gote bai nangæ badämaï incæbiimpa,” ante Itota iinque apænegacäimpa.

12

*Guëmanguiönæ iñonte tömëmö tä pete ænänipa
(Mäadoco 2.23-28; Odoca 6.1-5)*

¹ Mäniñedē guëmanguiönæ iñonte Itota tömëmoncodē tæcæguedencodē gocantapa. Goyongä tömengä miñæ nē godäni guiquënë gæwænte wædinque tömëmö tä pe tä pe æninque tæcæ cæncæ cædäni. ² Adinque Paditeoidi guiquënë Itota ingante wæætē,

—Bitö miñæ nē godäni æbänö cædänii, ante cöwä aquënë. Iñæmpa, Guëmanguiönæ iñonte mäninö bai cædämaï iedäni, ante dodäni nani wææ angainö ante eñenämaï inte iñäni iñömö do cædänipa töö.

³ Ante püiñönänite Itota,

—Minitö iñæmpa docä Dabii wodi tönö godongämæ godäni tönö gæwænte wædäni ininque tömengä æbänö cægacäi ante yewæmonte ongö incæte minitö iñömö adämaï inte bai anewëmini awædö. ⁴ Tömengä iñömö Wængongui oncönē go guicantapa. Mänincönē, Wængongui qui, ante nē godönänique cængui impa, ante wææ nani angainö bai cædinque tömënäni, Wængongui qui, ante päö ñoncæ ñoncæ cædönänimpa. Incæte mänii päö wiï Dabiidi cængui inï incæ Dabii do cængantapa. Ayæ tömengä tönö cægönäni adobaï godongämæ cængadänimpa. ⁵ Ayæ, Wængongui qui, ante nē godönäni iñömö Wængongui oncönē ñænæncönē iñömö önönæque nani cæbai guëmanguiönæ iñonte adobaï cædäni incæte wentamö entawënämaï önonque cæcædänimpa, ante Möitee wodi wææ yewæmongacäimpa. Minitö iñömö mäninö ante adämaï inte bai anewëminipa töö, angantapa.

⁶ “Ayæ apænebo eñeedäni. Minitö, Wængongui oncö ñænæncö waa pöni ongoncompa, ante ayömini edæ botö ñowo minitö weca nê ongömo guiquênê wii Wængongui oncö bai ongömo inte wii önömoque ongömopa. Wæætê edæ nämä nö cädömo inte botö iñömö edæ godömenque waa pöni ongömo apa quëwëmini. ⁷ Incæte, Wængongui iimainö ante apænecampa. ‘Wængongui qui, äinique mini iya tänö ante pönömenque waa adinque botö nê waadete mini godö waa cädö ante godömenque waa abopa,’ ante Wængongui angampa. İinique minitö iñömö Wængongui nänö angainö ante eñëmini inte bai iinani wentamö mongænämaï iñönänite, Mini pante wæquinque mänömaï cämïnipa, ante apænte piinämaï incädöminimpa. ⁸ Botö iñömö Waobo nê eñagäïmo iñömö Tæiyæ Awënë inömo imopa. İinique botö nê guëmanguïönæ Awënë inömo inte edæ, Guëmanguïönæ iñonte edæ æbänö cæquii, ante adobo nê Ämo imopa,” ante Itota apænegacäimpa.

Ni cömampoingä

(Mäadoca 3.1-6; Odoca 6.6-11)

⁹ Äinique wadæ godinque Itota iñömö Wængongui angä nani eñente yewæmongainta ate oodeoidi nani odömöincönê go guigacäimpa. ¹⁰ Mäniñömö ni cömampoingä a ongongä adinque Paditeoidi guiquênê, Itota wapiticæ cæcä ininique mönö mäo piinte angäimpa, ante nê änäni inte tömengä ingante änänitapa.

—Guëmanguïönæ iñonte wacä waa bacæcäimpa, ante cæedäni, ante Wængongui wææ angantawo.

11 Ante Itota ingante aññonänite tömengä wæætë,
 —Guëmanguiönæ iñonte waocä tömengä
 cæningä ontatodë goyæ guii adinque mini
 waocabo imini incæ æcämë pædæ guipote
 ænämaï imaingä. 12 Cæningä önonganque iñongante
 waocä iñömö waëmö pöni ingampa, ante adinque
 guëmanguiönæ i incæte waodäni beyæ cöwë waa
 cæcæimpa, ante ämo ëñëmaïminipa.

13 Äninqe ni cömampoingä ingante wæætë,
 —Pædæ pompobi, angä.

Ëñëninque tömengä pædæ gopodinqe æmæmpo
 bai waa empocä bacantapa. 14 Adinque edæ
 Paditeoidi guiquënë wadæ godinqe, Æbänö
 cæte tömengä ingante wænömö wænguingä, ante
 godongämæ pönëninque tedegadänimpa.

*Codito æbänö cæqingä, ante Itaiya nänö
 apænegainö*

15 Tömënanï, Wængongæimpa, ante pönente ted-
 edäni wædinque Itota iñömö wadæ gocantapa.
 Wadæ goyongä tæiyænänï tee empo godäni ate
 wædinque tömengä godö cæcä ate në wënæ wënæ
 inte wæwëninänï tömänänï waa badänitapa. 16 Ayæ
 në waa badänänï inänite, Minitö, Botö æbodö imo,
 ante mäo apænedämaï iedäni, ante wææ angan-
 tapa. 17 Ininqe Itaiya wodi Wængongui beyæ në
 apænegä iïmainö ante nänö yewæmongainö bai
 iinque cætimpa.

18 “Wængongui iïmaï ante apænecampa. Botö
 imote në cæqingä incæcäimpa, ante botö në
 apænte ænongä iñömö a ongongä aedäni.
 Adocä botö në waadedongä iñongante botö
 tömengä ingante adinque watapæ tobopa.

Botö Önöwoca ingante da pönömo ænte ewocadinque
botö imo nē cæcä iñömö,

Botö nö cæte apænte ancæboimpa, ante tömengä
oodeoidi inämaï inäni inänite mäo
apæ necæcäimpa.

19 Incæte tömengä wïi wæatedö wæætë
piincæcäimpa. Ogæ tededämaï incæcäimpa.

Waadäni taadö godinque tömengä dicæ Yæ yæ
ante tedecä ëñënaniyaa.

20 Cæwipa bede næænimpa wä tadämaï inäni
baï waocä wæwengä iñongante tömengä
adobaï nē wæwengä ingante wido cædämaï
ingampa.

Ayæ gongapæncade cömencaгуi mini tente
tëemämoque go adinque pi ongömönämaï
inäni baï tömengä adobaï waocä wæntæye
bayongante tömengä ingante godö piinämaï
ingampa.

Adocä botö imote nē cædongä ingaingä inte
tömengä nē Awënë nänö baganca cöwë
nöingä ante apænte äninque cöwë waa
cæcæcäimpa.

21 Ayæ botö imote nē cædongä nē Awënë bacä
adinque wadäni oodeoidi inämaï inäni
incæ, Tömengä ëmöwo beyænque mönö
quëwengæimpa, ante pönencædänimpa,”

ante Itaiya wodi Wængongui beyæ nänö
yewæmongainö baï Itota mönö Codito ñöwo ponte
waa cæcä ingampa.

*Wënë tönö cæcä imaingampa, ante wapiticæ
änänipa*

(Mäadoco 3.20-30; Odoca 11.14-23, 12.10)

22 Mäniñedē wacā wēnæ tönō quēwēnongā inte babetamongā babetadecā badingā iñongante wadāni tōmengā ingante ænte māmōnāni pongā adinque Itota godō cæcā ate tōmengā awinca adinque nē tedecā bacantapa. 23 Cæcā waa bacā adinque tōmānāni, Æbānō cæcāā, ante guiñente wædinque, “Awēnē Dabii wodi pæingā wabānō imaingampa,” ante pōnente wægadānimpa.

24 Mānōmainō ante wædāni ēñēninque Paditeoidi guiquēnē, “Iñæmpa wēnæidi awēnē Beedeboo tönō nē cæcā inongā inte Itota wēnæidi inānite wido cæbaingampa,” ante tedewēnānitapa.

25 Wapiticæ tōmēnāni pōnēnō ante ēñente wædinque Itota tōmēnāni inānite, “Awēnē odeye nempo quēwēnāni iñōmō nāēmæ wæætedō wæætē cædāni ininque awēnē odeye nānō ōmædempote wæquinque tōmēnāni nāmā ēwente cæbaīnānipa. Ayæ adocōnē owocabo incæ adoyōmō godongāmæ quēwēnāni incæ nāēmæ wæætedō wæætē cædāni ininque tōmēnāni oncō woquinque nāwæ gobaīnānipa. 26 Ayæ Tatāna nempo quēwēnāni iñōmō edæ nāēmæ pīininque wæætedō wæætē cædinque tōmengā ingante wido cædāni ininque Tatāna dicæ tōmēnāni awēnē odeye imaingāā. 27 Mīnitō, Beedeboo tönō cædinque Itota wēnæidi inānite wido cæcampa, ante tedewēminipa. Māniñō mīni ānewēnō nāwangā i bai mīnitō mīñæ nē godāni guiquēnē æcānō tönō cæte wido cædāni. Ininque mīnitō mīñæ nē godāni incæ mīni ānewēnō beyænque ante nāēmæ pīininque mīnitō imīnite wæætē apænte āninque pīincædānimpa anguēnē. 28 Botō iñōmō Wængongui Ōnōwoca tönō cæte

wënæidi inänite wido cæbo apa änewëmîni. Mänömaï i ininque botö Wængongui Awënë Odeye inömo inte mînitö weca do pömo aedäni,” ante Itota apænegacäimpa.

²⁹ Ayæ apænedinque tömengä, “Në tæi piñængä ingante wii goto wininque waocä ædö cæte tömengä oncönë guiite mäincoo ö ænguingää. Edæ në eacä ingante bæi ongonte goto winte ate pö guiite ö ænani bai botö iñömö wënæ inte në bæi ongonte wido cæbo imopa,” angantapa.

³⁰ Ayæ, “Botö tönö æcänö wii godongämæ cæcä iñömö tömengä iñömö edæ Baa ante botö imote piinte cæcä ingampa. Ayæ botö, Waodäni botö miñæ poncädänimpa, ante cæyömo waocä botö tönö wii cæcä iñömö tömengä wæætë botö miñæ poncæ cæyönänite tatodongä wadæ godänipa,” ante apænecantapa.

³¹ Ayæ, “Iinque apænebo ëñeedäni, angantapa. Mini waocabo wënæ wënæ cæmîni incæ Mæmpo Wængongui ingantedö ante babæ ante godö wiwa ämîni incæte Wængongui wæætë tömänö beyæ pönö ñimpo cæcä beyænque quëwencæmînimpa. Wæætë edæ Wængongui Önöwoca ingante babæ ante godö wiwa ämîni ininque Wængongui mäninö ante cöwë ñimpo cædämaï incæcäimpa. ³² Ayæ botö Waobo ëñagaïmo iñömote botö imotedö ante waocä piinique adodeque angä incæte Wængongui godö ñimpo cæcä ate quëwencæcäimpa. Wæætë botö Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingantedö ante æcänö piinique babæ äna guiquënë tömengä inguipoga nänö quëwengäñedë incæ wænte ate nänö goyedë incæ Wængongui tömengä nänö wënæ wënæ äninö

ante cōwē ñimpo cædāmaï incæcäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Awæ æbänö iwæ, ante tömenca bete eñengæimpa, ante
(*Odoca 6.43-45*)

³³ Ayæ waomö mönö cædinö ante awæ incate bai impa, ante odömoncæte ante Itota iïmaï ante apænegacäimpa. “Awæ æbänö iwæ, ante eñencæte ante mönö tömenca tä pete bete eñengæimpa. Awæ waiwæ iwæ ïninqe tömenca wainca incaquiwæ impa. Wæætë awæ baawæ iwæ ïninqe edæ tömenca baaca incaquiwæ iwæmpa, ante eñengæimpa. ³⁴ Mimönë mönö pönëmämo eyede tate bai tao godedinque mönö mänimämoque ante pönëninque tedemompa. ïninqe mïnitö tæntæ pæimïni bai imïni iñömö wïwa cæte quëwëmïni inte mïnitö ædö cæte waa ante apænequimïni. ³⁵ Ayæ waa pönï mäincoo da wente ate tadonte ænäni bai cædinque në waa cæcä iñömö mimönë waa pönï nänö entawëninö ante pönëninque waa pönï tedete waa cæcampa. Në wïwa cæcä guiquënë mimönë wïwa nänö entawëninö ante pönëninque wïwa tedete wënæ wënæ cæcampa.”

³⁶ “Edæ apænebo eñëedäni. Wængonguï tömengä nänö apænte anguïönæ iñonte, Mänine quïnante önonque tedebitawo, ante angä eñëninque mïni waocabo edonque apænequënëmïni imïnipa.

³⁷ ïninqe mïni tedepämo tömämämo ante Wængonguï apænte äninque edæ pancamïniya imïnite ñimpo cædinque edæ pancamïniya imïnite, Mïni panguinque tedewëmïnipa, ancæcäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

*Mä cæte odömömi amönie, ante änänipa
(Mäadoco 8.11-12; Odoca 11.29-32)*

³⁸ Apæ necä eñëninque nē odömönäni tönö Padi-
teoidi pancadäniya Itota ingante apænedinque,

—Awënë nē Odömömi eñëmi. Pönencädänimpa,
ante mä cæte bitö odömönö ante mönitö äinente
wæmönipa.

³⁹ Äñönäni Itota wæætë,

—Mïni nē wiwa cæcabo inte Wængonguï ingante
ëmö cæte pangote bai mïni wadæ godincabo iñömö
mïnitö, Mä cæte odömömi adinque pönëmaimönipa,
ante ancaa ämïni awædö. Näwangä ämo eñëedäni.
Ñöwomïni imïnite mä cæte odömönämaï ingæimpa.
Cönäö wodi beyæ nänö cægäinö ante edæ
mäninque mïni aquinque cæcæimpa änewëmïni.

⁴⁰ Mëönaa go adoönæque iñonte gæyæ cæncadë
Cönäö wodi nänö ongongaï bai edæ botö adobaï
Waobo eñagäimo inte edæ mëönaa go adoönæque
adopoönæ wao wodido ongoncæboimpa. ⁴¹ Cönäö
wodi Wængonguï beyæ apæ necä eñëninque
Nïnebaidi wënæ wënæ nani cægäinö ante ñimpo
cædinque Wængonguï gämænö pongadänimpa.
Cönäö wodi wædangä iñongante botö nē ñænæmo
inte nö ante apænebo eñëninque mïnitö wæætë
eñënämaï imïnipa. Ìninque Nïnebaidi Wængonguï
gämænö nē pongäinäni incæ Wængonguï nē
apænte angä weca pöninque mïni ñöwo quëwencabo
tönö godongämæ gongænte ongöninque, Mïni
panguinque eñënämaï ingamïnipa töö, ante
apænte pïinänidö anguënë.

⁴² “Ayæ adobaï betamonca gämænö ömæ awënë
onquiyængä iñömö awënë Tadömöö wodi nanguï
eñente nänö apænedö ante eñencæte ante doönæ

quëwëninque pongacäimpa. Tadömöö wædænque ëñengä iñongante botö godömenque nanguï ëñëmo inte mïnitö weca ongöñömote mïnitö iñæmpa wïi ëñëmïnipa töö. Ìninque mäningä onquiyængä incæ Wængonguï në apænte angä weca pöninque mïni ñöwo quëwencabo tönö godongämæ ongöninque, Mïni panguinque ëñënämaï ingaminimpa töö, ante apænte piincæcäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

*Wënæ waodë owote godingä inte adodö
pongampa, ante
(Odoca 11.24-26)*

⁴³ Ayæ apænedinque Itota iïmaï ante apænecantapa. “Waocä baönë owote ate tao godinque wënæ iñömö edæ, Quingänö baönë go guiidinque edæ guëmante quëwenguïmoo, ante diqui diqui minte ayongä önömæca to aminte i ate wædinque edæ, ⁴⁴ ‘Botö tao godincönë adodö go guiite quëwencæboimpa,’ ante pönëninque adodö pongampa. Ponte ayongä waocä önonganque bayongante wacä önöwoca tömengäa owodämaï ingä adinque wënæ wæætë, Æ waocä botö owodincö bai inongä inte ñöwo önonconque bai wadæ ñëmænte mäincoo cabo të gæte bai ömæwocä ingä abopa. ⁴⁵ Ante adinque tömengä wæætë godinque wënæidi godömenque wïwa cädäni tiæte ganca mänimpodäni inänite ænte pongampa. Tömënäni tömänäni waocä baönë godongämæ pö guiite owodäni ate waocä iñömö wënæ yewæninque godömenque wæwengampa. Ñöwomïni guiquënë wïwa mïni cæcabo adobaï bate wæwencæmïnipa,” ante Itota apænegacäimpa.

*Itota badä tönö tömengä biwüidi
(Mäadoco 3.31-35; Odoca 8.19-21)*

⁴⁶ Itota oncönë a ongöningue nangui inäni inänite apæneyongä tömengä nänö biwüidi tönö tömengä wäänä tömengä ingante bee tente apænecæte ante oncodo ponte a ongönäni. ⁴⁷ Adinque wacä añecæ ponte apænecantapa.

—Bitö badä bitö biwüidi bitö imite apænecæte ante oncodo ponte yabæque ongönänipa cæbii.

⁴⁸ Añongante Itota wæætë,

—Botö badä ædänö inää ante ämoo. Ayæ botö biwüidi ædänidö inänii ante ämoo, ante pönëminii.

⁴⁹ Äninqe, Itota tömengä miñæ në godäni gämæñö oo cæmöningue,

—Inäni inñömö botö badäidi botö biwüidi inönäni inänipa, ante mänömainö ämo abaiminipa. ⁵⁰ Mönö Mæmpo öönædë në quëwengä nänö änö bai ëñente æcänö cæte quëwëna mäningä edæ botö biwi ingampa. Mäningä botö biwinque ingampa. Mäninä botö badä inampa, ante pönencæboimpa, ante Itota apænegacäimpa.

13

*Waocä nänö quiyadö ante odömonte
apænecampa*

(Mäadoco 4.1-9; Odoca 8.4-8)

¹ Mäniönæ edæ Itota oncodo tao godinque gäwapæ wedeca godinque tæ contagacäimpa.

² Tömengä nänö tæ contate ongönñömö nangui inäni tömäo goto ponte ongönäni adinque tömengä wæætë wipodë go guiite tæ contate wäi wocænte owoyongä tömënäni ayæ gäwapæ yæwedecaque ömaaque ongönänitapa. ³ Ayæ ömaaque ongönäni

inänite apænedinque tömengä, Wængongui Awënë nempo quëwëninque æbänö cæquii, ante ëñencæminimpa, ante botö imæca quëwënäni nani cædönö ante odömonte apænebo ëñeedäni.

Äninque Itota nanguï apænecantapa. “Waocä nê quiyacä iñömö quiyacæ gocampa. 4 Gote quiyayongä pancamonga taadö iñömö wææmompä. Taadö wæænte eyepodimö öñöñonte ayamöidi pöninque dobæ ade cænänipa. 5 Pancamonga guiquënë dicamontaa onguipoi woyedömö iñömö eyepote wææmpä. Onguipoi woyedömö öñömö inte pæquinämaï quingæ tä bocate pædinque æmonga æipa. 6 Edæ guingo icate æmæwo näñe wæmpä. İninque oguimento yæyæmë guiwadämaï inte cöñe bawadämaï iñonte nænque ti näwäñö wänä cacadinque edæ guingo icate näñe wæmpä. 7 Pancamonga guiquënë ömentacodë nänö eyepodimö iñömö pæquinämaï tä bocate gä æiyonte ömentacoo pö incootonque ganta cæca ate näñe wæmpä. Wampo incapa pæquii. 8 Waëmonguipoga quiyadimö guiquënë tä bocate waa pædinque tömëmö nanguï pöni incapa. Incate pancawæncaa tiëë ganca, pancawæncaa tetenta ganca, pancawæncaa todëinta ganca mänimpomö incapa. Quiyacä nänö quiyadö ante edæ botö mäninque ante apænebopa. 9 Eamonca ongonte ëñeedäni,” ante Itota apænegacäimpa.

Önömoncaque ëñente pönänämaï inänipa, ante (Mäadoco 4.10-12; Odoca 8.9-10)

10 Ayæ tömengä miñæ nê godäni tömengä weca ponte apænedinque, Itota ëñëmi. Bitö tömënäni inänite inguipoga quëwënäni nani cæinö ante

odömöninque quīnante mäninque ante odömonte apænebitawo.

11 Äñönänite Itota, “Öönædē Awënē Odeye nempo æbänō quēwenguī, ante mīni waocabo wēēnēñedē mīni ēñēnāmaī ingainō ante botō ñōwo mīnitō imīnite pōnō edonque apænebo ate mīnitō adomīnique nē ēñēmīni bamīnipa. Wæætē tōmēnāni inānite guiquēnē botō mäninō ante godō apænedāmaī imopa. 12 Edæ nē ēacā ingante godōnāni nānō godōmenque æī bai botō nē ēñengā ingante godō apænebo ate tōmengā godōmenque waa pōni ēñente bacæcāimpa. Wæætē nē ömæpocā inongā ingante wædænque nānō ēadi incæ ö ænāni bai nē ēñēnāmaī ingā guiquēnē adobai wædænque nānō ēñēnō incæ ö ænte bai ēwente bai baquīnō anguēnē. 13 Incæte edæ awincaque adinque nē adāmaī ināni inte tōmēnāni önōmoncaque ēñēninque nē ēñēnāmaī ināni inte pōnēnāmaī inānipa. Ininque botō, Wængonguī Awënē nempo æbänō quēwenguī, ante ēñēnāmaī incædānimpa, ante cædinque imæca quēwēnāni nāni cæinonque ante odömonte apænebopa, angantapa. 14 Edæ Wængonguī beyæ apænedinque Itaiya wodi iīmaī ante nānō yewæmongainō bai ñōwo quēwēnāni incæ inque cædānipa.

‘Nāwangā ēñencæte ante cædinque mīnitō önōmoncaque ēñēninque pōnēnāmaī imīni inte ēñēnāmaī incæmīnimpa.

Nāwangā acæte ante cædinque mīnitō awincaque adinque wæætē pōnēnāmaī imīni inte adāmaī incæmīnimpa.

15 Mäninäni, Wii ainewädö, ante awinca mönæ guimonte bai cædinque,

Önömonca wii eñëinewädö, ante tee mömoncate bai cædinque,

Mimönë wii pönëinewädö, ante mimö ömædë inäni inänipa.

Wii mänömaï i bai tömënäni awinca adinque önömonca eñëinque mimönë pönencædönänimpa.

Ayæ tömënäni nani waa baquinque edæ dadi emæninque botö gamænö poncædönänimpa.’ Ante Itaiya wodi nänö angainö bai iinque cætimpä,” ante Itota apænegacäimpa.

16 Ante Itota tömengä miñæ në godäni inänite apænecantapa. “Minitö quiquënë awinca do adinque önömonca do eñëinque mini toquinque impa. 17 Näwangä ämopa. Wængongui beyæ në apænegainäni tönö në nö cægainäni tönö ñowo mini adö ante nanguï ainente wädäni incæte adämaï ingadänimpa. Ayæ mini ñowo eñënö ante nanguï eñëinente wädäni incæte eñënämaï ingadänimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

*Quiyacä nänö cædö ante pönente iïmaï impa
(Mäadoco 4.13-20; Odoca 8.11-15)*

18 Itota ayæ tömënäni inänite godömenque apænecantapa. “Mänii quiyacä nänö quiyainö ante apænedinque botö, Wængongui Awënë ingante æbänö eñenguï, ante odömoncæte ante apæneyömo minitö éamonca ongonte eñëedäni, angantapa. 19 Awënë Wængongui Odeye nempo æbänö cæte quëwenguï, ante mönö apænedö ante önömoncaque eñëinque waocä mimöno pönënämaï ingä iinque tömengä mimöno nänö

ēñēninō incæ wēnæ nē wīwa cæcä inongä inte pö ö ængampa. Mäningä nē pönēnāmaī ingä inōmō taadō wedeca eyepodimō bai ingampa. ²⁰ Woyedömō dicamontaa eyepodimō bai ingä guiquēnē tömengä Wængonguī nänō apænedō ēñēninque quingæ Ao ante watapæ tocampa. ²¹ Ayæ ate adocä incæ tömēmō woyedömō bai oguimento yæyæmē guiwadāmaī bai ingä inte wantæ inō quēwengampa. Wængonguī nänō apænedō beyæ pīināni wæyongä tömengä ingante wēnæ wēnæ cæcæte ante togænāni ate wædinque tömengä guññente wædinque edæ emō cæte gocampa,” angantapa.

²² Ayæ, “Ömentacodē wæænte pædimō bai ingä guiquēnē tömengä ēñēninque godömenque quēwēñongä inguipoga quēwente quiēmē beyænque mönō wæpāmo pöninque ayæ, Mäincoo beyænque toquimo, ante nāni oda cæte wæwēmāmo pöninque ömentacoo ñancate cæ bai cæyonte Wængonguī nänō apænedinō incæ incadāmaī bai bapa. ²³ Onguipoga wainguipoga quiyadimō bai ingä guiquēnē tömengä Wængonguī nänō apænedō ēñente wede pönēninque edæ tömēwæ incate bai Wængonguī beyæ nanguī cæcampa. Pancadāniya edæ tiēē ganca incate bai nanguī cædānipa. Wadāni guiquēnē tetenta ganca incate bai cædānipa. Ayæ wadāni todēinta ganca incate bai cædānipa,” ante Itota apænecä ēñēnānitapa.

Waimō tönō ömentacoo quiyate pæmō ante odömongampa

²⁴ Ayæ wæætē inguipoga quēwēnāni nāni cæinō ante odömöninque Itota godömenque

apænecacäimpa. “Öönæde Awënë Odeye iñömö gönea tömëmö waimö nê quiyacä bai ingampa. ²⁵Tömengä quiyate gocä ate waodäni mö ñöñönäni wacä nê pïinte cædongä inte wæætë tömengä nänö quiyadiñömö awëmö ponte, Ömentacoo pæcæimpa, ante adoyömö pönö ni quiyate wadæ gocä. ²⁶Ate waimö tänä nä bocate waiwæ pædinque tömëmö incayö adoyömö tæcæguedë ömentacoo pæ. ²⁷ Adinque nê cædäni guiquënë nê ëacä weca pöningue, ‘Awënë, bitö gönea quiyadiñömö tömëmö waimö minämaï imitawo. Ædönö ponte ömentacoo adoyömö pæ, ante wæmönipa.’ ²⁸ Ante äñönäni, ‘Wa. Mönö pïinte ängongä cæbaingampa. Wabänö ii.’ Ante pönëñongä tömënäni, ‘Îniquë bitö ämi godinque abæ wiquimöni, ämitawo.’ ²⁹ Änäni ëñëninque nê ëacä wæætë edæ, ‘Îñæmpa mänömaï cæmïni îninque waiwæ tönö ömentacoo guëa abæ wite babaimpa. ³⁰ Îninque mïnitö ñowo edæ ömæ widämaï inte to amiña peganca ee amïni guëa pæcæimpa. Amiñayedë edæ nê pedäni inänite botö, Ömentacoo täno tē gæte topo cæte iya täninque tömëmö waimö guiquënë tä pete mämö ñönöedäni, ancæboimpa,’ ante nê ëacä apænecampa.” Mänömainö ante odömoncæte ante Itota apænecacäimpa.

*Möotatamö guidimö ante odömonte apænecampa
(Mäadoco 4.30-32; Odoco 13.18-19)*

³¹ Ayæ wæætë inguipoga mönö adö ante odömöninque Itota godömenque apænedinque, “Wacä möotatamö tömëmö ænte mäo tömëmoncodë quiyacä bocate pæ amïnitawo. Mänimö guidimö inte ñænæ pæ bai Wængongui

Awënë Odeye nempo mīni quēwencabo iñōmō adobaī yebænte pæpa. ³² Edæ mōotatamō mīni ænte quiyamō guidimō pōni ī baī wamō mīni quiyamō adomonque incæ adobaī guiyāmō pōni ī iñōmō edæ dæ ampa. Incæte mōotatamō iñōmō tā bocate pædinque mōotatawæ edæ ocãñequi doyæ pæwæ bapa. Wīi tōmää ocãñequi mīni quiyadiwæ baī edæ ocāa ināmaī inte mōotatawæ iñōmō edæ ñænæ awæ ī adinque ayamōidi ponte awænēmæ ongōnānipa. Mōotatamō guidimō incæ mānōmaī pæ baī Wængonguī Awënë nempo quēwēnāni iñōmō wædænque inināni incæ nanguī yebænguīnāni inānipa,” ante odōmōninque Itota apænegacāimpa.

Päo yedæ æmpoquī da wenguī ante odōmonte apænecā

(Odoca 13.20-21)

³³ Ayæ wæætē inguipoga quēwēnāni nāni cæinō ante odōmōninque Itota godōmenque iīmaī ante apænecantapa. “Päo yedæ æmpocæimpa, ante onquiyængä ñænængade tee manguincade ænte tee māninque ædīna nāni ämō ænte mempoga go adopoque da wēninque ayæ yedæ æmpoquī ænte pōnō da wēninque wempo wempo ædæmō cædengä ate päōmo yedæ æmpote tōmāo nāāmænta bapa. Yedæ æmpote ate päōmo tōmāo nāāmænta ba baī öönædē Awënë Odeye nempo mīni quēwencabo iñōmō tōmāmīni nō ēñente bamīnipa,” ante odōmōninque Itota apænegacāimpa.

Inguipoga nāni cæī baī impa, ante Itota odōmongampa

(Mäadoco 4.33-34)

³⁴ Nangui inäni mäniñömö ongönäni iñönänite Itota inguipoga quëwënäni nani cäinö ante odömöninque mäninque ante tömënäni inänite apænecantapa. ³⁵ Edæ Wængongui beyæ në apænegaingä iïmainö ante doyedë apænecäimpa.

“Wængongui æbänö cæcää, ante botö inguipoga quëwënäni nani cäinö ante odömöninque botö iñæ ænete apænecæboimpa.

Wængongui nänö badongaiñedë ayæ godömenque ñowo ganca

nänö wë wodonte ëñengainö ante botö ñowo apænecæboimpa,”

ante docä nänö angainö bai ñowo iñömö iinque cæquinque Itota odömonte apænecäimpa.

Ömentacoo ante iïmai ante impa

³⁶ Ayæ nangui inäni inänite ëmö cæte godinque Itota oncönë pö guicä adinque tömengä miñæ në godäni guiquënë tömengä ingante mämö änänitapa. Gönea ömentacoo quiyadincoo ante apænedinque bitö æbänö ante odömoncæte ante apænebi. Edæ edonque apænebi ëñëmönie.

³⁷ Äñönänite tömengä, “Tömëmö waimö në quiyadingä botö äningä iñömö botö Waobo ëñagaimo inte mäningä bai imopa. ³⁸ Gönea botö äniñömö bai iinguipo impa. Tömëmö waimö botö änimö bai inäni guiquënë Awënë Odeye ingante nani ëñencabo inänipa. Ömentacoo botö änincoo bai inäni guiquënë wënæ inte në ëñënäni iñönäni ³⁹ në piinte quiyacä botö äningä bai iñömö edæ wënæidi awënë ingampa. Amiña bai guiquënë inguipoga

iinque bayedē ingæimpa. Ayæ amiña tā pete bai cædāni guiquēnē Wængongui anquedoidi inānipa.”

⁴⁰ “Iinique edæ nāni amiña bayedē ömentacoo tē gæte topo cæte nāni iya tãi bai edæ adobaï iinique bayedē baquinö anguēnē. ⁴¹ Mäniñedē edæ Waobo eñagaïmo inte botö anquedoidi inānite ämo pöinique tömēnāni gönea iñömö ömentacoo tē gæte bai cæcædānimpā. Botö nempo quēwēnāni pancadāniya oda cæte eñēnāmaï cædānipa. Iinique, Oda cæcædānimpā, ante nē cædāni tönö nē eñēnāmaï cædāni tönö tömānāni inānite botö anquedoidi iñömö abæ wite bai tē gæte mao, ⁴² gongapamö nāni ämogate Ca ca wæyömö wido cæcædānimpā. ⁴³ Mäniñedē edæ nē nō entawēmīni guiquēnē mönö Mæmpo Awēnē Odeye iñongä tömengä nempo nē quēwēmīni iñömö edæ nænque tamö guinæ gongæ bai adobaï guinæ edæ gongæncæmīnimpā. Eamonca ongonte eñēedāni,” ante Itota angacäimpā.

Waëmoncoo wē wodonte mänincoo, ante

⁴⁴ Godömenque odömöinique Itota iimainö ante apænecantapa. “Öönædē Awēnē Odeye nempo mīni quēwencabo iñömö waëmoncoo onguipodē ææ wote nāni wē wodonte mänincoo bai impā. Waocä gote mänincoo adinque adodö ææ wote æninue wayömö wē wodongampa. Wodonte ate tömengä watapæ todinque tömengä eädincoo tömancoo godonte eyepæ æninue tömengä waëmoncoo nänö wē wodönimæ æncæte ante ömæ nē eadingä weca do godinque mänimæ tömāmæ beyæ ante edæ eyepæ pædæ godöinique ængampa. Waocä mänömaï tömengä eädincoo tömancoo nänö godöni bai cædinque öönædē Awēnē Odeye iñömö,

Botö nempo quëwencæminimpa, ante tömengä Wëñængä ingante eyepæ godöninque inguipoga tömäo quëwënäni inänite ængacäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Wamö adomonque pönï waëmö imö ante

⁴⁵ Ayæ godömenque, “Öönædë Awënë Odeye nempo guicæte ante cæcä iñömö wamoncoo pededamö nani ämoncoo godonte æncæte ante në diqui diqui mingä bai ingampa. ⁴⁶ Ìninqe wamö pededamö nänö æinënimö adomonque waëmö pönï i ate tæcæ adinque waocä wadæ gote tömengä nänö ëadincoo tömancoo godonte eyepæ æninque wæætë mänimö wamö incæ godonte ængampa,” ante Itota odömonte apænegacäimpa.

Dicamöñæ ante odömonte Itota apænegacampa

⁴⁷ “Ayæ wæætë edæ, Öönædë Awënë Odeye iñömö edæ dicamöñæ gäwapæ nani dadöi bai tömäa gæyæidi ænte bai cæcampa. ⁴⁸ Dicamöñæ eyede dadöninque yæwedeca wëä manta cönöninque tæ contate apænte adinque, Näwäaquiringä i, adinque ö æ otodë da wëninque, Baacä i, adinque wido cædäni bai Wængonguï Awënë adobai cæquiringänö anguënë. ⁴⁹ Edæ ïninqe bayedë Wængonguï anquedoidi pöninque në nö cædäni inänite apænte æninque në wiwa cædäni inänite adinque nänënë gönongä ⁵⁰ ongöñönänite gongapamö edæ guitodongä guicædänimpa. Tömënäni edæ mäniñömö guite ongöninque ämogate wædinque Ca ca wæcædänimpa,” ante Itota odömonte apænegacäimpa.

Waëmoncoo incæ müincoo tönö pedæncöo ante

51 Mäninö ante iinque odömonte apænedinque
Itota tömënäni inänite,
—Botö odömonte apænedö tömänö ante
edonque eñëminitawo.

Äñongante,

—Ao eñentamönipa.

52 Ante apænedäni eñëninque tömengä
apænecantapa.

—Iinque æcänö, Öönædë Awënë Odeye æbänö
cæcää, ante ædæmö eñëninque në odömonte
apæneda i tömengä iñömö waëmoncoo në da wente
mangä bai adobai inongä inte Wængongui nänö
änö ante entawengä ingampa. Ayæ edæ në eacä
nänö da wëincade wi ænedinque miincoo tönö
pedæncoo tadonte odömongä bai në odömonte
apænecä iñömö adobai cæcampa. Edæ doyedë
nänö eñënö incæ ñowo nänö eñënö incæ mimönë
waa pöni nänö entawënö ante edonque odömonte
apænecampa, ante Itota mäninque ante idæwaa
apænegacäimpa.

*Näatadeta iñömö ponte Itota apænecampa
(Mäadoco 6.1-6; Odoca 4.16-30)*

53 Wængongui Awënë æbänö cæcää, ante
odömoncæte ante imæca quëwënäni nani cæinö
ante nänö odömöninö tömänö ante iinque
apænedinque Itota wadæ gocantapa. 54 Tömengä
nänö pægaiñömö ponte tömënäni odömöincönë
pö guiidinque mäniñömö quëwënäni inänite
odömonte apænecantapa. Eñëninque tömënäni
ancai guiñëninque,

—Iingä iñæmpa, æbänö cæte nangui eñengä
ingää, änänitapa. Tömengä edæ æbänö cæte tæi

piñæninque bamönengæ cæcää, ante eñencæte ante wæmönipa. ⁵⁵ Ìngä iñæmpa awæmpa nē tūmōwengä wengä ìmaingä inte bamönengæ mänōmaï cæcampa, ante awædö. Tömengä wäänä emōwo Mäadiya ìngampa, ante awædö. Tömengä biwüidi önönänique Tantiago tönö Ootee, Timönö tönö Codaa ināmaï inänitawogaa. ⁵⁶ Tömengä biwinqueidi mönitö tönö tōmänäni ongönäni aedäni. Ìninqe tōmengä wæætē æbänö cæte nanguï eñengä badinqe edæ nanguï cæcää.

⁵⁷ Ante pönente wædinque tōmēnäni tōmengä beyæ ante piinte badänitapa. Piinte badäni adinqe Itota tōmēnäni inänite angantapa.

—Ìñæmpa Wængonguï beyæ nē apæncä iñömö tōmengä tōmämæ gote apæneyongante tōmengä ingante waa adänipa. Wæætē tōmengä nänö pægaiñömö pöninque oncönē pö guite apæneyongä edæ mäniñömonque tōmengä ingante wīwa adänipa töö, ante apænegacäimpa.

⁵⁸ Incæte, Pönēnämaï iñönänite botö ædö cæte nanguï mä cæquimoo, ante pönente wædinque tōmengä tōmēnäni weca edæ wædænque pönï cægacäimpa.

14

*Wäo æpænē nē guidönongä wængampa
(Mäadoco 6.14-29; Odoca 9.7-9)*

¹ Tōmänäni mäniñedē, Itota æbänö cæcää, ante mäo änäni eñēninque pancabaa awenē Edode do eñengacäimpa. ² Tōmengä iñömö tōmengä ingante nē cædäni inänite apæncantapa. “Wäo wodi æpænē nē guidöningä incæ ìngä Itota iñömö adocä

inte a ongongä awædö. Tömengä do wænte ñäni ömæmöninque pongampa töö. Mäninö beyænque tömengä tæi piñænte entawënongå inte nê nanguï cæcä ingampa,” ante awædö, angantapa.

³ Wäo wodi iñömö iïmaï wængacäimpa. Do iñedë awënë Edode iñömö tömengä biwï Pedipe manguiwëningä Ædodiya ingante ö ænte möningä inongäimpa. Mäningä Ædodiya Wäo ingante piingä beyænque Edode iñömö Wäo ingante bæi ongonte goti winte tee mönedongäimpa. ⁴ Edæ Wäo iñömö nänö caate wænguinque Edode ingante iïmainö ante do wææ äningä inongäimpa. “Edode ëñëmi, bitö Wængonguï nänö angainö bai ëñënamäi inte edæ mäningä onquiyængä ingante manguiwëmipa töö,” ante cöwë wææ äningä inongäimpa.

⁵ Angä ëñente püinque Edode, Wäo ingante botö æbänö cæte wænonguïmo, ante cædongäimpa. Incæte tömänäni, Wængonguï beyæ nê apænedongä Wäo ingampa, ante tededäni ëñëningä inte Edode, Botö imote püinäni wæcæ wæ, ante guïñente wædinque Wäo ingante wænönämäi inte ata cæpodongäimpa. ⁶ Incæte Edode nänö ëñagäionæ iinque bayö wadäni ponte godongämæ bete ayönäni edæ Ædodiya wengä baquécä tode pete äwacä adinque Edode wæætë nanguï todongäimpa. ⁷ Iinque tömengä, Wængonguï ayongä näwangä ämopa, ante baquécä ingante änogäimpa. Waa pönï bitö tode pete äwadi beyæ bitö quiëmë ante æinente ämi adinque botö bitö änö ante cöwë pönömo æncæbiimpa, änogäimpa. ⁸ Angä ëñëninque baquécä wæætë wäänä weca gote, Æbänö anguïmo, ante äñongä

wäänä guiquënë, Īimaï äe, angä eñëninque baquēcä wæætë Edode ingante,

—Īimaï pönö cæbi æmoe. Wäö æpænë guidönongä ingante wangö tamencate tömengä ocabo ĩni coyomënætaca cö cæte ænte mämö pædæ pönömi æmoe.

⁹ Angä eñente wædinque awënë odeye ĩñömö, Æ eñente awædö. Quinö ñowo cæquimoo, ante nanguï wædongäimpa. Incæte godongämæ becönäni eñëñönänite, Wængonguï ayongä cöwë godoncæboimpa, ante nē äningä inte nē wænongä ingante tömengä, Baquēcä nänö äninö bai cæedäni, änongäimpa.

¹⁰ Angä eñëninque nē wænongä tee möneincönë go guïdinque edæ Wäö ingante mao bæi ongöninque wangö tomencadongäimpa. ¹¹ Ayæ Wäö ocabo ĩni coyomënætaca cö cædinque baquēcä weca ænte mämö pædæ pönönäni æninque baquēcä wæætë wäänä ĩnante godongä ænönäimpa.

¹² Ayæ Wäö wodi tömengä miñæ nē godinäni pöninque tömengä baö ĩni ænte mao daga wëninque wæætë Itota weca pöninque, Wäö wodi mänömaï wængä wæmönipa, ante tömengä ingante apænegadänimpa.

5.000 ganca ĩnäni ĩnänite Itota godongä cænänipa (Mäadoco 6.30-44; Odoca 9.10-17; Wäö 6.1-14)

¹³ Wäö wodi do wængäimpa, ante apænedäni eñente wædinque Itota wæætë edæ, Önömæca gocæboimpa, ante wipodë guï contate wogaa go-cantapa. Gocä ate, Mäniñömö gocæ cæcampa, ante tededäni eñëninque tæiyænäni tömënäni nani quëwëñömö wacönë ta wacönë ta ömaaque oo

pænta täno gote mæ ongönänitapa. ¹⁴ Itota iñömö wipodē wogaa pō ti wæænte ayongä nanguī ināni dobæ ponte mæ ongönāni adinque, Æbānō cæte quēwenguināni, ante tōmēnāni tōnō godongāmæ wæte bai pōnengantapa. Ayæ daicawo gawænāni inānite godō cæcā ate waa badānitapa. ¹⁵ Gāwadecæ bayō tōmengä miñæ nē godāni tōmengä weca pōninque,

—Ñōwo wēmō bacæ cæpa cæbii, änānitapa. Ayæ, Önomæca incæ cænguī dæ ä adinque bitō godongāmæ ongönāni inānite ämi woadāni quēwēñömö gote cænguī godonte ænte cæncædānimpa.

¹⁶ Äñönānite Itota,
—Goquināni, ante quinate äminii. Mīnitō wæætē godōmīni cæncædānimpa, ämopa.

¹⁷ Äñongante,
—Iñæmpa pāō önompo æmæmpoque gæyæ mēa pōni i. Cænguī nææmōnipa diyæ godōmōni cænguīnāni.

¹⁸ Ante wææ äñönāni Itota iñömö,
—Mānimpodānique nææmīni incæ ænte māmō pædæ pōnōmīni æmoedāni, angantapa.

¹⁹ Ayæ godongāmæ mæ ongönāni inānite angä gaguimāa tæ contadāni ate tōmengä pāō önompo æmæmpoque gæyæ mēa æninqe öönædē inō æmō adinque, Wængonguī, bitō waa pōnōmi ænte cæmōnipa. Ante apænedinque pāō pā æ pā æ cædinque tōmengä miñæ nē godāni inānite pædæ pōnongä æninqe tōmēnāni wæætē godōmenque tōmānāni inānite di mæñæ di mæñæ cædāni ænte cænānitapa. ²⁰ Mānōmaī pōnō cæcā

æninque tömänäni tömo pöni cænänitapa. Cænte ate edæ tömēnäni ao mæ ao mæ nāni ñōnōni ee õñoncoo pædæ wææmpo ö æ da da wente æninque tömengä miñæ nē godāni iñōmō otodē önompo tipæmpoga go mentodēa cænguī eyede da wēnāni contagatimpa. ²¹ Nē cænāni iñōmō edæ onguĩñænānique incæ tincō miido ganca mānimpodāni iñōnāni onquiyænāni tōnō nāni wencabo tōnō godōmenque nanguī ināni inte cængadānimpa.

*Itota æpæ yædopæno dao dao gocampa
(Mäadoco 6.45-52; Wäö 6.16-21)*

²² Tömānāni iinque cænāni ate Itota tömengä miñæ nē godānique inānite do angantapa. Mīnitō tāno wipodē guīi contate æmæ wedeca tao goyōmīni botō wæætē godongāmæ ongōnāni inānite āmo godāni ate ayæ poncæboimpa. ²³ Angä Ao ante tao goyōnāni tömengä wæætē wadāni inānite, Ñōwo goedāni, angä wadæ godānitapa. Ayæ tömengä Wængonguī ingante apænecæte ante ānanquidi æicantapa. Æite apænedinque wēmō bayō tömengä adocanque a ongongacäimpa. ²⁴ Tömengä miñæ nē godāni guiquēnē taocæte ante cædinque edæ tæcætibæ wiyate cæwoyōnāni edæ woboyæ pæmænte nanguī pōñō edæ æpæ incæ incæ cæte mængonta mængonta cæyonte wipo wäi wocæntapa. ²⁵ Ayæ tawadiya nānō peyedē bayonte edæ Itota iñōmō æpæ yædopænoque edæ dao dao pongä adānitapa. ²⁶ Yædopæno edæ dao dao pongä gomō adinque tömengä miñæ nē godāni edæ ancai guĩñēninque,

—Quiēmē ĩmaī. Waocä wænte babæningä wabänö cægongä, ante Yæ ante guiñente wædänitapa.

²⁷ Ante wæyönäni edæ Itota ĩñömö,

—Ee piyænē cæte guiñenämaī ĩedäni. Botö ĩmo apa guiñewëminii.

²⁸ Ante añongä, Pegodo guiquënë,

—Awënë, bitö ĩmitawo. Nö nö ĩmi inte bitö æpæ yædopæ bitö weca ämi pömoe.

²⁹ Angä ëñëninque,

—Pöe.

Äñongä Pegodo wipodë ongöninque edæ ti wæëninque yædopæno edæ dao dao gote Itota weca tæcæ obo ponte ayongä, ³⁰ woboyæ nanguī nanguī pæmæ ate wædinque ancai guiñëninque æpænë tæi guidinque Yæ wæcantapa.

—Awënë, æpæ bete wæncæbointaye.

³¹ Ante wæcä adinque Itota tömengä ingante edæ quingæ pædæ gopo töö æmæninque,

—ĩñæmpa botonque ĩñömote pönëninque pöe, antabopa. Quinante wapiticæ edæ pönëmitapa, angantäpa.

³² Ayæ wipodë guida ate woboyæ ĩñontobæ næ pæmænämaī gongæ. ³³ Adinque wipodë ongönäni wæætë Itota weca ædæ wæente apænedinque,

—Näwangä bitö Wængonguī Wëñæmi ĩnömi ĩmipa, ante watapæ apænedänitapa.

*Caate wædäni ĩnänite Itota cæcä waa badänipa
(Mäadoco 6.53-56)*

³⁴ Ayæ æmæmäa taodinque tömënäni Guënetadetebæ ti wæænänitapa. ³⁵ Ti wæænäni adinque mäniömæ quëwënäni guiquënë, Tömengä

Itota ingampa, ante do adinque tömämæ mäo gode ä gode ä cädäni eñëninque wënæ wënæ inäni inänite tömänäni inänite tömengä weca ænte mämönäni pönänitapa. ³⁶ Itota ingante, Bitö weocoo ämi yæwedecooque gampote waa bacädänimpa. Änäni wædinque tömengä Ao angä eñëninque nē gampo gampo cädäni iñömö tömänäni edæ waa inäni bagadänimpa.

15

Mimöno tao godi beyænque waocä wentamö ewocacampa

(Mäadoco 7.1-23)

¹ Dodäni nāni wææ angainta ate nē odömönäni tönö Paditeoidi pancadäniya Eedotadëë quëwëninque mäniñedë Itota weca pöninque iimäi äänänitapa.

² —Bitö miñæ nē godäni iñömö dodäni nāni angainö ante quänante eñënämaï inte wapiticæ cädäni wæmönipa. Tömënäni iñæmpa mempodämaï inte wentamö nampote cængui cænäni awæðö.

³ Ante pīināni wædinque Itota wæætë,
—Minitö guiquënë dodäni nāni angainonque ante eñente cæcæte ante cædinque Wængongui nänö wææ angainö ante edæ quänante eñente cädämaï imīni. ⁴ Wængongui, “Bitö wæmpo ingante bitö badä inante waadedinque waa cæe,” angacäimpa. Ayæ, “Wæmpocä ingante wäänä inante nē pīinte wīwa angä ingante wænömīni wæncæcäimpa,” ante wææ angacäimpa. ⁵ Minitö guiquënë iimäi anewëninque edæ wææ cæmīnipa. Waocä mæmpocä ingante waa cæquënergä

iñongante wäänä inante adobai waa cæquênengä iñongante mīnitō wæætē wææ äninque, Waocä wæmpocä ingante wäänä inante iimainō ante apænecäcäimpa, änewëminipa. Wæætē edæ “Mæmpo, bitō qui, ante, Badä, mīnō qui, ante botō pönōmo mīna ænguënënō incæ ñōwo wæætē edæ, Wængonguī qui, ante do edæ godonte impa.”

⁶ Ante apænedinque waocä wæmpoda inate wii godonguënengä ingampa, ante mīnitō iñōmō edæ wææ änewëmīni awædō. Iñæmpa mänōmainō ante wææ änewëninque mīnitō edæ dodāni nāni angainonque ante cæcæte ante cædinque Wængonguī nānō wææ angainō ante edæ, Önōneque impa, ante bai cæmīnipa tōō. ⁷ Mīnitō waa cæmīni inte bai nē änewëmīni iñōmīnite edæ ämo ëñeedāni. Mini cædō ante Wængonguī iimāi ante apænecampa, ante Itaiya wodi nōingä ante yewæmongacäimpa.

⁸ “Iināni iñōmō botō imote önōneque waa apænete bai tededāni incæte, tōmënāni mīmōno æmæ pönente edæ gobæ on-gonte bai ināni awædō.

⁹ Ayæ botō weca ædæ wæænte waa ate bai teded-inque tōmënāni, Wængonguī imidō anguënē, ante önōneque tedewëninque önōneque edæ cædānipa.

Waodānique nāni wææ änönō ante odömōnte apænedānipa tōō.”

Ante Wængonguī pīingampa, ante yewæmongacäimpa.

¹⁰ Mänōmainō ante apænete ate Itota wæætē nanguī ongönāni inānite aa pecä pönāni adinque apænecäcäimpa.

—Botō apænebo eñëninque ocaidë pönente ædæmō eñëedäni, angantapa. ¹¹ Önönë guidi beyænque waocä mimō wentamō entawënämaï ingampa. Wæætë mimönë wīwa pönëninque nänō önöne tao gode beyænque tömengä wentamō mongængampa, ante apænebo eñëedäni.

¹² Ante apænecä ate tömengä miñæ nē godäni iñömō tömengä weca ponte änänitapa.

—Bitō mänömainō ante apænebi eñëninque Padi-teoidi iñömō guingo imonte pīināni apa anewëë.

¹³ Äñönāni tömengä,

—Awæ botō Mæmpo mīnāmaï iwæ to wite bai wido cæte bacæimpa. Paditeoidi iñömō wīi botō Mæmpo quīnāni inönāni inte adobai edæ wido cæte wæcædānimpa.

¹⁴ Edæ babetamönāni bai eñënāmaï ināni inte tömēnāni iñömō wadāni adobai babetamönāni bai ināni inānite nē ænte mäodāni ināni apa cæminii. Tömēnāni inānite gomō aedāni. Edæ babetamongä ingante wacä adobai babetamongä inongä ingante ænte mäocä gocä inique tömēna nāna babetamon-caya guëa ontatodë mongæcadæ guiibainapa.

¹⁵ Ante apænecä eñëninque Pegodo,

—Mänömainō ante odömonte apænedinque bitō æbänō ante odömoncæte ante apænebitapa, ante apænebi eñëmönie.

¹⁶ Äñongante Itota,

—Minitō incæ ocai ömæcadāni bai inömini inte eñënāmaï iminitawo. ¹⁷ Edæ quincōomē önöne guidincoo incæ cæncadë guite ate goiwaa ogä mente wido cæte ba apa anewēmīnii. ¹⁸ Wæætë önöne waocä nänō tedewönō guiquënë mimönë nänō wīwa pönönō beyænque tao godepa. Inique

waocä önöwoca mäninö beyænque wentamö ewocacampa. ¹⁹ Edæ waocä mimönë nänö entawente taodinö beyæ wiwa ante pönengampa. Mimönë nänö piinte pönënö beyænque waocä godö wænongampa. Mimönë towëinente tömengä nänöogængä inämaï iñongante godö mongampa. Ayæ æcämenque iñongante mimönë towëinente beyænque waocä godö mongampa. Mimöno æinente wædinque wacä qui awëmö ængampa. Mimönë wiwa pönëninge wacä ingante godö babæ wapiticæ apænegacampa. Ayæ wacä ingante piinte tedecampa. ²⁰ İninqe mimöno tao godi beyænque waocä wentamö ewocacampa. Wæætë mempodämaï inte nänö cænö beyæ waocä wentamö ewocadämaï ingampa, ante edæ Itota apænegacäimpa.

Onquiyængä oodeocä inämaï inte wede pönente angampa

(Mäadoco 7.24-30)

²¹ Mäniñömö quëwente wadæ godinqe Itota Tido näni quëwëñömö Tidöo näni quëwëñömö eyequeï pongacäimpa. ²² Mäniñömö ponte quëwëñongä onquiyængä Cänaämæ në ëñate pädingä inte adoyömö quëwente tadinge tömengä weca pöninqe aa pecantapa.

—Awënë bitö Awënë Dabii wodi pæimi inömi inte ëñëmi. Botö beyæ pönö waadete waa cæe. Botö wëñængä onquiyængä wënæ inte quëwente wæwengampa cæbii.

²³ Ante mänömaï aa pecä wædinque Itota pæ wëenecantapa. Pæ wëenecä adinqe tömengä miñæ

nē godāni guiquēnē tōmengā weca pōninqe wææ apænedānitapa.

—Mönö miñæ tee empote Yæ yæ nē ānewēnongā ingante āmi gocæe.

²⁴ Ante wææ ānāni ēñēninqe Itota wæætē,

—Cænīnāni obegaidi gueogæ gote wæwēnāni bai mōni idægocabo adobai inte wē wōmonte wædāni adinqe Mæmpo Wængonguī, Tōmēnānique inānite cæquīmi goquīmi, āninqe botō imote da pōnongā wīi pontawoo.

²⁵ Angā ēñēninqe onquiyængā iñōmō wæætē Itota ōnōwa gāānē ædæ wææninqe apænecantapa.

—Awēnē, botō beyæ cæbi waa bacæe, angantapa.

²⁶ Añongante Itota wæætē,

—Wēnāni cænguī inguēnē waocā dicæ guintamōidi cænguī ante wææntodonguingā. Bitō edæ wabi iñōmite botō bitō beyæ ædō cæte cæquīmoo.

²⁷ Angā ēñente wædinque,

—Awēnē iñæmpa nē ēadāni nāni cænte eyepodimō wæænte ænōmengadæmpa inō ōñōñō guintamōidi ade cæmpa.

²⁸ Añongante Itota,

—Onquiyæmi ēñēmi. Bitō nanguī pōnēnīmi iñōmite bitō ānō ante do cæte impa.

Ante tæcæ apæneyongā tōmengā wengā edæ do adoyedē edæ waa bagacāimpa.

Caate wædāni inānite Itota cæcā waa badānīpa

²⁹ Māniñōmō quēwēninqe wadæ godinqe Itota Gadideapæ ōmaaque pō ānanquidi æi tæ contacantapa. ³⁰ Tæ contate ongōñongā nanguī

ināni godongāmæ pōninqe wēnæ wēnæ inte wædāni inānite ænte pōnānitapa. Pæ opa pæ opa godāni tōnō tente tobænte wædāni inānite babetamō ināni tōnō babetade ināni inānite Itota weca ænte māmō ñō cædānitapa. Ñō cædāni ongōñōnānite Itota tōmānāni inānite godō cæcā ate waa badānitapa. ³¹ Godongāmæ ongōnāni guiquēnē, Itota godō cæcā ate babetade inināni incæ tededāni ēñēmōnipa, ante guiñente wædānitapa. Tente tobænte wædināni incæ waa badāni amōnipa. Pæ opa pæ opa godāni inināni incæ waa bate godāni amōnipa. Babetamō inināni incæ waa adāni wēmōnipa, ante guiñente wædinque edæ Wængonguī ingante apænedinque, Mōni idægocabo Wængonguī inōmi inte edæ bitō adobique ñāō baī ēmōmi inte edæ tæi piñænte cæbi amōnipa, ante watapæ apænegadānimpa.

*4.000 ganca ināni inānite Itota godongä cænānipa
(Mäadoco 8.1-10)*

³² Māniñedē Itota tōmengä miñæ nē godāni inānite aa pecā pōnāni ate apænecantapa.

—Īināni botō weca ongōnāni iñōmō mēōnaa go adoönæque iñonte botō weca ongōñōnāni tōmēnāni cænguī ōmæpodāni badāni ate wædinque botō tōmēnāni tōnō godongāmæ wæte baī pōnēmopa. Cænāmaī inte gue ænente wæyōnānite botō, Oncōnē goedāni, āmo gote baī tōmēnāni edæ idōmæ godinque nangæ badinque edæ bocæ bocæ cæte wæcædōnānimpa.

³³ Angä wædinque tōmengä miñæ nē godāni wæætē,

—Ēnodāni ināniyaa. Önomæca incæ päö impa æninque godömöni cænguñānii.

³⁴ Ante wæyönānite Itota,

—Minitö päö æpodö nææmīni.

Äñongante,

—Päö önompo æmæmpoque go mēa gæyæ guiyä pōni mēa pōni mæ ongompa, ante edæ apænedānitapa.

³⁵ Itota iñömö godongämæ ongönāni nanguī ināni iñönānite angä tæ contadānitapa. ³⁶ İninque päö önompo æmæmpoque go mēa tönö gæyæ tönö nāni næænincoo pædæ godönāni æninque tōmengä Wængonguī ingante, Bitö waa pönömi cæncæmönimpa, ante apænedinque pä æninque tōmengä miñæ nē godāni inānite pædæ pönongä æninque tōmēnāni wæætē wadāni inānite pædæ pædæ godönāni ænānitapa. ³⁷ Æninque tōmānāni godongämæ cæninque tōmo pōni cænānitapa. Idæwaa cænāni ate tōmēnāni pä ænte nāni cænte ñönöni ee öñoncoo wente æninque Itota miñæ nē godāni otodē pönö da wēnānitapa. İninque önompo æmæmpoque go mentodēa cænguī eyedē contagatimpa. ³⁸ Nē cænīnāni iñömö onguīñænānique coatodo müido ganca iñönāni onquiyænāni tönö nāni wencabo tönö tōmēnāni æpodānimē godömenque nanguī pōni inönānimpa. ³⁹ İinque cænāni ate Itota iñömö, Goedāni, angä godāni ate tōmengä wipodē guī contate imæmäa Mäagadabæ pongacäimpa.

16

*Mä cæte odömömi amönie, änänipa
(Mäadoco 8.11-13; Odoca 12.54-56)*

¹ Itota pongä adinque Paditeoidi tönö Tadoteoidi iñömö, Mönö ämö eñëninque tömengä oda cæbaingampa, ante cædinque Itota ingante apænedinque, Bitö, Pönencædänimpa, ante öönæde mä cæi bai cæbi amönie. ² Änani eñëninque tömengä wæætë,

—Minitö iñæmpa gæwadecæ iñonte æmö adinque, “Baänæ watamö bacæ wiñadæ pönï gongæmpa,” ante do eñëminipa. ³ Ayæ ñäö bayö edæ, “Cöönæ cæcæ guinæ wepæ bai gongæmpa,” äninque minitö, Öönæ æbänö eönæpa, ante adinque do edæ eñëminipa. İninque, Wængongui quinö cæcæ cæcampa, ante quinate wii eñëmini. ⁴ Nöwomini iñömö edæ nê wiwa cæmini inte minitö Wængongui ingante pangocæte bai emö cæte gomini iminipa. Edæ, Mä cæte odömömi adinque pönemaimönipa, ante ancaa ämini awædö. Incæte Cönäö wodi mä pönï nänö cægainö ante adinque minitö pönenguënemini iñöminite mäninque mini aquinque ante odömonte ingæimpa.

Äninque Itota tömënäni inänite emö cæte wadæ edæ gogacäimpa.

*Wapiticæ nani apænedö yedæ æmpoqui bai impa,
ante
(Mäadoco 8.14-21)*

⁵ Tömengä miñæ nê godäni guiquënë tao gocæ cædinque päö wii pönente ænämaï inte æmæmäa tao ti wæænänitapa. ⁶ Itota iñömö mänii päö

tömēnāni nāni ænāmaï inō ante wīi tededinque wadō ante pōnente iïmaï apænecantapa.

—Päo yedæ æmpoquï, ante Paditeoidi tönō Tado-teoidi nāni da wente cæï ate gomō aedāni.

⁷ Angä eñente wædinque tōmengä nānō nē emiñænāni wæætē nāni caboque tededinque,

—Päo ænte pōnāmaï imōimpa, ante Itota wabānō mänōmaï beyæ ämaingampa.

⁸ Ante nāmāneque tededāni wædinque Itota iñōmō,

—Mīni pōnēgade. Päo ænāmaï inte mīni pōninō ante quimæ tedewēmīni. ⁹ Awincaque adinque adāmaï imīnitawo. Edæ päo onompo æmæmpoque æninque botō godōmo æninque tinco mīido ganca ināni nāni cæninō ante awincaque adimīni inte mīnitō mīmōno pōnēnāmaï imīni awædō. Ayæ cænte ate nāni wææntodōnincoo wente ænte mīni contadinō iñōmō cænguï æpotodēnō ongontawo, ante pōnēmīniyaa. ¹⁰ Ayæ ate botō onompo æmæmpoque go mēa päo ænte godōmo æninque coatodo mīido ganca ināni nāni cæninō ante adinque mīnitō iñōmō edæ eñēnāmaï imīnitawo. Ayæ edæ ñænæ otodē mīni wente ænte contadinō cænguï æpotodēnō ongontawo, ante pōnēmīniyaa.

¹¹ Māninō ñōwo botō, Gomō aedāni, ante wææ æninque botō wīi päonque ante apænetabopa, ante quīnante wīi eñēmīni. Incæte botō, Päo yedæ æmpoquï, ante Paditeoidi tönō Tado-teoidi nāni da wente cæï ate gomō aedāni, ante wææ amopa.

¹² Angä eñente pōnente wædinque tōmēnāni, Gomō aedāni, ante apænedinque Itota wīi ononque päo da wente cæinque ante wææ angampa. Wæætē edæ Tado-teoidi tönō Paditeoidi wapiticæ

ante nāni odōmonte apænedō ante tōmengä, Gomō aedāni, ante wææ angampa, ante do eñēnānitapa.

Bitō Coditobi inōmi imipa, ante Pegodo angampa (Mäadoco 8.27-30; Odoca 9.18-21)

¹³ Mānii imæmäa tate ate Tetadea Pidipobæ eye-quei pōninque tōmengä miñæ nē godāni inānite apænedinque Itota,

—Botō Waobo eñagaïmo iñōmote wadāni botō imotedō ante tededinque, Æbodō imoo, ante apænedāni eñēmīni.

¹⁴ Añongante tōmēnāni wæætē apænedānitapa.

—Bitō imitedō ante apænedinque pancadāniya, Æpænē nē guidongaingä Wäö wodi incæ Itota adocä imaingampa, ante tededānipa. Wadāni guiquēnē, Ediya wodi incæ Itota inongä imaingampa, ante apænedānipa. Wadāni guiquēnē, Eedēmiya wodi ingampa, ante apænedānipa. Ayæ, Wīi Eedēmiya ingä ininque Itota Wængongui beyæ nē apænegaināni iñōnānite adocä imaingä ingampa, ante tededānipa.

¹⁵ Ante tōmengä miñæ nē godāni apænedāni eñēninque Itota wæætē,

—Minitō diyæ, Æbodō imoo, ante pōnēmīni.

¹⁶ Añongante Timönö Pegodo wæætē,

—Wængongui nē quēwengä Wēmi ingaïmi inte bitō iñōmō Coditobi inōmi imipa.

¹⁷ Ante apænecä eñēninque Itota iñōmō,

—Timönö bitō Öönata wēmi inōmi inte eñēmi. Wīi waocä apænecä beyæ bitō mănōmainō ante eñēmitapa. Wæætē bitō nangui toquinque edæ botō Mæmpo öönæde nē quēwengä incæ bitō imite pönö odōmonte apænecä eñēmitapa. ¹⁸ Ayæ

edæ iimaï ante bitö imite ämopa. Bitö dicamö bai inömi imipa, ante pönëninque botö bitö emöwo ante Pegodo pönö pemömo emömipa. Incæte dicabo tæimö i bai bitö nö äninö iñömö edæ tæine i iñonte botö mänimoga tæi mænonte bai pönö badömo ate mïnitö mïni pönencabo bacæmïnimpa. Iinque mïnitö, Itota në Codito ingampa, ante mïni pönencabo iñömö tæi emömini badinque mänimoga tæi ongonde bai wede pönëñöminite në tæi piñænäni tadömengadænguipo owote ta pönäni incæ ædö cæte godömenque mämö bæ taquinäni. ¹⁹ Edæ öönæde Awënë Odeye nempo guiquinque ante odemö wi ænequï bai botö bitö imite pönömo æncæbiimpa. Æmi ate bitö në ämi badïmi inte inguipoga bitö wææ änö incæ öönæde dobæ wææ angainö inte ongongæimpa. Ayæ bitö quiëmë inguipoga ñimpo cæbi i iñonte mänii adobai öönæde dobæ ñimpo cæte ongongæimpa.

²⁰ Ante iinque apænedinque Itota tömengä miñæ në godäni inänite iimainö ante wææ angantapa. Mïnitö iñömö botö imotedö ante apænedinque, Codito inongä ingampa, ante gode änämaï inte edæ pæ wëeneedäni, angacäimpa.

Itota, Iimaï cædäni wæncæboimpa, ante apænecampa

(Mäadoco 8.31-9.1; Odoca 9.22-27)

²¹ Ayæ Itota mäniñedë mä odömöninque tömengä miñæ në godäni inänite apænedinque, Botö cöwë Eedotadëë goquënëmo imopa, angantapa. Gobo ate oodeoidi në aadäni nani Picæncabo tönö, Wængonguï quï, ante në godönäni ñænænäni tönö në odömönäni tönö godongämæ

cædinque botö ïmote wënæ wënæ cæðäni wæwencæboimpa. Ayæ botö ïmote godömenque wænönäni wæncæboimpa. Incæte Wængongui angä beyænque botö meönaa go adoönæque ïñonte edæ ñäni ömæmonte quëwencæboimpa, ante apænecäimpa. ²² Mänömainö ante apænecä ëñëñönäni Pegodo guiquënë Itota ingante nänënë mäo godinque Itota ingante pïingantapa.

—Awënë, quimæ wæncæ anewëë. Wængongui pönö wææ aacä beyæ bitö caate wæðamai incæbiimpa.

²³ Ante wææ añongante Itota dadi ëmæninque Pegodo ingante näemæ pïinique,

—Bitö Tatänabi bai ïnömi inte edæ botö weca ongönamai wadæ gobawe, angantapa. Bitö wii Wængongui nänö pönënö ante pönëmi inte wæætë edæ waodanique nani pönëwënö bai pönëninque mänömainö ante bitö botö ïmote ægodawaqui ññonte bai cædinque wææ anewëmi awæðö, angacäimpa.

²⁴ Ayæ tömengä miñæ në godäni ïnänite apænecantapa.

—Æcänö botö miñæ pöinëna ïna tömengä ïñömö nämä beyæ ante pönënamai inte edæ botö miñæ tee empote poncæcäimpa. Nämä nänö wænguiwæ mongænte ponte bai cædinque tömengä, Botö wæmo incæ caate wæbo incæ Itota ingante cöwë tee empote gocæboimpa, ante poncæcäimpa.

²⁵ Edæ æcänö, Nämä wææ gompodinque quëwencæboimpa, ante cædinque botö miñæ pönämai ingä guiquënë tömengä ïñömö edæ quëwënamai incæcäimpa. Wæætë edæ, Wænönäni wæmo incæte botö Itota miñæ tee empote cöwë

gocæboimpa, ante æcänö äna guiquënë tömengä wæætë quëwencæcäimpa. ²⁶ Edæ waocä inguipoga ongoncoo tömancoo ö æncæte ante cædinque nämä önöwoca incæ pædæ godongä wë womonte ba ïninqe edæ tömengä nänö ömæwocate wæquinque æmaingampa. Ìñæmpa eyepæ godongampa diyæ önöwoca wæætë æmaingää.

²⁷ Ante Itota ïñömö, “Edæ botö Waobo ëñagaïmo inte botö Wæmpo ñäö tömäo guinä gongæñonte botö edæ botö anquedoidi tönö edæ godongämæ poncæboimpa. Ayæ pömo ate botö tömämïni mïnitö cægäi ganca ante eyepæ pædæ pönömo æncæmïnimpa. ²⁸ Edæ näwangä ämopa. Mïnitö ïñömö ongömïni pancamïniya ïñömö ayæ wænämäi mïimïni quëwëñömïni botö Waobo ëñagaïmo inte Awënë Odeye bate ponte a ongömo adinque mïnitö botö nempo quëwencæmïnimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

17

*Itota waëmö pönï ñäö bai ëmongä bacä adänipa
(Mäadoco 9.2-13; Odoca 9.28-36)*

¹ Mänïnö ante apænecä ate Itota önompo æmæmpoque go adoönæque ïñonte Pegodo ingante ayæ Tantiago tönö Wäö näna caya ïnate mänimpodäni ïnänite änanquidi mæicä adodänique æigadänimpa. ² Æite ongöñönäni edæ Itota awinca tömënäni ayönäni edæ wïi cöwë nänö ëmönö bai waëmö pönï ñäö bai edæ ëmongä bamongä adänitapa. Edæ nænque tï näwante ñäö bai bate ëmongä ïninqe tömengä weocoo näämænta ñäö incoo ëñacä adänitapa. ³ Ayæ ayönäni edæ doyedë

pöni nē æigaina iñömö Möitee wodi tönö Ediya wodi incæ iñontobæ a ongöningue Itota tönö godongämæ tedegönäni. ⁴ Adinque edæ Pegodo guiquênê Itota ingante apæ necantapa.

—Awënë eñëmi. Iñömö mönö waa pöni ongonte awædö. Bitö Ao ämi iñinque botö oncontaicoo mentaiya go adotaique mænöningue bitö oncontai ante adotaique Möitee oncontai ante adotaique Ediya oncontai ante adotaique mænömaimopa.

⁵ Ante ayæ tedeyongä boguimämo waëmö pöni ocabogadäni obo wææningue guinæ gongæ ayönäni boguimämodê önönepämoque apæ necantapa.

—Iingä iñömö botö Wengä inongä inte botö nē waadegaingä inongä ingampa. Tömengä ingante adinque botö watapæ tobopa. Minitö tömengä pönö apæ necä eñëedäni.

⁶ Angä wædinque tömengä miñæ nē æidäni iñömö ancai guinëningue do do wäate bai cædinque guidömëmæ tæ go wæænänitapa. ⁷ Go wæænäni adinque Itota tömënäni weca ponte godö gampodinque,

—Guinënämaï inte ængæ gantiedäni, angantapa.

⁸ Ayæ æmö ayönäni Itotaque adocanque on-gongä agadänimpa.

⁹ Ayæ änanquidi inö wææ pönönäni Itota tömënäni inänite angantapa.

—Minitö mä pöni botö emönö wiimonte bai mini adinö ante gode änämaï pæ wëneyömini botö iñömö Waobo nē eñagalmo inte edæ wænte ate ñäni ömæmoncæboimpa. Ñäni ömæmömo ate minitö edæ mäniñedê ate apæ necæminimpa.

10 Angä eñente wædinque tömengä tönö nē æidīnāni tömengä ingante änānitapa.

—Mänōmaī ī īinque, Ediya wodi tāno poncæcāimpa, ante nē odömōnāni iñæmpa quīnante apænedānii.

11 Añōnāni Itota wæætē,

—Ediya wodi nāni ānongä iñōmō tāno pongä ingampa. Nāwangä impa. Pōninque tömengä, Doyedē ingāi bai ñōwo wæætē adobaī bacæimpa, ante badongampa. 12 Botō wæætē iīmāinō ante apænebo eñēedāni. Ñōwocā mōnō Ediya īnongä inte do pongäimpa ante aquēnē. Do pōningä ingante edæ awincaque adinque, Æcānō ingāā, ante eñēnāmaī inte cædāni guiquēnē quiēmē nāni cæinēnō incæ edæ do cædānīpa. Ayæ adobaī, Tōmengä ingante nāni cædī bai botō Waobo eñagaīmo iñōmote botō īmote adobaī wēnæ wēnæ cædāni wæcæboimpa, ante apænebo eñēedāni.

13 Ante apænecā eñēninque tömengä tönö nē æidīnāni iñōmō edæ, Æpænē mōnō guidōningä Wäō ingantedō ante apænecampa, ante tæcæ eñēnāni inte wægadānīpa.

Itota wēncē ingante angä go ate wēñængä waa bacampa

(Māadoco 9.14-29; Odoca 9.37-43)

14 Mānīi ānanquidi æidīnāni inte adodō wæænīnque nanguī pōnī ināni weca pōnāni adinque wacā onguīñængä Itota weca ponte da guicapodīnque angantapa.

15 —Awēnē eñēmi. Botō wengä onguīñængä ingante waadete waa cæe āmopa. Tōmengä iñōmō edæ ancaa quidi quidi dowænte wæwēninque

wantæ wantæ iñö gongapamö tæ wææ tæ wææ cæcampa. Ayæ æpænë tæi guii tæi guii cæcampa. ¹⁶ Ante wædinque, Botö wengä ingante pönö cæmîni waa bacæcäimpa, ante botö bitö miñæ në godäni weca ænte pömo adinque tömënäni ædö cæte cæquïnänii.

¹⁷ Añongante Itota tömënäni inänite,

—Ñöwomîni mîni ædæmö cædämaï incabo mîni pönëgade impa, angantapa. Mînitö weca æpogadö quëwëmoï. Wapiticæ cæmîni iñöminite æpogadö piyænë cæte wæwëmoï. Edæ wëñængä ingante iñömö botö weca ænte mämöminî pongædäni, angantapa.

¹⁸ Ayæ wënæ ingante püinque Itota, Tao gobäwe, angä tao gocä ate wëñængä iñömö dobæ waa bacantapa.

¹⁹ Ayæ ate tömengä miñæ në godäni adodänique Itota weca pöninque tömengä ingante,

—Mönitö guiquënë bitö bai wido cæcæ cædinque edæ quïnante wido cædämaï intamönii.

²⁰ Ante wæyönänite,

—Wedæ pönëmînipa diyæ wido cæquïmîni. Edæ mîni pönënö möotatamö bai guiyä pönî ëwocamîni ininque mînitö änanquidi iñömö ongonquidi adinque, Nänënë gobäwe, ante ämîni bai edæ änanquidi incæ do gä gote wayömö gongæncædönimpa. Edæ quïëmë cæcæte ante ämîni ininque tömänö edæ do cæte babaimpa, ante näwangä apænebo ëñëedäni. ²¹ Incæte mänü wënæ inte wido cæcæte ante cædinque cængüi wantæpiyæ cænämaï inte Wængongüi ingante apænete ate edæ wido cæquï impa, ante Itota apænecä ëñënänitapa.

Wænönäni wæncæboimpa, ante Itota adodö ante apænecä

(Mäadoco 9.30-32; Odoco 9.43-45)

22 Mänii Gadideabæ pöninge godongämæ goyönänite Itota iimaïnö ante apænecantapa. Adocanque, Waocä nē eñagaingä iñömö æyömönö ongongää, ante godö odömöninge botö imote waodäni nempo pædæ godongä æncædänimpa. 23 Nē ænäni wæætē botö imote wænönäni näñe wæncæboimpa. Ayæ meönaa go adoönæque iñonte edæ Wængongui angä beyænque botö edæ ñäni ömæmonte quëwencæboimpa.

Itota mänömainö ante apænecä eñëninge tömengä miñæ nē godäni wæætē edæ nanguï wæwente bagadänimpa.

Wængongui oncö beyæ, ante Itota eyepæ godongampa

24 Mänii pöninge tömënäni Itota tönö godongämæ Capënaömö näni quëweñömö pöñönäni wadäni guiquënë Wængongui oncö beyæ ante tigitamö didacöma näni änantamö mentamonga ante nē änonäni inte Pegodo weca ponte änanitapa.

—Minitö Awënë nē Odömongä guiquënë Wængongui oncö beyæ ante didacöma tigitamö cöwë pönönämaï ingantawo.

25 Äñönänite Pegodo,

—Cöwë nē pönongä ingampa.

Äninge oncönë pö wäänë guiyongante Itota täno apænecantapa.

—Timönö, æbänö ante pönëmi, angantapa. Iimæca nē quëwëmö mönö eyepæ ænte

quëwengæimpa, ante ïmæca awënë odeyeidi ïñömö edæ tömënäni nempo në quëwënäni ïnänite, Pönömini æmoedäni, änänitawo. Wæætë edæ wadäni ïnänite änänitawo. Ædänidö ïnänite änäni, ante pönëmi, ante Pegodo ingante Itota angantapa.

²⁶ Äñongante Pegodo,

—Wadäni ïnänite änänipa.

Ante apæneyongä Itota wæætë edæ,

—Mänömaï ï ïninqe edæ mönö Awënë Wængonguï nempo në quëwënömö inte wïi godonguënëmö ïmopa. ²⁷ Incæte wïi pïinte bacædänimpa, ante botö ïmaï ämopa. Bitö gäwapäa mäo dadonte wëä tadöñömi gæyæ tänocä tacä æe. Æninqe gæyæ önöneca wi ænete ayömi adotamonque incæ coatodo didacöma ëmontamö incæ edæ gæyæ önöne ongotamö adinqe bitö tadonte æncæbiimpa. Mänintamö ænte mäo bitö beyæ botö beyæ eyepæ godömi æncædänimpa, angä gote Pegodo cægacäimpa.

18

Æcänö ñæncængä inte në angä inguingää, ante tededänipa

(Mäadoco 9.33-37; Odoco 9.46-48)

¹ Mäniñedë Itota miñæ në godäni tömengä weca ponte apænedinqe,

—Bitö öönæde Awënë Odeye ïninqe bayömi æcänö bitö nempo quëwëninque ñænængä pöni ïnongä inte në angä inguingää, änänitapa.

² Itota ïñömö wëñængä guiyangä ingante edæ aa pecä pongä ate tömengä ingante

tæcæguedē goncædinqe tōmēnāni inānite wæætē apænecantapa.

³ —Nāwangā ämo ēñēedāni. Minitō öönædē Awēnē Odeye nempo guiicæte ante wapiticæ mīni pōnēwēnō wido cædinqe wēñænāni nāni piyænē cæte pōnēnō bai pōnēedāni. Mānōmaī cædāmaī imīni ininqe Awēnē Odeye nempo cōwē guidāmaī inte wæbaīmīnīpa. ⁴ Incæte iingā wēñængā, Önōmoque imopa, ante pōnengā bai æcānō adobainō ante pōnente quēwēna guiquēnē tōmengā iñōmō edæ öönædē Awēnē Odeye nempo quēwēninqe ñænængā pōni inte edæ nē angā ingampa. ⁵ Ayæ æcānō botō emōwo apænedinqe māningā bai wēñængā ingante, Pōe, ante godō waa cæcā iñōmō tōmengā iñōmō edæ botō imote edæ do, Pōe, ante pōnō waa cæcā ingampa, ante Itota apænegacāimpa.

Wacā oda cæcæcāimpa, ante nāni wæquinque cædānīpa

(Māadoco 9.42-48; Odoca 17.1-2)

⁶ Itota ayæ apænecantapa. “Wadāni godō cædāni beyæ botō imote nē pōnēnāni incæ pancadāniya edæ dobæ oda cæte wēnæ wēnæ cædānīpa. Ininqe, Wēñængā adocanque guiyangā pōni ingā incæ oda cædāmaī incæcāimpa, ante wææ cæcæte ante cædinqe nē godō cæcæ cædingā ingante iīmaī cædāni ininqe tōmengā toquēnengā imaingampa. Waodāni nāni dacæ godō dacæ godō cæquinca ñænænca æninqe tōmengā önōmenca æ wēmencadinque tōmengā ingante tæcætibæ wido cædāni ininqe tōmengā edæ, Wēnæ wēnæ cædāmaī inte becadote wæmo beyænque Wængongui

botö imote wii godömenque pangampa, ante wædinque waa toquënegä imaingampa. ⁷ Quiëmë beyæ oda cædinque inguipoga quëwënäni nani wæquinque wënæ wënæ cædänipa. Në pönënäni incæ pancadäniya wii ëñente do oda cædänipa. Cöwë mänömaï impa. Incæte, Oda cæcæcäimpa, ante në cæcä iñömö edæ tömengä nanguï nänö caate wæquinque cæcampa,” ante apænægacäimpa.

⁸ Ayæ, “Bitö önompoca cædinque wënæ wënæ cæbi ininque önompo aa wi æmpote wido cæte bai cædinque wënæ wënæ bitö cædinö ante wido cæbäwe. Bitö önöwa wapiticæ godinque wënæ wënæ cæbi ininque bitö önöwa aa wi æwate wido cæte bai cædinque wënæ wënæ bitö cædinö ante wido cæbäwe. Iñæmpa inguipoga quëwëninque bitö æmæmpoque empobi incæte æmæntique entibi incæte bitö öönædë æidinque cöwë wænämaï quëwëmi ininque waa imaimpa. Edæ tipæmpoga empobi inte tipæntiya entibi inte edæ bitö gonga cöwë bæcote wæwenguïñömö wii æmæwo wido cæte wæquïmidö anguënë.

⁹ Ayæ bitö awinca wiwa adinque wënæ wënæ cæbi ininque bitö awinca oo togæmonte wido cæte bai cædinque wënæ wënæ bitö cædinö ante wido cæbäwe. Iñæmpa inguipoga quëwëninque bitö æmæmonque ëmömi inte bitö godömenque quëwëmi ininque waa imaimpa. Edæ wii tipæmonga ëmömi inte edæ bitö tadömengadænguipo gonga cöwë bæcote wæwenguïñömö wii wido cæte wæquïmidö anguënë,” ante Itota angacäimpa.

Bodego wë womonte ba, ante odömonte

*apænecampa**(Odoca 15.3-7)*

¹⁰ Ayæ, “İngä guiyangä iñömö önonganque ingampa, ante mīnitö adocanque ingante incæ pīinte adāmaī imäewedāni. İñæmpa tōmēnāni İnānite nē aadāni anquedoidi incæ öönæde quēwēninque botö Mæmpo nē öönæde quēwengä awinca cōwē adānipa cæmīni. ¹¹ Edæ botö Waobo eñagaimo inte edæ wē womōnāni İnānite diqui minte æncæte ante pōmo imopa,” ante Itota apænecantapa.

¹² Ayæ, “Æbänö ante pönēmīni edæ. Waocä obegaīdi tiēe ganca ēacä ongöñönāni adocanque pangocæte nānēnē gocä adinque nē ēacä iñömö nöobenta i nöebe ganca İnāni ānāmænē ongöñönānite emö cæte diqui mincæ wīi goquingä, ante pönēmīni. Cōwē edæ diqui diqui mincæ gocæcäimpa. ¹³ Godinque nē pangocæ godingä ingante eadente acä İninqe nē ēacä waa tobaingampa. Edæ pangocæ godāmaī İnāni nöobenta i nöebe ganca İnāni İnānite adinque cōwē tocä İnongä inte tōmengä tæcæ nānō adingä beyæ godōmenque tocampa. ¹⁴ Mīnitö Mæmpo öönæde nē quēwengä adobaingä, Guiyangä wē womonte wænāmaī incæcäimpa, ante cōwē diqui diqui mingampa,” ante Itota odömonte apænecäimpa.

Nē wænæ wænæ cæcä ingante pīnāmaī inte waadecäimpa

(Odoca 17.3)

¹⁵ Godōmenque odömōninque Itota apænecantapa. “Bitö tōniñacä bitö İmite wænæ wænæ cæcä wædinque bitö tōmengä weca gote āmi adomīnaque nānēnē gote ongöeda. Ongöñöminate

bitö tömengä ingante, Mänömaï cæbitapa, ante ämi eñengäe. Mänömaï ämi eñengä ïninqe tömengä waadete babaingampa,” ante apænegacäimpa. ¹⁶ Ayæ godömenque apænegantapa. “Wæætë tömengä eñenämaï inte waadedämaï ingä ïninqe bitö Wængongui angä eñente nani yewæmongainö bai cæe. Waocä æbänö cæcää, ante adinque waoda mënaa ïna incæ mënaa go adocanque inäni incæ adoyömö ante apænedäni ïninqe tömënäni nani apænedö beyænque ante mönö, Nö impa, ante eñengæimpa, ante Wængongui beyæ yewæmongatimpa. ïninqe bitö, Mönö adoyömö ante apænegæimpa, ante waoda mënaa ïnate ämi incæ adocanque ingante ämi incæ æcämenque bitö tönö goda tömengä adoyömö ante nöinö ante apænegæcäimpa. ¹⁷ Ayæ apænemïni ate nē wænæ wænæ cædingä cōwē eñenämaï ingä ate wædinque bitö ïñömö, Itota nē Codito ingampa, ante mïni pönencabo weca gote apænebi eñenguinäni. Ayæ tömënäni wææ änäni ate tömengä godömenque eñenämaï ingä ïninqe tömengä, Nämä cæte quëwenguïmo, ante nē eñenämaï cædäni bai ingampa. Ayæ, Odömäno awënë beyæ nē æwengä bai ingampa cæbii. Tömengä eñenämaï cæcäinö anguënë, ante bitö edæ tömengä ingante gomö ae,” ante Itota angantapa.

¹⁸ Ayæ apænedinque, “Nawangä ämopa. Mïnitö inguipoga nē ämïni inte apænte ämïni ïninqe mïni apænte äninö incæ öönædē dobæ apænte ante impa. Ayæ inguipoga mïnitö apænte äninque ñïmpo cæmïni ïninqe mïni cædö bai öönædē adobai do ñïmpo cæte ingæimpa.”

¹⁹ Ante apænedinque Itota ayæ apænedinque,

“Minitö iminite iimaï ämopa, angantapa. Inguipoga meminaa guëa adoyömö pönente apæneyömina botö Mæmpo öönædë në quëwengä iñömö mina ämaï ante tömänö cæcæcäimpa. ²⁰ Edæ meminaa imina incæ meminaa go adocanque imini incæ æpomimimë inömini incæ minitö adoyömö ponte botö emöwo apænete ongöñömini edæ botö adoyömö minitö tönö godongämæ ongoncæboimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

²¹ Ayæ ate Pegodo tömengä weca ponte äninque,
—Awënë, botö töninacä botö imote wënæ wënæ cæcä adinque botö tömengä ingante æpogadö godö ñimpo cæbo ee goquingä. Edæ önompo æmæmpoque go mempoga manimpoga ñimpo cæbo ee goquingä, ämii.

²² Äñongante Itota,
—Iñæmpa, wii önompo æmæmpoque go mempogaque angüi. Edæ godömenque bitö änimpoga pïinämaï inte ñimpo cæbi ate wæætë adopoga wæætë adopoga ayæ cöwë tetenta ganca wæætë wæætë ñimpo cædinque coatodo tiento nöobenta ganca manimpoga pïinämaï inte ñimpo cæbi goquingä. Mänömaï ante Itota tömengä miñæ në godäni inänite, Cöwë pïinämaï inte ñimpo cæquimini, angacäimpa.

Në cædongä nänö waadedämaï cædö ante odömongampa

²³ Itota ayæ apænecantapa. “Mäninö beyæ bitö änö bai cædäni wædinque imæca awënë odeye nänö apænte ämaï öönædë Awënë Odeye incæ tömengä ingante në eñemini iminite æbänö apænte angampa, ante odömömo aquimini, angantapa.

24 Ìmæca awënë iñömö, Botö ìmote nē cædāni incæ botö ìmote debe ināni inte eyepæ pönönāni æncæboimpa, ante cæyongä adocanque tadento ñænængade nāni godonte æinta incæ diete miido ganca nānō pönongä æni beyæ wæætē pönönāmaï debe ingä adinque tömengä ingante ænte māmönāni pongampa. 25 Pongä adinque tömengä awënë iñömö, Ömæpocä inte tömengä ædö cæte pönongä ænguimoo, ante pönente wædinque iïmaï angantapa. Wacä ingante nē cædāni tömengä nāni wencabo bacædānimpa, ante cædinque botö nē pönönāmaï ingä nāna gæncaya nāni wencabo tömānāni inānite bæi ongonte wacä ingante godonte eyepæ ænguimoo, angä. 26 Ëñente wædinque edæ nē cæcä iñömö tömengä weca ædæ wææninque edæ, ‘Awënë, waadete cædinque ee abi adinque botö ayæ ate botö debe inganca tömanta pönömo æncæbiimpa.’ 27 Ante wæcä ëñëninque awënë iñömö nē cæcä ingante guëa wæte bai pönëninque, Tömää edæ godonte impa, äninque godö ñimpo cæcä abæ tawænte gocantapa.

28 “Incæte tömengä tönö wadāni nāni godongāmæ cæcabo iñönāni wacä guiquënë adocä ingante tiëë tigitamö ganca nānō pönongä æni beyæ wæætē pönönāmaï debe inongäimpa. Adinque nē abæ tawænte godingä incæ tömengä ingante debe ingä ingante godö yao ongonte ñimāmencate cædinque, ‘Do bitö æninta pönömi æmo töö.’ 29 Ante pïngä wædinque tömengä tönö nē cæcä inte nē debe ingä wæætē nē äningä weca da guicapodinque, ‘Bitö waadete cædinque ee abi ïinque botö ayæ ate pönömo æncæbiimpa.’ 30 Ante

wæyongä edæ Baa äninque tömengä, Tömanta edæ cöwë pönömi æmo ate tabaïmipa, äninque edæ tee mönecä ongongantapa.”

³¹ “Adinque edæ tömëna tönö në cädäni guiquënë, Mänömaï cæcä, ante wædinque pïïninque awënë weca gote, Mänömaï cæcampa, ante wæmönipa. ³² Änäni ëñëninque wënæ wënæ në cædingä ingante äñecä pongä ate tömengä ingante awënë, ‘Botö ïmo në cædïmi inte në wënæ wënæ cæbitapa töö. Ìñæmpa bitö nanguï ämi beyænque botö edæ, Tömanta edæ godonte impa, ante ñimpo cæbo abæ tawænte gobitapa. ³³ Ìninque botö guëa wæte pönente cæbo bai bitö tönö në cæcä ingante bitö adobaï guëa wæte pönëmi bai waa incædönimpa.’ ³⁴ Äninque awënë äingä badinque, Tömengä tömanta nänö æninta botö ïmote adodö nänö pönonguinganca botö, Tömengä ingante ænte pancæminimpa, ämopa. Äninque tömengä ingante tee mönete oncönë në pänäni ïnänite pædæ godongä ænänipa.” ³⁵ Mäninque ante odömönte apænedinque Itota godömenque apænecantapa.

—Edæ mïni waocabo ïñömïnite mïnitö wacä nänö wënæ wënæ cædinö ante godö ñimpo cædämaï ïmïni adinque awënë nänö apænte änö bai botö Mæmpo öönædë në quëwengä ïñömö adobaï mïnitö wënæ wënæ cædinö ante ñimpo cædämaï inte tömänö ancæcäimpa, ante apænegacäimpa.

19

*Nänöogængä ingante nani pämcænö ante
(Mäadoco 10.1-12; Odoca 16.18)*

¹ Mänii Gadideabæ quëwente iinque apænete ate Itota Oododänö æmæmäa godinque Oodeabæ pongacäimpa. ² Pongä adinque nangui inäni tee empo goyönäni tömengä gampocä waa badänitapa.

³ Paditeoidi guiquënë, Godö ämö ëñëninque Itota wabänö adodeque oda cædete wæcä tocæi, ante pönëwënäni inte tömengä weca pöninque änänitapa.

—Wængongui æbänö ante wææ angacäi. Waocä tömengä nänöogængä ingante quiëmë beyænque pämängä iinque edæ nö cæte intawo.

⁴ Ante äñönäni Itota,

—Minitö iñæmpa Wængongui beyæ ante näni yewæmöinta adämaï inte äminitawo. Wëenëñedë edæ waocä ingante në Badongaingä iñömö, “Onguïñængä ingampa, ante ayæ, Onquiyængä ingampa, ante badongacäimpa,” ante yewæmongatimpa. ⁵ Ayæ, “Mänömaï beyæ waocä mämpocä ingante ëmö cæte wäänä inante ëmö cæte godinque onquiyængä ingante, Botö nänöogængä, ante æmäwo moncæcäimpa. Iinque mënaa inäna incæ tömäna näna gæncaya badinque adocanque bai bacædaimpa,” ante yewæmongatimpa. ⁶ Iinque tömäna näna gæncaya adocanque bai badinque nänënë mënaa inämaï inapa. Mänömaï beyæ Wængongui, Adocanque bai inapa, ante näna gæncaya nänö në badongaïna iñönote waocä wæætë pango cædämaï incæcäimpa.

⁷ Äñongante tömënäni wæætë,

—Iinque, Æmäwo pämämo goquïmi, ante yewæmöninque mäninta bitö yewæmöninta onquiyængä ingante godömi ængä ate bitö önonque

pämæncæbiimpa, ante Möitee wodi quīnante wææ angacāi, ante eñencæte ante mōnitō wæmōnipa.

⁸ Änāni eñēninque Itota edæ,

—İñæmpa, Mīmō ömædēmīni İnömīni inte mīnitō wænæ wænæ cæinēmīni İmīnipa, ante wædinque edæ Möitee, Nänöogængä ingante pämænguimi, ante yewæmongacäimpa. Wēenēñedē İñömō edæ wīi mänōmaī ingatimpa. ⁹ Wæætē onquiyængä wacä ingante godō todāmaī İñongante tōmengä ingante nē pämæningä İñömō tōmengä dobæ nänō towenguinque edæ wacä onquiyængä ingante godō mongampa. Ayæ onquiyængä pämænte goyongä wacä onguīñængä tōmengä ingante godō mōninque adobaī nē towengä bacampa, ante ämo pönēmaīmīnipa.

¹⁰ Angä eñēninque tōmengä mīñæ nē godāni guiquēnē,

—İñæmpa nāna gæncaya İna inte pämænāmaī ingæimpa, ante bitō änö baī nō İ İninque edæ waocä wēmō cæcä baī waa İmaimpa, ante pönente wæmōnipa.

¹¹ Ante wæyönānite Itota,

—Wēmō cæcä, ante mīni änö baī ante waocä ædō cæte cæquingä. Wængonguī nänō äninānique mäninō ante Ao ante mōnāmaī İnānipa. ¹² Edæ ædānidō mōnāmaī inguīnāni, ante pancadāniya guiquēnē wäänä cæncadē eñayedē edæ ongænca babetamiñænāni eñagāināni inte mōnāmaī İnāni. Pancadāniya wæætē waodāni cædāni beyænque babetamiñænāni badinque mōnāmaī İnānipa. Ayæ pancadāniya guiquēnē öönædē Awēnē Odeye nempo beyæ ante nāmā pönēninque Ao ante edæ

mönämaï inänipa. Edæ æcänö botö änö eñente Ao äna, tömenganque mänömaï cæcæcäimpa, ante Itota odömongä eñengadänimpa.

Wēñænāni inānite gampo cæcadinque waa apænecampa

(Mäadoco 10.13-16; Odoca 18.15-17)

¹³ Ayæ ate, Wēñænāni inānite Itota pönö gampo cæcadinque tömēnāni beyæ Wængonguï ingante apænecæcäimpa, ante cædinque wadāni tömengä weca ænte pö ænte pö cædāni adinque tömengä miñæ nē godāni guiquēnē, Ænte pönāmaï iedāni, äninque Baa Baa änāni. ¹⁴ Ate wædinque Itota iñömö edæ,

—Wēñænāni inānite ee amīni poncædänimpa. Edæ mänināni nāni pönēnö bai adobaï pönēnāni inte edæ öönæde Awēnē Odeye nempo do quēwēnāni inänipa. İninque mīnitö iñömö wēñænāni inānite Baa änāmaï iedāni.

¹⁵ Äninque wēñænāni inānite pædæ gopo gampo cæcadinque wadæ gogacäimpa.

Mäincoo nē nanguï ēacä Itota weca ponte apænecampa

(Mäadoco 10.17-31; Odoca 18.18-30)

¹⁶ Ayæ wacä Itota weca pöninque,

—Awēnē nē Odömömi apænebi eñēmoe, angan-tapa. Botö æbänö waa cæbo İninque cöwē wænāmaï wantæpiyæ quēwēmaïmoo.

¹⁷ Ante añongä Itota edæ,

—Wængonguï adocanque nē waa cæcä ingä incæte bitö botö imonte äninque, Æbänö waa cæquïmo, ämii. Incæte, Quēwenguïmo, ante wæbi

īninqe bitō, Īīmaī cæedāni, ante Wængonguī nānō wææ angainō ante ēñente cæe.

¹⁸ Angä wædinque,

—Ædedō ante ämii.

Äñongante Itota wæætē,

—Īīmaī. “Wacä ingante godō wænönāmaī. Bitō nānōogængä ināmaī iñongante godō mōnāmaī. Wacä quī awēmō ænāmaī. Wacä æbānō cæcää, ante godō babæ wapiticæ änāmaī. ¹⁹ Wæmpocä ingante wäänä inante waa adinque godō waa cæe. Ayæ, Nämä ante bitō waadete cæbi bai wadāni inānite adobaī godō waadete cæe.”

²⁰ Angä ēñēninqe edëningä iñömō,

—Botō mäninō bitō änō bai do cæte pægaīmo inte botō quīnō edæ godōmenque cæquīmoo.

²¹ Äñongante Itota wæætē,

—Bitō, Ædæmō nō cæbo bacæboimpa, ämi īninqe edæ öönædē bitō waëmoncoo ænguinque edæ ñōwo godinque imæca bitō mänincoo tōmancoo godonte æninqe bitō æninta wæætē ömæpodāni inte wædāni inānite tōmanta godōmi æncædānimpa. Ayæ edæ botō imote tee empote pōe.

²² Angä ēñēninqe edëningä iñömō edæ, Botō mänincoo, ante nānō nanguī ëacoo ante pōnente wæwente wædinque wadæ gogacäimpa.

²³ Gocä īninqe edæ Itota tōmengä miñæ nē godāni inānite apænedinque,

—Nāwangä ämo ēñēdāni, angantapa. Öönædē Awënē Odeye nempo guite quëwencæte ante cædinque waodāni ömæpodāni inte botō miñæ pōnānipa. Mäincoo nanguī ëacä guiquënë æbānō cæte ömæpocä inte botō miñæ ponte guite

quëwenguingää, angantapa. ²⁴ Ayæ cämeyo iñömö guiyangä ingampa diyæ daagö guiyampite pædæ tacää. Cämeyo ñænængade inongä inte pædæ tadämaï ingä bai nè ëacä adobaï ingampa. Tömengä nämä ayongä ñænængä inongä inte edæ æbänö cæte Wængongui Awënë Odeye nempo do wäänë guiite quëwenguingää.

²⁵ Ante apæ necä wædinque tömengä miñæ nè godäni wæætë ancai guiñëninque,

— Ìñæmpa mänömaï i ïinque æcänö wäänë guiite quëwenguingää, änänitapa.

²⁶ Itota tömënäni inänite cöwä adinque apæ necantapa.

— Waomïnique incæ nämä mini cædö beyænque ædö cæte quëwëmaïmïni. Wæætë Wængonguinque nämä tömänö do cæcä ingampa.

²⁷ Angä ëñente wædinque Pegodo guiquënë,

— Mönitö iñömö edæ möni ëadincoo owæ caate bitö miñæ ömæpomöni inte pömöni abipa.

Ömæpomöni imöni inte edæ quïnö ænguimöni.

²⁸ Añongante Itota wæætë tömënäni inänite angantapa.

— Näwangä ämopa. Botö badömo ate tömancoo mïincooque ïinque bayonte botö Waobo ëñagaimo iñömö edæ tömëmo ñäö ëmönö ëmöninque edæ pö tæ contacæboimpa. Ìinque mïnitö botö imote nè tee empogaimïni inte mäniñedë ate tömëmïni tæ contaimpaa tipæmpoga go mempaa pö tæ contadinque awënëidi badinque edæ idægoidi tipæmpoga go mencabodäniya inänite apænte ancæmïnimpaa.

²⁹ “Ayæ godömenque ämopa. Mïnitö näwangä oncodo tao godinque mïnitö tönïñadäni inänite ëmö cæte godinque badä inante mæmpocä ingante

wënäni inänite botö emöwo beyænque emö cæte pömīnitapa. Īnīnque īīmaī ante nāwangä ämopa. Æcänö botö beyænque mänömaī cædinque tōmengä nänö ēadī ömæ emö cæte goda īñömö tōmengä nänö emö cæte godincoo bai adopocoo æncæcäimpa. Wīī adopogaque edæ ænīnque tōmengä wæætē edæ godömenque adopocoo adopocoo ænīnque tiēē ganca mānimpoga æncæcäimpa. Ayæ botö pönö cæbo ænīnque tōmengä cōwē wantæpiyæ wænāmaī quēwencæcäimpa. ³⁰ Incæte edæ tāno yæcado ongönināni pancadāniya wæætē yæmiñæ gote ongönāni bacædānīmpa. Ayæ yæmiñæ ongönināni inte wæætē yæcado ponte ongoncædānīmpa,” ante Itota apænegacäimpa.

20

Nē cædāni æbänö cædānī, ante odömonte apænegacäimpa

¹ Itota ayæ edæ, Öönædē Awënē Odeye nempo æbänö quēwënānī, ante odömoncæte ante īīmaī apænegacäimpa. “Waocä nē ömæ ēacä nänö cæbai Öönædē Awënē Odeye incæ adobai cæcampa. Nē ēacä ñäö bayö oncodo taodīnque, Æcänö ñöwoönæ botö yowementacodē cæquīnaa. ² Ante adīnque tōmengä beyæ nē cæcædāni inänite, Mīnitö tōmäā itædē cæmīni ate botö adocanque ingante deēnadio tīguitamö adotamonque pönönīnque wacä ingante wacä ingante adotamonque adotamonque pönömo æncæmīnīmpa, añongante Ao ante yowementacodē cæcæ godānīpa. ³ Gote cæyönāni tōmantadæ æñonte nē ēacä tōmēnāni nāni godonte æīñömö gote ayongä wadāni

önonque cædämaï a ongönäni. ⁴ Adinque tömengä, ‘Minitö adobaï gote cæmïni ate eyepæ godömo æncæminimpa.’ Angä ëñëninque Ao ante godänipa. ⁵ Ayæ tæcæbæcä iñonte adobaï tömengä wadäni inänite angä godäni ate wæætë ædæ wæicä iñonte adobaï taodinqe wadäni inänite angä godäni. ⁶ Ate edæ awæncabo wæiyongante edæ adocä tao ayongä wadäni önonque a ongönäni adinque tömengä tömënäni inänite, ‘Quinante tömäa itæde edæ cædämaï a ongömïni.’ ⁷ Ante añongä, ‘Iñæmpa mönitö imönite, Cædäni, änänipa cæquimönii.’ Änäni ëñëninque, ‘Minitö adobaï edæ botö yowementacodë gote cædäni,’ angä godänitapa,” ante Itota odömonte apæncantapa.

⁸ Ayæ, “Gäwadcæ pönï bayonte në ëacä iñömö tömengä beyæ në apæncä ingante äninque, ‘Botö beyæ në cædäni inänite aa pebi pönäni ate bitö tömënäni näni cædi beyæ godömi eyepæ æncædänimpa. Awæncabo wæiyongä ñöwo pönï gote cædinäni inänite edæ täno godömi ænäni ate wæætë wëenë gote cædinäni inänite edæ ayæ ate godömi æncædänimpa.’ ⁹ Angä ëñente aa peyongä awæncabo wæiyongä gote cædinäni inte täno pönäni ate deënaio tigitamö adotamonque adotamonque godongä ænäni. ¹⁰ Ate adinque täno gote cædinäni guiquënë, Mönö godömenque ængui impa, ante pönëñönäni tömengä godongä æninque edæ deënaio tigitamö incæ adotamonque adotamonque adopo adopo ænänipa. ¹¹ Æninque tömënäni në ëacä ingante püinte tedinque, ¹² ‘Mönitö tömäa itæde näwancate cæmöni incæ iñæmpa cæbii. Ayæ pönäni guiquënë wantæ iñö

adoque ooda ganca cædäni incæ mönitö bai adopo godömi ænani wæmönipa töö.’ ¹³ Ante püññonäni nê ëacä wæætê adocanque ingante apænedinque, ‘Ïñæmpa botö bitö ïmite wënæ wënæ cæbogaa. Edæ, Deënadio tiguitamö adotamonque pönömo æncæbiimpa, äñömo Ao änämaï ïmitawoo. ¹⁴ Bado, bitö qui incæ ænte goe. Edæ bitö æni bai ayæ ponte cædingä ingante adopo godonguënêmo intabopa. ¹⁵ Edæ botö ëadincoo incæ, Æcänö ingante godonguïmo, ante pönente wædinque ædö cæte tömêmo incæ änämaï inguïmo. Botö nê waa cæbo ïñömote bitö guiquënê edæ püinte abi awædö,’ ante nê ëacä angampa.”

¹⁶ Mäninganca ante odömote apænedinque Itota ïñömö, “Mänömaï cædäni ïninqe botö, Täno yæcado ongöninäni inte wæætê yæmiñæ gote ongoncædänimpa, antabopa. Ayæ, Yæmiñæ ongöninäni inte wæætê yæcado ponte ongoncædänimpa, ante apænetabopa,” ante apænegacäimpa.

Itota, Wæncæboimpa, ante wæætê adodö ante apænecä

(Mäadoco 10.32-34; Odoca 18.31-34)

¹⁷ Mänü godinque Eedotadëe gocæ cædinque tömengä miñæ, Dote, ante nani gocabo ïnänite Itota nänênê ænte mäodinque idömæ goyönäni apænecantapa.

¹⁸ —Ñowo ïñömö edæ mönö Eedotadëe ïñömö æicæimpa. Æi gote ongömö ate adocanque, Waocä nê ëñagaingä æyömönö ongongää, ante wadäni ïnänite godö odömongä bæi ongonguïnäni. Ayæ, Wængonguï qui, ante nê godönäni ñænænäni

tönö nē odömönāni nempo tömengä botö ïmote pædæ godongä æninqe tömēnāni wæætē botö ïmote apænte äninque, Cōwē wæncæcäimpa, ancædänimpa. ¹⁹ Ayæ edæ, Awæ ñænquedimæ cædinque tömengä ingante timpote wænöedāni, ante tömēnāni oodeoidi ināmaï ināni nempo botö ïmote wæætē māo godönāni æncædänimpa. Æninqe tömēnāni wæætē botö ïmotedö ante badete todinque ayæ tæi tæi päninque awāa timpodāni wæncæboimpa. Nāñe wæmo ate Wængonguï angä beyænque botö mēönaa go adoönæque iñonte ñāni ömæmoncæboimpa, ante Itota apænegacäimpa.

Tantiago tönö Wäö badä, Botö ämaï ante cæe, angampa

(Mäadoco 10.35-45)

²⁰ Tebedeo wēna Wäö tönö Santiago iñöna tömēna badä iñömö tömēnä wēna tönö Itota weca ponte ædæ wææninqe edæ, Botö ämaï ante cæe, ante apæncä. ²¹ Eñēninqe Itota,

—Minö quïnö apæncæte ante pömü.

Äñongante,

—Bitö Tæiyæ Awēnē Odeye bate tæ contadinque edæ botö wēñæna inate ämi ate adocanque bitö tömēmæmi inö adocanque dipæmæmi inö tæ contaquïna ämopa, angantapa.

²² Eñēninqe Itota wæætē,

—Iñæmpa adāmaï inte mīnitö ämīni awædö. Botö nantate wæwenguimæ bai becabo bai mīnatö edæ adotaca becate bai Ao ante botö beyæ nantate wæwenguimīnaa. Edæ æpænē guiite bai botö

wænguimæ bai guiñenāmaī imīnapa diyæ botō beyæ wænguimīnaa.

Ñongante,

—Ao ante guiñenāmaī cæcæmōnaimpa, ānatapa.

²³ Itota wæætē,

—Botō nanguī caate wæwēmo bai minatō adotaca bete bai āanque bai caate wæcæminaimpa. Nāwangā impa. Incæte æcānō botō tōmēmæ inō æcānō botō dipæmæ inō tæ contaquīna botō edæ pōnō ānāmaī imopa. Wæætē botō Mæmpo do, Mānīnaque mānimpaa tæ contaquīna, ante nē badongaingā inte tōmengā adocanque godō angā contaquīna, ante Itota apænegacāimpa.

²⁴ Mānōmaīnō ante tededapa tōō, ante eñēnīnque wadāni diete ganca tōmengā miñæ nē godāni guiquēnē iñāna nāna caya inate edæ pīnānitapa.

²⁵ Pīnāni inīnque Itota aa pecā pōnāni ate tōmēnāni inānite iīmaī apænecantapa.

—Oodeoidi ināmaī ināni awēnēidi æbānō cædānīpa, ante do eñēmīnīpa. Tōmēnāni iñōmō nāmā beyænque ante cædinque nanguī pīinte ānāni wædinque tōmēnāni nempo quēwēnāni wæætē do eñente cædānīpa. Ayæ tōmēnāni weca nē ñænænāni inōnāni iñōmō, Tōmēmoque āmo eñente cædāni, ante pīinte ānāni wædānīpa. ²⁶ Mīnitō guiquēnē tōmēnāni nāmā beyænque ante nanguī ānāni bai wīī adobaī cæquēnēmīni imīnīpa. Wæætē mīni cabo iñōmīni adocanque ñænængā pōnī ingā bacæte ante cædinque tōmengā wæætē edæ mīnitō beyæ nē cæcā baquēnengā ingampa. ²⁷ Ayæ yæcado ongōinente wæcā iñōmō tōmengā yæcado ongoncæte ante cædinque wæætē edæ yāmīñæ pōnī gote tōmānāni inānite nē cæcā badīnque

tömengä nämä beyæ ante cædämaï inguënengä ingampa. ²⁸ Edæ Waobo ëñagaimo inte adobaï, Botö beyæ pönö cæcædänimpa, ante wii pömo ïmopa. Wæætë wadäni beyæ godö cæcæte ante pömoimpa. Ayæ edæ nanguï ïnäni tee mönete bai wæwëñönäni botö wæætë, Tömënäni wibænete tacædänimpa, ante tömëmo wepæ incæ godoncæte ante pömo ïmopa, ante Itota apænegacäimpa.

Babetamöna ïñönte Itota gampomongä waa bamönapa

(Mäadoco 10.46-52; Odoca 18.35-43)

²⁹ Itota mäninö godinque Eedicoo näni quëwëñömö ponte tayönäni tömengä miñæ nanguï ïnäni tee empote godänitapa. ³⁰ Goyönäni onguïñæna babetamöna ïñömö taadö wedeca tæ contate a ongöñöna, Itota pongampa, änäni ëñëninque aa pedatapa.

—Awënë, bitö Dabii wodi pæïmi ïnömi inte mönatö ïmönate pönö waadete waa cæe.

³¹ Ante añöna godongämæ godäni guiquënë, Apocænë inguënë quëwënaa, änäni incæ godömenque yedæ aa pedinque,

—Awënë, bitö Dabii wodi pæïmi ïnömi inte mönatö ïmönate pönö waadete waa cæe, änatapa.

³² Itota ïñömö næ gongæninque añecä pöna adinque,

—Minatö ïminate quinö cæbo äminaa.

³³ Angä ëñëninque,

—Awënë gampomömi awinca wi ænete bai aquimöna, ante wæmöna.

³⁴ Añöna Itota tömëna godongämæ wæte bai pönëninque edæ pædæ gopo gampomongantapa.

Gampomongä ate tömëna waa ada badinque Itota miñæ do godatapa.

21

Itota Eedotadëe iñömö pongampa

(*Mäadoco 11.1-11; Odoca 19.28-40; Wäo 12.12-19*)

¹ Mänii gote Eedotadëe obo pöningue Odibowænquidi ontacamö goimö Betapaguee nãni quëwëñömö ganca pöñönãni Itota tömengä miñæ në goda mënaa inate da godöningue angantapa.

² Tömëna inate,

—Mänii nãni quëwëñömö ongö amina. Tömëñömö go guiite ayömina bodo onquiyæ nãna wencaya ñãni ñæi a ongö acæminimpa. Ñãni ñæi a ongö adinque minatö mänina inate ñi cæyænte botö weca ænte pöeda. ³ Ayæ minatö iminate wææ änãni ëñëningue minatö wæætë edæ, Awënë nänö ænguënënö ante ænte gomönapa, ante apæneeda. Ayæ, Tömengä iinque cæte ate do da pönongä æncæminimpa, ante apæneeda, angantapa.

⁴ Do iñömö Wængongui beyæ në apænecä iimaïnö ante nänö apænegainö ante edæ iinque bacæimpa, ante mänömaï cætimpa.

⁵ “Tiöno iñömö quëwënãni inãnite iimaï aedäni, ‘Badogaa, minitö Awënë Odeye ñöwo minitö weca pongä aedäni.

Edæ mönö mäincoo mongæwëngä bodo wengäa tæ contate mönö Awënë pongampa.

Tömengä gänë pönengä inte bodoga contate pongä aedäni,’ ante ancæminimpa.”

Ante docä nänö apænegainö ante ñöwo ïinque cætimpa.

⁶ Mänömainö ante angä eñente godinque tömengä miñæ nē goda iñömö Itota nänö äninö bai do cædinque, ⁷ bodo nāna wencaya ïinate töi töi ænte pöinque tömäna weocoo yabæcooque æidämæ wo cæyabæda ate Itota wænömænæca ïnö æi yiyæ tæ contacantapa. ⁸ Adinque edæ nanguï ïnāni, Itota nänö ponguinö, ante tömēnāni weocoo yabæcooque ñö cædinque bee podöwayönāni wadāni guiquēnē gönea gote yæpæma öñabo tapænte māmö bee bee podöwadāni ate tömengä podöwaïnonque gocantapa. ⁹ Gocä adinque täno godāni tönö ayæ pönāni tönö godongämæ godinque nanguï ïnāni yedæ äninque,

—Bitö Awēnē Dabii wodi pæïmi ïnömi inte pömi adinque, Möni quëwenguinque impa, ante, Badogaa, ante tomönipa. Awēnē Wængonguï emöwo beyænque pömi ïinque bitö toquinque edæ Wængonguï bitö ïmite waa cæcæcäimpa. Ayæ öönädē iñömö adobai, Badogaa, möni quëwenguinque, ante ingæimpa.

¹⁰ Ante mänii cædinque pöñönāni, Itota Eedo-tadēë pongä adinque mäniiñömö quëwēnāni ancai guïñēninque,

—Mäningä æcänö ingää.

¹¹ Ante wæyönāni godongämæ pönāni iñömö,

—Itota ingampa. Tömengä iñömö Wængonguï beyæ nē apænecä ïnongä inte Gadideabæ Näatadeta quëwente pongä ingampa, ante apænegadänimpa.

Wængonguī oncö tæiyæ waëmö baccæimpa, ante cæcä (Mäadoco 11.15-19; Odoca 19.45-48; Wäö 2.13-22)

¹² Itota iñömö Wængonguī oncö ñænæncönë yabæcönë pö guiddinque mæniñömö mäincoo mænäni tönö wadäni në godonte ænäni tönö ongönäni adinque tömengä tömänäni inänite, Oncodo taoedäni, äninque da tadongä oncodo tao godänitapa. Ayæ campio ante näni godonte æimpa tönö equemö godoncæte ante në mænäni näni cönöimpa tönö bæ tacä tömampaa guidömëmæ tæ go wææntapa. ¹³ Ayæ tömënäni inänite angantapa.

—Wængonguī beyæ iimainö ante yewæmongatimpa. “Waadäni botö oncönë pö guiddinque botö imote apænecædänimpa,” ante Wængonguī angä incæte minitö wënæ wënæ cæmini beyænque Wængonguī oncö incæ në awëmö ö ænäni näni womöincönë bai wentamö bapa töö.

¹⁴ Äninque Itota ayæ Wængonguī oncö ñænæncönë yabæcönë ongöñongä pæ opa pæ opa godäni tönö babetamönäni tömengä weca pönäni adinque tömengä godö cæcä ate waa badänitapa.

¹⁵ Mänömaï mä cæcä waa badäni ate wædinque, Wængonguī quī, ante në godönäni ñænænäni tönö në odömönäni guiquënë pünte badänitapa. Ayæ wëñænäni Wængonguī oncö ñænæncö yabæque ongöñinque yedæ äninque, “Badogaa, Awënë Dabii pæimi inömi adinque möni quëwenguinque impa,” ante Yæ änänitapa. Änäni ëñëninque në godönäni ñænænäni tönö në odömönäni ænguī badinque

¹⁶ Itota ingante änänitapa.

—Wëñænäni æbänö änäni ëñënämaï imitawo.

Äñönäni Itota,
 Do eñēmopa. Iñæmpa mīnitō guiquēnē
 Wængonguī beyæ ante iīmainō ante yewæmonte
 ongō adāmaī inte ānewēmīnitawo.
 “Bitō tæcæ eñādāni tōnō goömæ nē gānāni inānite
 apænebi eñente,
 tōmēnāni Ao ante nō pōni tededinque,
 Wængonguī tæiyæ waēmō ingānō, ante watapæ
 apænedānipa.”
 Mänōmainō ante yewæmonte i apa ānewēmīni.

17 Änīnque Itota edæ tōmēnāni inānite emō cæte
 wadæ godinque Betānia nāni quēwēñōmō gote
 mongacāimpa.

*Iigowæ ömæcawæ i adinque Itota pīngampa
 (Mäadoco 11.12-14, 20-26)*

18 Nāö bayö Eedotadēe nāni quēwēnō gāmænō
 adodō pōninque Itota gæwænte wæcantapa.
 19 Gomō adinque iigowæ a ongō ponte ayongā
 öñaboque emæ adinque,

—Ömæcabi imi cōwē incadāmaī incæbiimpa.

Äñongā iigowæ incæ guīñē wænīmpa. 20 Guīñē
 wæ adinque tōmengā miñæ nē godāni iñōmō,
 —Quīmæ iigowæ iñontobæ guīñē wæ amōö.

21 Ante wæyönāni Itota iñōmō edæ,

—Nāwangā ante mīnitō imīnite apænebopa. Wīi
 æmæ pōnēmīni inte wede pōnēmīni inīnque mīnitō
 iigowæ inte botō cæbaī adobaī do cæbaīmīni.
 Ayæ godōmenque cædinque mīnitō ānanquidi ongō
 ate, “Ānanquidi eñēmi, ānīnque, Bitō cabænte wo
 gote gāwapænē guīie,” ante āmīni inīnque edæ
 mīnitō ānīnō baī do babaimpa. 22 Wængonguī
 ingante wede pōnēmīni inīnque quīēmē incæ ante

tömengä ingante apænemini incæ mīni ānīnō
tōmānō æncæmīnīmpa, ante apænegacāīmpa.

*Awēnē īmpa, ante æcānō ānaī, ante Itota ingante
ānānīpa*

(Māadoco 11.27-33; Odoca 20.1-8)

²³ Itota ayæ Wængonguī oncō ñænæncōnē
yabæcōnē pō guīdīnque odōmonte apænecā
ēñēñōnāni, Wængonguī quī, ante nē godōnāni
ñænænāni tōnō oodeoidi īnānite nē aadāni, Nāni
Picæncabo, nāni ānāni tōnō tōmengä weca pōnīnque
ānānīta.

—Æcānō nē angä inte bitō īmite angä cæbii.
Īñæmpa, Nē āmi bacæbiīmpa, ante æcānō pōnō āna
ēñente nē āmi inte baī cæbii, ante ēñencæte ante
wæmōnīpa.

²⁴ Ānāni ēñēnīnque,

—Mīni āmaī botō adodeque āmo ēñēnīnque
mīnitō tāno apænemini ēñente ate māniñedē
ate botō wæætē, Æcānō nē āna inte pōnō angä
cæboo, ante apænebo ēñēmaīmīnīpa. ²⁵ Wāō wodi
ingante guīquēnē, Bitō æpænē guidoncæbiīmpa,
ante æcānō āna ēñente guidongāi, ante pōnēmīnii.
Wængonguī oōnædē apænecā ēñente cæcantawo.
Wæætē edæ waodānīque ānāni ēñente cæcantawo.
Ædō ante pōnēmīnii.

Itota angä ēñēnīnque tōmēnāni nāmāneque
wæætēdō wæætē tedecōnīnque, “Wa, æbānō
anguīi, ante wædānīta. Īñæmpa, Wængonguī
angä ēñēnīnque Wāō cægacāīmpa, āmō baī Itota
wæætē mōnō īmonte, ‘Quīnante pōnēnāmaī
īmīnitawo,’ ancædongāīmpa,” ante wædānīta.

²⁶ Wæætē edæ, “Waodāni tōmānāni, Wængonguī

beyæ nē apænecä Wäö wodi ingacäimpa, ante pönēnānīpa, ante pönente wædinque Itota ingante nē änāni iñömö, Wadāni pūināni wæcæ wæ, äninque, Waodānique änāni ēñente Wäö cægacäimpa, ante mönö ædö cæte angüi.”

²⁷ Ante pönēninque tömēnāni Itota ingante edæ,
—Wa, ēñēnāmaï imönīpa.

Ante wæyönāni Itota edæ,

İnīnque botö adobaï, Æcänö nē angä inte pönö angä cæboo, ante mīni änīnö ante apænedāmaï incæboimpa, angacäimpa.

Mæmpocä wēna æbänö cæda, ante odömongampa

²⁸ Itota odömoncæte ante apænedinque,

—Mīnitö guiquēnē odömonte tedebo ate ämo ēñente apænemīni ēñēmoedāni. İmaï impa. Waocä tömengä wēna mēnaa iñöna adocanque weca godinque mæmpocä iñömö, “Botö wēmi, bitö ñöwoönæ yowmentacodē cæte pöe.” ²⁹ Äñongä edæ, “Wīi goinēmo,” angampa. Wæætē edæ ayæ ate pönencöninque edæ, Botö ædö cæte Baa äninque quēwēmoo, ante pönēninque edæ mæmpocä nänö änīnö ante ēñēninque edæ cæcæ gocampa. ³⁰ Ayæ ate mæmpocä wæætē wacä wengä weca adobaï māo äñongä tömengä edæ, “Bitö mæmpobi ämi ēñente gocæboimpa,” ante apænecä incæte edæ godāmaï ingampa. Mänīnque ante tedebo. ³¹ Nöwo mīnitö imīnite ämopa, Mæmpocä nänö änö baï æcänö cæcäi, ante pönēmīni.

Äñongante,

—Tänocä.

Ante apæneyönāni Itota tömēnāni inänite wæætē,

—Nāwangä ämopa. Mīnitō Awēnē Wængonguī Od-eye nempo pō guidāmaī iñōmīnite odōmāno awēnē beyæ nē æwēnāni tōnō onquiyænāni mǎincoo beyæ ante nē towente quēwēnāni tōnō tāno ponte do guicædānimpa. ³² Edæ Wāō wodi mīnitō weca ponte nō cæte tōinō ante odōmōñongante mīnitō iñōmō pōnēmīnitawogaa. Ayæ godōmenque awēnē beyæ nē æwēnāni incæ mǎincoo beyæ ante nē towente quēwēnāni tōnō incæ do pōnēnānipa. Ayæ mīnitō mǎnōmaī cædāni adīmīni incæte wæætē wēnæ wēnæ mīni cædīnō ante wædāmaī inte wīi pōnēmīnitapa tōō, ante Itota apænegacāimpa.

Nē aadāni inguēnēnāni incæ wīwa cædānipa, ante (Māadoco 12.1-12; Odoca 20.9-19)

³³ Ayæ godōmenque apænedinque Itota, “Wængonguī Awēnē æbānō cæcāā, ante ēñencæmīnimpa, ante botō imæca quēwēnāni nāni cæinō ante odōmonte apænebo ēñēedāni. Edæ iīmaī impa. Ōmæ ēacā yowementacodē da da māo da caate wææ cædinque, Tōmēmō ænte pīnā pīnā gāwate wæ yopænte tōmēmæ ænguīñōmō ante cædinque ææ wote badongantapa. Ayæ, Yowementacodē awēmō guidāmaī incædānimpa, ante cædinque æi wænōmēnæca gomō aquīñōmō mænongā ate nē ēacā iñōmō wabæca gocæ cædinque wadāni ōmæ wite nē aate tā pedāni inānite apænecantapa. Botō yowementacodē incæ mīnitō ōmæ wite aedāni. Aayōmīnite botō, Mīnitō quī, ante pancamonga pōnōmo æncæmīnimpa, angā Ao āñōnāni wadæ gocantapa. ³⁴ Ayæ yowedepo wodo bayonte tōmengā ingante nē cædāni inānite, Mīnitō yowementacodē nē aadāni weca godinque botō yowemō incæ

pancamonga ämini æninqwe botö weca wæætë mämömini æmoedäni, angä godänitapa. ³⁵ Angä godinque pönäni adinque yowementacodë nê aadäni guiquënë nê æncæ pönäni inänite bæi ongöninque adocanque ingante nanguï tæi tæi päninque wacä ingante godömenque wænönäni wængä ate ayæ wacä ingante dicaca tacadäni. ³⁶ Adinque mäo apænedäni wædinque nê êacä iñömö wæætë godömenque nanguï inäni da godongä gote pönäni adinque nê aadäni guiquënë adobai cädäni wädänitapa.”

³⁷ Ayæ godömenque odömöninque Itota apænecantapa. “Ininque nê êacä iñömö, ‘Tömëmo wengä ingante da godömo gocä adinque tömënäni guiñente wædinque ee abainäni,’ äninque tömengä ingante da godongä tömengä pöni gocantapa. ³⁸ Yowementacodë nê aadäni guiquënë gomö ayönäni nê êacä wengä dicæ pongä adinque, ‘Tömengä ingampa. Wæmpocä mäincoo ini edæ iingä iñömö nê ænguingä ingampa cæmöö. Mönö edæ mäo wænömö wængä ate edæ mönö qui babaimpa.’ ³⁹ Änewëninque tömënäni nê êacä wengä ingante edæ bæi ongonte yowementacodë wææ cæte iñömö yabæque edæ, Ömäe, ante wænönäni wængantapa.”

⁴⁰ Ante mäninganca odömönte apænedinque Itota iñömö tömengä ingante nê äninäni inänite angantapa. “Ininque minitö iñömö, Nê êacä pöninque edæ yowementacodë nê aaquënëni inänite æbänö cæquingää, ante pönëmini.”

⁴¹ Ante añongante tömënäni wæætë,

—Ömäe, ante nē wænönināni inānite tōmengä näemæ edæ, Ömäe, ante wænogä wæncædānimpa. Ayæ wæætē, Ædānidō nō cædinque yowedepo iñō yowedepo iñō tā pete pönönāni ænguimoo, ante adinque awēnē, Mīnitō wæætē aacæminimpa, angä Ao ante aacædānimpa, ante apænedānitapa.

⁴² Itota ayæ tōmēnāni inānite,

—Wængonguī angä eñente nāni yewæmongaintaa æbānō ongō ante mīnitō adāmaī inte ämīni awædō, angantapa.

“Dica ænte adinque, Wēnæ wēnæ inca, ante nē mænönāni nāni wido cædinca incæ gomonga waëmonca inca ininque tāno nāni ñönöninca bæbængapa do bacapa.

Wængonguī Awēnē incæ mänōmaī cæcä adinque mönō waocabo guñente wædinque waa amompa,” Ante yewæmonte impa abaīminipa. ⁴³ Mäninō mīni eñēnāmaī inō beyæ mīnitō Awēnē Wængonguī Odeye nempo quēwente mīni cæquēnēnō incæ ö ænte bai cæcä wæcæminimpa. Ayæ wæætē wadāni inānite tōmēmō wainca incate bai nō cædāni inānite godō angä eñēninque tōmēnāni wæætē tōmengä nempo quēwente waa cæcædānimpa. ⁴⁴ Botō iñömō mänīī dica waëmonca bai inōmo inte ämo eñēninque nē wæcä iñömō tōmengä iñömō mänincaa tæ go wææninque wædænque tobænte wæcä bai inongä inte botō önōwa gäänē ædæ wææncæcäimpa. Wæætē æcānō ingante Wængonguī pīinte mänincaca tacacä inaa tōmengä guiquēnē quiēmē bai yaintai bai goquīnō anguēnē, ante pönēmīniyaa.

45 Ante nē aaquēnēnāni nāni cæinō ante odömōninque Itota apænecā ēñente wædinque, Wængonguī quī, ante nē godōnāni ñænænāni tōnō Paditeoidi iñōmō, Iñæmpa mōnō imonte pūinte angā awædō, ante pōnente wædinque, 46 Quinō cæte tōmengā ingante bæi ongonte ō ænguī, ante cōwā adānitapa. Incæte, Waodāni tōmānāni, Wængonguī beyæ nē apænecā Itota inongā ingampa, ante pōnēnānipa, ante wædinque, Pīināni wæcæ wæ, āninqe edæ ñimpo cægadānimpa.

22

Monguimæno ante odōmonte apænecampa (Odoca 14.15-24)

1 Wængonguī Awēnē æbānō cæquingāā, ante ēñencæminimpa, ante imæca awēnē nānō cæinō ante Itota tōmānāni inānite wæætē odōmonte apænegacāimpa.

2 “Inguipoga awēnē odeye tōmengā wēñæ beyæ monguimæno ante nānō cæbaī ōönædē Awēnē Odeye iñōmō adobaī cæcampa. 3 Inguipoga awēnē iñōmō tōmengā ingante nē cædāni inānite, Wēēnē botō ānīnāni inānite wente ænte pōedāni. Angā tē tē wente ænāni ēñēninque edæ, Wīi pōinewædō, ānāni. 4 Eñente wædinque awēnē wæætē wadāni tōmengā ingante nē cædāni inānite da godōninque, Wēēnē botō ānīnāni weca godinque botō beyæ iimainō ante apænemīni ēñencædānimpa. Botō wengā monguimæno ante wagadaidi onguīñænāni tōnō cænināni oguimo pōni ināni inānite do wænōninque botō ææmænoca do eyepæ cæbopa. Botō wengā monguimæno

pö beedäni, ante mämpocä angampa, ante edæ botö beyæ apæneedäni.’ ⁵ Angä ëñëninque gote apæneyönäni tömënäni ëñënämaï inte önonque wadæ godinque pancadäniya gönea ante goyönäni wadäni godonte æncæte ante godänitapa. ⁶ Wadäni ayæ ongönäni guiquënë ëñënämaï inte awënë nänö da godonte në cädäni inänite piinte wënæ wënæ cädäni wæyönäni mäo wænönäni wænänitapa.”

⁷ “Mänömaï cädäni ate wædinque awënë odeye iñömö äingä badinque tömengä tontadoidi inänite angä ëñëninque në wænöninäni inänite mäo capo wænönäni. Wænäni adinque godömenque onconcoo tömënäni näni ëadincoo iya tänäni. ⁸ Ìninque edæ awënë wæætë tömengä ingante në cädäni inänite, ‘Monguimæno do eyepæ cæte ongö incæte botö në äninäni waa cädänipa diyæ ämo bequinäni. ⁹ Ìninque minitö wæætë edæ iyænompoga iyænompoga mäo godinque æcämenque ingante bee téninque tömënäni tömänäni inänite ämini ææmæno pö becädänimpa.’ ¹⁰ Angä ëñente cædinque në cädäni taadonque pö bee bee bee téninque waa cädäni incæ wiwa cädäni incæ tömänäni inänite äñete ænte mämönäni pö monguimæno oncönë pö guidinque eyede goto gongænte bedänitapa.”

¹¹ Ayæ, “Awënë odeye iñömö ëñacæ pö bedäni inänite acæ guiyongä edæ adocanque monguimæno bequi weocoo awënë odeye nänö pönönincoo incæ wëñadämaï inte önoncooque ee mongængä. ¹² Adinque, ‘Æmigo, bitö ædö cæte monguimæno weocoo wëñadämaï inte önoncooque ee mongænte guibii,’ ante äñongä edæ pæ

wëenecä. ¹³ Adinque awënë odeye iñömö nē aadāni inānite āninqe, ‘Nē monguimæno weocoo wēñadāmaï ingä ingante mīnitō goti wimpote wææ goti wēwate edæ wēmō iñömō nāni guingo imonte Yæ yæ ante wæyömō mǎo wido cæedāni,’ ante awënë odeye angampa. ¹⁴ Mānōmaï nāni cædō bai adobai impa. Edæ nanguï ināni inānite Wængonguï, Pödāni, angä incæte edæ wædænque ināni inānite apænte Ao ante ængampa,” ante Itota apænegacāimpa.

*Tæiyæ Awënë nānō äintamō ante tededānipa
(Māadoca 12.13-17; Odoca 20.20-26)*

¹⁵ Itota mānōmaï apænecä ēñente wædinque Paditeoidi wadæ godinque godongāmæ ponēē cōninqe, Mōnō pīinte apænte anguinque ante quīnō cæmō ate Itota adodeque wapiticæ tededinque oda cæquiringā. ¹⁶ Ante pönēninqe tōmēnāni nē ēmiñænāni tōnō Edodeidi inānite da godōnāni godinque Itota weca pōninqe,

—Awënë nē Odömōmi ēñēmi. Bitō nō pōnente cæbi imipa, ante do ēñēmōnipa. Ayæ bitō ayōmi mōnitō tōmāmōni önömōnique imōni adinque bitō, Waodāni æbānō anguīnānii, ante ayæ, Æbānō cæquīnānii, ante wædāmaï inōmi inte edæ Wængonguï taadō ante guīñēnāmaï inte nō odōmonte apænebipa. ¹⁷ Ininqe bitō æbānō pōnēmii. Odömāno gobiedōno beyæ ante tæiyæ awënë Tetædo tigitamō nānō ānintamō ante æbānō wææ yewæmonte i, ante ēñencæte ante wæmōnipa edæ. Godonte edæ waa cæte intawo. Wæætē wēnæ wēnæ cæte intawo, ante apænebi ēñencæmōnimpā.

18 Äñönäni Itota iñömö tömënäni do, Cæmö wapiticæ tedecæcäimpa, ante nāni äñinö ante do eñëninque tömënäni inänite wæætë edæ,

—Mīni wadö tedete wadö cæcabo iñömö edæ quīnante botö imote, Æbänö cæmö oda cæquiringää, ante cæmīni. 19 Tetædo tigitamö nänö äñintamö odömömini aquimo.

Äñongä deñnadio tigitamö adotamonque ænte pönäni. 20 Adinque tömënäni inänite Itota,

—Æcänö awinca bai yewæmonte badonte i. Edæ æcänö emöwo ante yewæmonte i.

21 Äñongante,

—Awënë Tetædo awinca bai yewæmonte badonte impa. Adocä emöwo ante yewæmonte ongö amönipa.

Änäni eñëninque Itota iñömö edæ,

—Awënë Tetædo quī i ininque edæ Tetædo ingante godongæimpa. Wæætë Awënë Wængonguī quī i ininque Wængonguī ingante godonguī i apa änewëminii.

22 Ante Itota nänö äñinö eñente beyæ, Quiëmë bai angää, ante ancai guñente wædinque wadæ gogadänimpa.

*Ædö cæte ñäni ömæmonguī, ante wædänipa
(Mäadoco 12.18-27; Odoca 20.27-40)*

23 Mäniönæ adoönæ iñonte Tadoteoidi në, Waocä wæninque ñäni ömæmönämai æmæwo wængampa, ante në änewënäni inte Itota weca pöninque, Iimañö ante eñencæte ante wæmönipa, äñanitapa.

24 —Awënë në Odömömi eñëmi. Möitee wodi mönö beyæ ante wææ yewæmöninque iimañ ante

yewæmongacäimpa. Waocä möninque wēñæ tapæidämaï inte wængä ate tömengä tönĩñacä wæætē owæmpoingä ingante möninque wēñæ tapæidinque, Botö tönĩñacä wodi wengä ingampa, ante pæpogacæcäimpa, ante yewæmongacäimpa.

²⁵ Nöwo ññömö möni cabo ññömönite adodäni nãni caipæ önompo æmæmpoque go mēnaa ññäni ññönäni bamoncadengä möninque wēñæ tapæidämaï manguiwēninque edæ nãñe wængä ate ayæmengä wæætē owæmpodingä ingante mongä. ²⁶ Ìninque ayæmengä incæ adobai wēñæ ömæpocä nãñe wængantapa. Ayæ wææ wacä ayæmengä adocä ingante monte ate wēñæ adobai tapæidämaï inte edæ nãñe wængantapa. Ayæ wææ wacä adobaingä, ayæ wææ wacä tapæidämaï inte nãñe, ayæ wææ wacä, ayæ wææ ayæmengä pönĩ adocä ingante möninque wēñæ tapæidämaï inte nãñe wængantapa. ²⁷ Onquiyængä guiquënë owæmpote wædinque tömengä pönĩ nãñe wængantapa.

²⁸ Ìninque, Mönö ññäni ömæmonguïönæ, ante mĩni äönæ ññonte mäningä owæmpoingä ññömö æcänö nänöogængä baquingää. Edæ tömengä ingante ññömö edæ tömänäni manguiwengadänimpa.

²⁹ Äññönänite Itota wæætē,

—Minitö ññæmpa. Wængonguï angä eñente nãni yewæmöinta adämaï inte bai ämĩni awædö. Wængonguï adocanque tæi piñængä inte edæ tömäa cæcampa, ante pönēnāmaï inte edæ oda cæte ämĩni awædö. ³⁰ Edæ Wængonguï anquedoidi öönædē cōwē owodäni bai ññönäni inte woadäni ññäni ömæmöninque godö ññänönāmaï ññäni inte edæ mönāmaï inguñänidö anguënë.

³¹ Wæætē do wængaināni nāni ñāni ömæmonguino ante eñencæminipa, ante Wængongui beyæ yewæmonte ongö adāmaï iminitawo. ³² “Botö iñömö Abadäo Wængonguimo ingaïmo inte ayæ Itæca Wængonguimo ingaïmo inte botö Aacobo Wængonguimo adobo imo anguënē,” angacäimpa. Ante nē angaingä inte edæ æmæwo wæninanī tömēnāni Wængonguingä ædö cæte inguingää. Wæætē edæ müi quēwēnānique tömēnāni Wængongui inongä ingampa. Ìninqe edæ nē wænte godināni incæ ayæ müināni quēwēnāni inānipa, ante pönenguënē ānewēmīni.

³³ Ante apænecä eñēninqe godongāmæ eñengönāni guiquēnē, Æbānö cæte Itota waa pōni odömonte apænecä eñēmōni, ante wægadānipa.

Wængongui nānö wææ angaine mēnea tæineda pōni ēnepa

(Mäadoco 12.28-34)

³⁴ Tadoteoidi guiquēnē, Ædö cæte gomonga angui, ante edæ pæ wēenedānitapa. Mänömaï Itota nānö nö āninö beyæ pæ wēenedānipa, ante tededāni eñēninqe Paditeoidi wæætē godongāmæ pōnānitapa. ³⁵ Itota æbānö cæte wapiticæ āmaingää, ante pōnēñōnāni adocanque idægoidi nāni wææ angainö ante nē ate eñēnongä iñömö Itota ingante angantapa.

³⁶ —Awēnē nē Odömōmi eñēmi. Wængongui, Ìimaï cædāni, ante nānö wææ angainecoo ante pōnēninqe ædedö tæine pōni i iñonte mōnō nanguï eñente waa cæqui.

³⁷ Æñongante Itota iñömö,

—Īimainō ante nānō wææ angaine iñōmō edæ tæine pōni iñonte mōnō nanguī ēñente waa cæcæimpa. “Wængonguī mōnō Awēnē ingante bitō mimō entawente waadedinque bitō ocai encabi inte nō pōnēninque bitō ōnōwoca ēwocabi inte edæ tōmengā ingante ædæmō waa waadete pōnēe.” ³⁸ Mānīne nānō wææ angainō waa pōni ī ininque mānīne tāno waa cæqui impa. ³⁹ Ayæ wade nānō angainō adobaī nanguī waa ēñente cæqui impa. “Bitō nāmā bitō waadete waa cædō baī adobaī pōnēninque wadāni inānite adobaī waa waadete cæe.” ⁴⁰ Īimaī cæedāni, ante Mōitee wodi nānō wææ angainō ayæ Wængonguī beyæ nē apænedāni nāni angainō cæcæte ante cædinque edæ mānīne Wængonguī mēnea nānō wææ angaine ēñente cæte beyænque edæ tōmānō edæ do eyepæ cæte impa, ante Itota apænegacāimpa.

Codito æcānō pæingā inongā ingää, ante apænecampa

(Mäadoco 12.35-37; Odoca 20.41-44)

⁴¹ Mānīi Paditeoidi adoyōmō ponte ayæ ongōñōnāni Itota tōmēnāni inānite angantapa.

⁴² Itota iñōmō tōmēnāni inānite,

—Codito iñōmō æcānō ingää, ante pōnēmīni. Æcānō Wengā inongā ingää, ante pōnēmīni.

Ante añongante Paditeoidi wæætē,

—Awēnē Dabii pæingā inongā ingampa.

⁴³ Añōnānite Itota edæ,

—Awēnē Dabii pæingā inongā iñongante edæ Dabii tōmē edæ Codito ingantedō āninque quīnante, Awēnē ĩmpa, angacāimpa.

44 “Awënë Wængongui incæ botö Awënë ingante apænedinque,
 Botö tömëmæ inö tæ contayömi,
 bitö ïmite nē pīnāni ïnānite bæ tabo ate
 bitö önöwa gäänē ongöñönānite bitö pīnä
 gāwacæbiimpa, angacäimpa.”

Ante Wængongui Önöwoca apænecä eñëninque Dabii wodi yewæmongacäimpa. ⁴⁵ Codito nē Awënë ingampa, ante awënë Dabii wodi nānō nē angaingä ïnongä inte edæ adocä Codito ïñömö ædö cæte näëmæ Awënë Dabii wodi pæingä inguingää, ante pönenguënë änewëminii.

⁴⁶ Ante añongä edæ tömänāni, Mönö ædö cæte wæætē anguii, äninque eñënāmaï inte edæ pæ wëenegadänimpa. Ayæ ïincayæ ate, Apænebi eñëmönii, ante ædö cæte anguiimoo, ante edæ tömänāni guiñente wædinque änāmaï ingadänimpa.

23

Paditeoidi tönö nē odömönāni ïnānite Itota pünte angä

(Mäadoco 12.38-40; Odoca 11.37-54, 20.45-47)

¹ Pæ wëenedäni adinque tömengä miñæ nē godäni godongämæ ongönāni nangui ïnāni tönö ongöñönānite Itota tömänāni ïnānite apænegacäimpa.

² “Nē odömönāni tönö Paditeoidi ïñömö Möitee wodi nānō angainō ante nē eñënāni inte nē nö odömönte apænedäni ïnānipa. ³ Mänömaï ïnāni adinque mīnitö ïñömö tömënāni äninö ante tömänö ante cöwē eñente cæedäni. Wæætē tömënāni nāni cæi bai cædāmaï ïedäni. Edæ, ïimaï cæedäni iimaï cæedäni, ante nāni änö ante

tömēnāni nāmā incæ ēñēnāmaī cædānīpa. ⁴ Edæ mǎincōo teēmencōo mō paate wadāni önōnancapæ cō cædancapænāni baī cædinque tömēnāni, Wadāni guēmancædānīpa, ante cædāmaī ināni inte önompogonca adopogoncaque incæ gā ænancapænāmaī inānīpa.”

⁵ “Quiēmē cædāni incæ tömēnāni cōwē, Wadāni botō imote waa acædānīpa, ante cædānīpa. Wadāni, Bitō Wængonguī beyæ nāni yewæmongainta nanguī abi imīpa, ante pōnēnīnque mōnitō imōnite waa acædānīpa, ante babæ cædinque mǎnīnta æmontaicade ñænæ pōnī badonte mīni tente önoncaipoga wo cæte encapodānīpa. Ayæ, Bitō Wængonguī ingante nanguī apænebi imīpa, ante pōnencædānīpa, ante cædinque tömēnāni weocōo ñā cæwate ñā cæwate doyæ guēnē ēwa badōnīnque doyæ pōnī wēñate mongænānīpa. ⁶ Ayæ ææmæ becæ godīnque tömēnāni, Botō tāno bete tocæboīmpa, ante waēmompaa pōnī tæ contate bete todānīpa. Ayæ Wængonguī angā nāni ēñēnte yewæmongainta ate odōmōincōnē pō guīdīnque tömēnāni nāmanque ante pōnēnīnque waēmompaa pōnī tæ contate todānīpa. ⁷ Ayæ waodāni nāni godonte æīñōmō wainō pancadē goyōnāni wadāni pō bee tēnīnque, Nē odōmōmi, bitō imite waa amōnīpa, ante apænedāni ēñēnīnque edæ nē odōmōnāni iñōmō nanguī todānīpa,” ante Itota apænecantapa.

⁸ Ayæ apænedīnque, “Mīnitō guīquēnē mīnitō Awēnē nē Odōmongā adocanque pōnī iñongā mīni caipæ iñōmīnite wadāni, Awēnē nē odōmōmi imīpa, ante änāmaī incædānīpa, ante wææ cædāni.

⁹ Ayæ mōnō Mæmpo adocanque pōnī öönædē

quëwengä ingä adinque mīnitō waocä ingantedō ante apænedinque, Mönō mæmpo ingampa, ante änāmaï iedāni. ¹⁰ Ayæ, Mönō Awënë nē Odōmongä iñōmō adocanque pōnī Codito inongä ingampa, ante eñēmīni iñōmīnite wadāni, Nē ämi imipa, ante änāmaï incædānimpa, ante wææ cæedāni. ¹¹ Ayæ edæ mīni cabo iñōmīnite wacä beyæ wacä nē godō cæcä iñōmō ñænængä pōnī ingä incæcäimpa. ¹² Edæ nāmä ængō cæte bai cædinque æcänō, Botō botō, äna tōmengä iñōmō edæ wææntodonte bai önonque bacæcäimpa. Wæætē æcänō, Botō botō, änāmaï inte, Önömoque imopa, äna iñōmō edæ tōmengä ingante ængō cæte bai cædāni adinque wadāni tōmengä ingante waa acædānimpa,” ante Itota tōmengä miñæ nē godāni inānite apænegacäimpa.

¹³ Ayæ nē odömönāni tönō Paditeoidi inānite Itota piinte angantapa. “Mīnitō iñōmō mīni pante wæquinque edæ wadō tedete wadō cæmīni imīnīpa. Wadāni öönædē Awënë Odeye nempo guidāmaï incædānimpa, ante mīnitō odemō tee mönete bai wææ cæmīnīpa. Tömēmīni guidāmaï imīni inte mīnitō wadāni guicæ cæyönānite edæ tōmēnāni nāni guidāmaï wæquinque edæ wææ cæmīnīpa. ¹⁴ Nē odömömīni tönō Paditeoidi imīni mīni wadō tedete wadō cædincabo inte mīni wæquinque impa. Owæmpoināni oncō ö æmīni incæte mīnitō, Wantæpiyæ botō tedebo beyænque wadāni botō imote waa acædānimpa, ante Wængonguï ingante wantæpiyæ nē tedemīni inte godōmenque mīni panguinque ingæimpa,” ante Itota angacäimpa.

¹⁵ Ayæ apænedinque, “Nē odömömīni tönō Paditeoidi imīni mīni wadō tedete wadō cædincabo

inte mīni wæquinque. Edæ, Adocanque incæ mōnitō ēmiñægā bacæcäimpa, ante mīnitō æpæ tōmāmæ wogaa gote diqui diqui mīninque inguipoga taadō tōmānō gote diqui diqui minte ayōmīni adocanque Ao angā adinque mīnitō tōmengā ingante godō odōmōmīni. Eñēninque tōmengā guiquēnē mīnitō wēnæ wēnæ goquīnō godōmenque godinque gomonga nē wēnæ wēnæ cæcā badinque tadōmengadænguipo nānō gomonga panguinque mīnitō miñæ tee empote gocampa tōö.”

¹⁶ Ayæ, “Babetamōmīni mīni wæquinque babæ ante māomīni ate edæ oda cæte godānīpa. Iñæmpa iīmai ānewēmīnīpa. ‘Botō ānō nōingā baquīnō anguēnē, ancæte ante æcānō, Wængonguī tæiyæ waēmō oncō tæi ongō bai impa, āna tōmengā önonque tedete apænecampa, ante ānewēmīnīpa. Wæætē edæ, Wængonguī tæiyæ waēmō oncō oodo mæ ongō bai impa, ante æcānō āna guiquēnē tōmengā nō angā inte cæcæcäimpa,’ ante mīnitō iñōmō babæ wapiticæ āmīnīpa. ¹⁷ Mīni babetamō incabo mīmō ömædē incädō. Edæ Wængonguī tæiyæ waēmō oncōnē oodo öñō adinque, Oodo incæ godōmenque waa pōnī impa, ante babæ ante pōnēmīnīpa. Iñæmpa oodo ænīnque, Wængonguī oncō waēmō emonguinta, ante ænte badōnāni beyænque oodo tæiyæ waēmō bapa, ante pōnēmīniyaa.”

¹⁸ “Ayæ edæ mīnitō babæ apænedinque, ‘Botō ānō nōingā baquīnō anguēnē, ancæte ante waocā, Wængonguī quī, ante baō nāni iya täimpaa tæi ongō bai impa, ante æcānō āna önonque

tedecampa. Wæætē mäninō ancæte ante, Baō iya täimpaa nāni iya tanguingā bai impa, ante æcānō āna iñōmō tömengā nō ante cæcæcäimpa, ante mīnitō babæ wapiticæ äminipa. ¹⁹ Mīni babetamō incabo ämīni eñēmoedāni. Ædō waa intawo. Nāni iya täimpaa incædō tæiyæ waēmō intawo. Wæætē edæ baō nāni iya tanguingā incæ tæiyæ waēmō intawo. Æbānō ante pönēmīni. Iñæmpa baō æninque, Wængonguī qui, ante iya tånāni beyænque baō nāwāaquiringā bacampa, ante pönēmīniyaa. ²⁰ İninque, Botō änō nöingā baquīnō anguēnē, ancæte ante waocä, Nāni iya täimpaa tæi ongō bai impa, ante æcānō āna tömengā, Iya täimpaa tönō baō nāni iya tanguingā tönō tömää beyæ, ante bai dobæ angampa. ²¹ Ayæ æcānō, Wængonguī tæiyæ waēmō oncō beyænque ante nāwangā baquīnō anguēnē, āna tömengā Wængonguī oncō beyæ ayæ mänincōnē nē owocä beyæ adobaī dobæ angampa. ²² Ayæ æcānō, Öönædē beyænque nāwangā baquīnō anguēnē, āna tömengā edæ Wængonguī nānō containpaa beyæ ayæ containpaa nē Contacä beyæ adobaī dobæ angampa,” ante apænegacäimpa.

²³ Ayæ apænedinque Itota, “Nē odömömīni tönō Paditeoidi incæ mīni wadō tedete wadō cædincabo inte mīni wæquinque impa. Tömēmīni mīni mīnte pædimō tönō guimō oguī wayabo tönō tömēmō mīni tā pete ænimō tē gæte diete ganca mīni cabo tē gædincoo ñō cædinque adocooque æninque, Wængonguī qui, ante godōninque waa cæmīnipa. Incæte edæ Wængonguī, Nō cæedāni, ante nānō änō ante, Godō waadete waa cæedāni, ante nānō änō ante, Wede pönente cæedāni, ante nānō änō ante

mīnitō mīni wæquinque ēñente cædāmaī īmīnīpa. Īīmaī tāno waa cæquēnēmīni inte mīnitō mānīncoo ayæ godōmenque Wængonguī ingante godōmīni inguēnēmīni īmīnīpa. ²⁴ Babetamōmīni babæ ante māomīni ate edæ oda cæte godānīpa. Mīnitō, Diēte ganca mīnitō mānīncoo ongō adīnque adocooque cōwē godonguī ī, ānīnque owætaca bequīñōmō guīncawæ owoyō tæ wedote baī cæmīnīpa. Wæætē edæ Wængonguī nānō ānō baī cædāmaī inte mīnitō edæ cāmeyo ñænængade pōnī owoyō ōnonque ade bete baī pōnēnāmaī inte cæmīnīpa, ante awædō,” ante Itota apænēgacāīmpa.

²⁵ Ayæ nē odōmōnāni tōnō Paditeoidi īnānite godōmenque ānīnque tōmēngā, “Mīni wadō tedete wadō cæcabo inte mīni wæquinque īmpa. Owæta tōnō cængæ yabætaque ñongate baī mīnitō wadāni ayōnāni nē waa cæmīni inte wæætē edæ cæncadenta īnō wentaga engate baī cæmīnīpa. Mīni wacā quī ō æīnēnō ayæ nāmanque ante mīni towēnō beyæ owæta cæncadenta īnō opogō tagate eyede baī īmpa diyæ. ²⁶ Bitō Paditeobi babetamōmi ēñēmi. Cæncadenta īnō tāno ñā mēnongabi īnīnque yabæta īnō ñongate wainta baquīnō anguēnē,” angacāīmpa.

²⁷ Ayæ, “Nē odōmōmīni tōnō Paditeoidi incæ mīni wadō tedete wadō cædīncabo inte mīni wæquinque īmpa. Mīnitō wao wodido baī yabæque waēmō paate baī īñonte cæncadē īnō wao bayetoca ñōmænte ōō wayōmō baī entawēmīni īmīnīpææ.

²⁸ Īnīnque wadāni yabæque adīnque, Mīnitō nō entawēmīni īmīnīpa, ante pōnēñōnāni mīnitō wīwa mīni pōnēnō beyæ wadō tēdedīnque wadō cædīnque edæ mīmō wentamō entawēmīnīpa,”

ante Itota püingacäimpa.

²⁹ Tömänäni inänite ayæ püinque, “Në odömömini tönö Paditeoidi incæ mini wadö tedete wadö cædincabo inte mini wæquinque. Edæ Wængongui beyæ në apænegainäni wodido, ante minitö do mænönominipa. Ayæ, Në nö cægainäni wodido, ante mænöningue minitö oncontai waemö pöni paadominipa. ³⁰ Ayæ, ‘Mæmæidi nani quëwengaiñedë quëwëmöni bai mönitö tömänäni tönö, Wængongui beyæ në apænedönäni inänite mäo wænönämaï inte ee quëwencædömönimpa,’ ante äminipa. ³¹ Mänömainö ante apænedinque minitö, Wængongui beyæ në apænegainäni inänite në wængainäni pæimöni imönipa, ante nämä incæ edonque pöni apænte äminipa. ³² Edæ minitö wæmæidi në wængainäni inte nani pe ñiñængaimämo wiï eyepæ inte bai cædinque minitö ñowo godömenque eyede pe ñiñænte bai capo wænömæwedäni,” ante Itota badete bai angacäimpa.

³³ Ayæ äninque, “Mini täntæcabo pæimäni bai imäni ëñeedäni. Mini obecabo pæimäni bai imäni ëñeedäni. Minitö tadömengadænguipo mini pante wæquënëno ante æbänö cæte aamö cæte edæ tabaiminipaa. ³⁴ İinque Wængongui beyæ në apænedäni tönö në nö ëñänäni tönö në odömönäni inänite botö ñowo minitö weca da pönömo pönänpa. Adinque minitö inömo edæ pancadäniya inänite wænömini wæncædänimpa. Pancadäniya inänite minitö awäa timpomäni wæncædänimpa. Ayæ pancadäniya inänite minitö odömöincönë bæi ongöningue tæi tæi pämini caate wædinque tömänäni wayömö quëwänäni

weca wayömö quëwënäni weca wodii goyönäni mīnitō tee empo tee empo togænte goquīmīni, ante awædō. ³⁵ Mänōmaī wënæ wënæ cæyōmīni edæ ñōwomīni beyænque tōmää inguipoga wepæ aa bedinque näate baquīmīnidō anguënë. Edæ Adäo wodi wengä Abedo nē nō cægaingä wepæ tönō ayæ quëwente nē ëñente cædäni inänite godō wænönäni wængainäni tönō tōmënäni tōmänäni wepæ beyæ mīnitō näate wæcæmīnīmpa. Ayæ mīnitō Wængonguī oncō ñænæncō boyæ iya täimpaa gäänë ongōnīnque Bedequiya wengä Tacadiya ingante godō wænōmīni wængä īnīnque tōmengä wepæ näate wæmīnīpa. ³⁶ Ñōwomīni mīni wepæ näate wæquinque tōmanguipo aa betinō anguënë, ante ämo ëñeedäni,” ante Itota tōmënäni inänite idæwaa piinte apænægacäīmpa.

*Eedotadëë quëwënäni beyæ ante Itota wæcampa
(Odoca 13.34-35)*

³⁷ Ayæ Eedotadëë iñömö quëwënäni beyæ ante pönēnīnque Itota, “Eedotadëë quëwēmīni ëñeedäni, angantapa. Wængonguī beyæ nē apænedäni inänite mīni wænongaincabo inte ayæ Wængonguī nänō da pönönäni inänite dicaca tacamīni iñōmīnīte botō iñömö mīnitō īmīnīte waadete pönō cæīnente nanguī wæbopa. Tawadiya wæmönä iñömö, Botō wënäni, ante gompodīnque tæcæënēmæ wëä pönō ö ænä bai botō adobai, Botō wënäni pōedäni, ante æpogadō añōmote mīnitō, Wīī pōīnente awædō, ante Baa ämīni wætabopa. ³⁸ Ñōwo iñömö edæ mīni quëwëñömö önonconcoque baconcoo tamëñedäni. ³⁹ Ñōwo iñömö edæ botō dæ añōmo mīnitō, ‘Awënë

Wængonguï emöwo beyænque pöningue bitö to-
quinque edæ waa cæcæbiimpa, ' ante mīni anguin-
ganca mīnitö edæ botö imote adāmaï incæmīnimpā
ante āmo eñēedāni, ” ante Itota apænegacāimpā.

24

*Wængonguï oncö ñæncencö bæ tate bacæimpā,
ante*

(Mäadoco 13.1-2; Odoca 21.5-6)

¹ Itota Wængonguï oncö ñæncencö oncodo tao go-
cantapa. Wadæ gocæ cæyongä tömengä mīñæ nē
godāni iñömö, Wængonguï oncö ñæncencö æbänö
waa pönī mænonte ii, ante odömoncæte ante
tömengä weca pönāni. ² Ate wædinque Itota wæætē,

—Mīnitö guiquēnē mänincoo tömancoo edæ
waa amīnitawo. Nāwangä ante mīnitö imīnite
apænebopa. Mänincoo mīni acoo incæ tömanca
bæ tadāni wæænca adinque panguimæ panguimæ
godinque dica adocaque pönī incæ wænömēnæca
ongönāmaï ingæimpā, ante apænegacāimpā.

*Oo iinque bacæimpā, ante æbänö ate eñenguïi,
ante*

(Mäadoco 13.3-23; Odoca 21.7-24, 17.22-24)

³ Mänīi taodinque Odibowænquidi pö æite tæ
contate ongöñongä tömengä mīñæ nē godāni
adodānique tömengä weca ponte apænedānitapa.

—Bitö änö ante æyedēnö iinque baquīi, ante
eñencæte ante wæmönipa. Edæ bitö ponque
æyedēnö ponguimīi, ante ayæ mönö inguipoga
quēwēnö æyedēnö æmæwo iinque baquīi, ante
eñencæte ante wæmönipa. İinque, Æbänö mā
odömonte bai ba adinque edæ, Oo pönī impā,

ante wædinque eñenguimönii, ante eñencæte ante wæmönipa.

⁴ Añönäni Itota,

—Wapiticæ odömöñönäni mīnitō wæætē, Mönō oda cædāmaī ingæimpa, ante nāmā wææ aquēnē quēwēmīni. Edæ iīmaī baquī ī ataqueedāni.

⁵ Edæ wadāni nanguī ināni botō emōwo ante babæ tedete pōninque, “Botō Codito inōmo imopa,” ante apænedinque wapiticæ māodāni godinque edæ nanguī ināni tōmēnāni mīñæ oda cæte wapiticæ gocædānimpa. ⁶ Edæ, Wabæca awēnē tōnō pō bee tēninque wæætedō wæætē cædapa, ante tededāni eñencæmīnimpa. Ayæ wayōmō nāni guēadō guēa cæte wænōnō ante tededāni incæte edæ guiñente wædāmaī iedāni. Edæ mānīnō botō ānīnō baī cōwē bacæimpa. Ba incæte mōnō inguipoga quēwēnō iñōmō māniñedē wīi æmæwo iinque bacæimpa. ⁷ Adobæca quēwēnāni iñönānite wabæca quēwēnāni ponte bee tēninque guēadō guēa cæquināni inānipa. Adobæca awēnē od-eye nempo quēwēñönānite wabæca awēnē od-eye tōmengā nānō enempodāni māmō bee tēninque guēadō guēa cæte wænonte wænguīnāni inānipa. Ayæ waodāni nāni cæinente wænguinque cænguī incæ tōmāā capo wængæimpa. Ayæ wayōmō wayōmō goinque pō wæcædānimpa. ⁸ Incæte mānīi nāni wæwēnō ba īininque edæ ononque mā pōnī nāni wæwenguī inguīnō anguēnē.

⁹ Mānōmaīnō ante Itota godōmenque apænegacāimpa. “Māniñedē edæ mīnitō imīnite mīni wæquinque ō ænte māo godōnāni wæyōmīni godōmenque wænōnāni wæncæmīnimpa. Ayæ māniñedē botō emōwo apænemīni beyæ tōmāmæ

quëwënäni mīnitō īmīnite pīncædānimpa. ¹⁰ Ayæ adoyedē mīni pōnencabo incæ pancadāniya guingo imonte bai badinque edæ pōnēnāmaī inte Baa anguināni. Ayæ mīni cabo incæ nāēmæ pīinīnque pancadāniya, Nānō wænguinque, ante wacā ingante nāēmæ godoncædānimpa. ¹¹ Ayæ nē babæ ante apænedāni ponte, Wængonguī beyæ nē apænemōni īmōnipa, ante odōmōnāni adinque pancadāniya edæ oda cæte wadō pōnente baquināni īnānipa. ¹² Ayæ ēñēnāmaī inte nāni cæpāmo godōmenque yebænte bai nanguī ba ate wædinque nē pōnēnīnāni inte wodo tōmānāni edæ Baa ānīnque waadedāmaī bacædānimpa. ¹³ Edæ æcānō īimæca īinque baganca wæntædāmaī inte botō ēmōwo beyæ pīinte badāmaī īnaa tōmengā edæ botō æmo beyænque cōwē wænāmaī quëwencæcāimpa. ¹⁴ Ayæ edæ, Awēnē Odeye nempo watapæ quëwengæimpa, ante mīni pōnencabo tōmāmæ quëwënāni īnānite māo apænemīni ēñencædānimpa. Mānōmaī apænedīnque īinque cæmīni ate māniñedē ate edæ īinque baquinō anguēnē,” ante Itota tōmengā miñæ nē godāni īnānite apænegacāimpa.

¹⁵ Ayæ apænedīnque Itota, “Īinque, Wængonguī beyæ nē apænegaingā Daāniedo wodi, Nōmæī bai oō wadō nāni wo ēwenguīmāmo incæ Wængonguī oncō tæiyæ waëmoncōnē ænte māmō cō cæquinānidō anguēnē, angacāimpa. Daāniedo nānō yewæmongainta adinque nē adingā īñōmō tōmengā do ēñēmaingampa. Īincayæ ate mānōmaī cō cædāni ongō adinque, ¹⁶ māniñedē Oodeabæ quëwēmīni īñōmō edæ

änanquidi do wodii winonte æibæwedäni. ¹⁷ Ayæ oncömanca ongömini ïinque mäincoo æncæte ante oncönë wæi guidämaï inte oncömancaque oncömancaque wodii winömæwedäni. ¹⁸ Ayæ tömëmoncodë cæmini ïinque yacoo æncæte ante oncönë ocæ ëmænämaï inte godömenque wodii winömæwedäni. ¹⁹ Mäniönæ ïinque bayedë në yædemadä ïnani tönö goömæ në gänönäni tönö tömënäni nani wæquimämo baquïnö anguënë. ²⁰ Ayæ mïnitö mïni wodii winonguïönæ ante pönëninque edæ Wængonguï ingante, Wïi edæ cöönædepo bacæimpa, ante ayæ, Guëmanguïönæ ïñonte badämaï ingæimpa, ante äedäni. ²¹ Edæ mäniñedë waodäni nanguï nani wæwëmämo nani angä baquïnö anguënë. Edæ Wængonguï nänö badongaiñedë mänömaï nani wæwëmämo bai dæ añonte ayæ godömenque ñowo ganca dæ änompa. Ayæ godömenque ïinque baganca mänömaï nani wæwenguimämo bai dæ anguïnö anguënë. ²² Edæ wantæpiyæ nani wæwenguï impa, ante adinque Wængonguï, Mänimpoönæque edæ wæwencædänimpa, ante pönömenque ante änämaï ingä bai quingänö quëwenguënë dæ ancædönänimpa. Incæte, Në quëwenguïnäni botö angaiñäni wïi wantæpiyæ wæwencædänimpa, ante cædinque Wængonguï dobæ pönömenque äinque, Idæwaa impa, ancæcäimpa,” ante Itota apænecacäimpa.

²³ Ayæ, ïinque bayonte æbänö inguïi, ante apænedinque Itota godömenque ïïmaï ante apænecantapa. “Mäniñedë wadäni mïnitö ïmïnite, ‘Ïñömö mönö Codito ponte ongongä tamëñedäni,’

ante ayæ, ‘Wayömö ponte a ongongä atamönipa,’ ante tededäni eñëninque mïnitö iñömö edæ eñënämaï imæwedäni. ²⁴ Wadäni mäniñedë ponte a ongöninque nämä incæ ante, Tömëmo Codito inömo imopa, ante babæ ante tedequïnäni. Ayæ, Wængonguï beyæ në apænebo inömo imopa, ante babæ ante tedequïnäni. Tömënäni, Wængonguï nänö apænte ængainäni incæ æmæwo oda cædinque wapiticæ gocædänimpa, ante cædinque bamönengæ bai cædinque öönædë cæi bai cædinque nö odömonte bai cæquïnäni inänipa. Incæte Wængonguï në apænte ængaingä inte edæ ee aquingä diyæ æmæwo oda cædinque wapiticæ goquïnänii. ²⁵ Edæ iinque badämaï iñonte botö ñowo do apænebo eñëedäni. ²⁶ Iinque, pönente quëwëñömïni wadäni, ‘Cöwä aedäni, önömæca mæ ongongampa,’ ante änäni eñëninque mïnitö acæ taodämaï iedäni. Ayæ, ‘Oncö guimongacönë a ongongä apa quëwëedäni,’ ante änäni incæte pönënämaï iedäni. ²⁷ Edæ nænque tamönö gämænö näinque guidö gämænö quingæ gote bai edæ tömänäni edonque ayönäni botö Waobo eñagaïmo inte botö ponque poncæboimpa. ²⁸ Edæ abadæidi ñömæingäa weëö pönäni bai mïnitö tömämïni adoyedë iñontobæ botö weca ponguïmïni iminipa,” ante Itota apænegacäimpa.

Waocä eñagaigä iïmaï pöninque cæcæcäimpa, ante (Mäadoco 13.24-37; Odoca 21.25-33, 17.26-30, 34-36)

²⁹ Ayæ godömenque apænedinque Itota, “Mänïi nänï wæwëmämo nänï angä iinque go ate nænque iñontobæ wëmö badinque apäicä apäidämaï

ingæimpa. Nēmoncoo öönædē inö wææ tæ wææninque waa tæ waa tæ wæængæimpa. Öönædē tæi ongongaincoo incæ wancæ wancæ cæte bai wapiticæ goquino anguēnē. ³⁰ Māniñedē ate botö Waobo nē ēñagaimo inte oo pöñömo öönædē ate bai ba adinque wabæca nāni cabo wabæca nāni cabo tömāmæ quēwēnāni Ca ca wæcædānimpā. Wæyönāni botö Waobo nē ēñagaimo inte boguimancodē māmö pöninque botö tæi pöni piñæmo inte ñäö apæite bai waēmö emonte wææmo acædānimpā. ³¹ Māniñedē todompeta mönö ancadeca yedæ ænete bai we ööñonte botö anquedoidi inānite da godömo godinque tömēnāni boguimā æmænö betamonca æmænö betamonca nānö pö goinö godinque öönædē tömāne godinque edæ Wængonguī nānö apænte ængaināni inānite añete poncædānimpā,” ante Itota apænecantapa.

³² Ayæ, “Wængonguī Awēnē æyedēnö ponguingää, ante botö iigowæ æbānö iwæ ante odömonte apænebo ēñeedāni. Tömewæ müiwæ badinque iigowæ wayabo tänā nā boca adinque mīnitö, Öñabo nānö bocaïnepo inte nænque nāwantedæ baquinque bocapa, ante pönēninque edæ do ēñēmīnīpā. ³³ Ayæ adobai māninö botö apænedinö bai edæ do ba adinque mīnitö, Waocā nē ēñagaingā iñömö edæ do odemö pöni ongöninque edæ oo poncæcāimpā, ante ēñencæmīnīpā. ³⁴ Nāwangā ämopa. Nöwomīni ayæ müimīni quēwēninque wænte godāmai iñömīni māninö botö apænedinö bai tömānö edæ do iinque baquino anguēnē. ³⁵ Öönædē ongöñömö inguipoga tönö wo ewente bai dæ ba incæte botö angainonque

guiquënë edæ dæ badāmaï inte edæ cōwē tæï ongoncæïmpa,” angantapa.

³⁶ Ayæ, “Māniōnæ æyedēnō ī, ante, Māni nepo ædepodō ī, ante eñencæte ante mīni wædīnō ante æcāmenque incæ eñēnāmaï ingampa. Tōmānāni eñēnāmaï iñōnāni edæ Wængonguï anquedoidi incæ eñēnāmaï inānipa. Wæmpocā Wēmo incæ eñēnāmaï iñōmote Wæmpocā iñōmō tōmengā adocanque incæ edæ nē eñengā ingampa,” ante Itota apænecāïmpa.

³⁷ Ayæ godōmenque iïmaï ante apænecantapa. “Waobo nē eñagaïmo inte botō ponguiōnæ iïnque bayedē guiquënë Nōwee wodi Docā nāni angaingā nānō quēwēñedē dodāni nāni quēwengāï baï adobaï edæ quēwenguināni inānipa. ³⁸ Māniñedē æpæ ayæ ānāmaï iñedē nē quēwengaināni iñōmō ōnonque cænte bete, Monguingā, ante godonte ate mōninque tōmēnāni Docā Nōwee oncō baï wipo mænonte nānō guiquiōnæ iïnque baganca quēwencægādānïmpa. ³⁹ Tōmēnāni inānite æpæ ænte gocæ cæganca tōmēnāni, Æpæ anguïmpa, ante eñēnāmaï nāni quēwengāï baï adobaï eñēnāmaï cæyōnāni botō Waobo eñagaïmō inte adobaï edæ iñontobæ poncæboïmpa. ⁴⁰ Māniñedē waoda tōmēmoncodē guēa cæyōna adocanque ingante ō ænāni goyongā adocanque wæætē a ongoncæcāïmpa. ⁴¹ Ayæ onquiyæna guēa apo cæyōna adocanque ingante ō ænāni goyongā adocanque wæætē a ongoncæcāïmpa,” ante Itota odōmonte apænecantapa.

⁴² Ayæ, “Awënë æyedēnō ponguingāa, ante eñēnāmaï iïmīni inte mīnitō mūmīni inte edæ cōwā aquënë quēwēnānīi. ⁴³ Nē awēmō ængā

æyedënö ponguingää, ante eñente bai nē ēacā iñömö, Bæ tate guidāmaï incæcäimpa, ante wææ wānoncædongäimpa, ante eñente quēwēedāni. 44 Wao Wēmo eñagaïmo inte botö adobai mīnitö eñēnāmaï iñōmīni do iñontobæ ponguïmo ïmo ante mīnitö botö ponguïnö ante wänö cōedāni,” ante Itota angacäimpa.

*Awënë quincoo ante nē ædæmō aacä
(Odoca 12.41-48)*

45 Ayæ Itota iïmaï apænecantapa. “Inguipoga awënë iñömö, Æcänö nē eñengä inongä inte botö quincoo ante ædæmō aacä inguingää, äninque, Mänömaï inte cæcä ingante adinque botö ämo ate tōmengä nē angä badinque botö oncönē quēwēnāni inānite ædæmō aadinque cænguï eyepæ iñonte godongä cæncædänimpa, angampa. 46 Ante awënë wayömö gote ponte ayongä, Nē cæcä botö änö ante eñente cæcampa, ante adinque awënë wæætē tōmengä ingante godö waa cæcä tōmengä ingante godö waa cæcä ate nē waa cæcä iñömö edæ waa tocæcäimpa. 47 Mīnitö imīnite nāwangä ante apænebopa. Nē eñente cædingä ingante awënë, Bitö botö māincoo tōmancoo edæ nē aabi bacæbiimpa, ancæcäimpa.”

48 “Wæætē edæ tōmengä ingante nē cæcä incæ wēnæ wēnæ cæcä inongä inte mīmōno pönēwēninque, Botö awënë wabänö wantæpiyæ pönāmaï imaingampa, ante pönengä ininque æbänö babai. 49 Tōmengä edæ wadāni nāni cæcabo iñönānite nāēmæ pūininque tæi tæi pangä ininque ayæ nē tī nāmæ bete quidi quidi dowænte badāni tönö godongämæ cænte becä. 50 Ininque tōmengä,

Æönædö ponguingää, ante wædämaï iñongante, Æyedënö ponguingää, ante eñënämaï iñongante edæ awënë iñontobæ pongä wæbaingampa. ⁵¹ Pöningue awënë iñömö eñënämaï cædingä ingante baö wido wido todingue tömengä ingantedö äningue, Në wadö tedete wadö cædinäni näni panguinö gote tömënäni tönö godongämæ ongonte wæcæcäimpa. Ante cædingue awënë tömënäni näni guingo imonte Ca ca wæyömö wido cæcä wæcæcäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

25

Baquedäni näni cæinö ante odömongampa

¹ Mäninganca apænedingue Itota ayæ godömenque odömonte apænegacäimpa. “Mäniñedë öönædë Awënë Odeye nempo quëwënäni iñömö baquedäni diete ganca näni cæi bai adobaï cæcædänimpa. Baquedäni iñömö, Edëningä ñöwoönæ monguingä, ante tica ënëincade æningue tömengä ingante bee tencæte ante tao godänipa. ² Baquedäni incæ tömënäni tingo ganca inäni në eñënäni iñönäni edæ adoganca tingo ganca inäni në eñënämaï inäni inänipa. ³ Në eñënämaï inäni guiquënë tömënäni tica ënëincade æningue gongapæncade ænämaï goyönäni, ⁴ në eñënäni guiquënë gongapæncadedë godö pe ñiñænte gongapæ eyepæ ænte godänipa. ⁵ Mänömaï ænte gote ayönäni në monguingä wantæpiyæ pönämaï dæ angä adingue tömënäni tömänäni edæ möinente ædo ædo cædingue mö ñönänipa.”

6 “Mö ñõñõnāni ayaõnænēña pōni bayonte edæ, ‘Nē monguingā pongā ataquedāni. Tao bee tengüenē quēwēminii.’ 7 Ante aa pedāni ēñēninque edæ baquedāni tōmānāni ængæ gantidinque, Tica ēnēincade waēmō tī wodōnote bacæimpa, ante wadæ wadæ cædānipa. 8 Cæyōnāni nē ēñēnāmaï ināni guiquēnē nē ēñēnāni inānite, ‘Mōnitō tica ēnēincade edæ wodo mōnæ emompa cæminii. Mīnitō næænīmæ incæ pancapāa pōnōmīni æncæmōnimpa.’ 9 Āñōnāni, ‘Īñæmpa, mōnitō beyæ mīnitō beyæ adobaï wīi eyepæ imaimpa, ante awædō. Edæ godoncæte ante nē mānāni weca gote godonte ædāni.’ 10 Ānāni ēñente godonte æncæ goyōnāni edæ nē monguingā do pongā adinque nē ēñente eyepæ næænīnāni ĩñōmō monguingā tōnō godongāmæ monguimæno oncōnē becæ guidāni ĩnīnque edæ odemō tee mōnete intapa. 11 Ayæ ate edæ wadāni gongapæ eyepæ ænte pōñōnāni do tee mōnete ĩ adinque tōmēnāni, ‘Awēnē, awēnē ēñēmi. Odemō wi ænebi guimōnie.’ 12 Ante wæyōnāni awēnē wæætē, ‘Mīnitō ĩmīnite nāwangā āmopa. Mīnitō æmīnidō ĩmīnii, ante botō cōwē adāmaï ĩmopa,’ angampa.” Mānīnque ante odōmoncæte ante Itota ĩmaï angantapa.

13 “Mīnitō guiquēnē, Æōnædō ĩ, æyedēnō ĩ, ante ēñēnāmaï ĩmīni ĩnte edæ wānō conte quēwēdāni,” angacāimpa.

*Tadento nāni godonte æinta ante odōmongampa
(Odoca 19.11-27)*

14 Ayæ æbānō baquīi, ante odōmoncæte ante Itota, Waocā nē ēacā nānō cæi baï bacæimpa, ante apænægacāimpa. “Nē ēacā wayōmō gocæte

ante cædinque tōmengä ingante nē cædāni inänite añete māmongä pōñōnänite, Botō ēadinta incæ pōnōmo æninque mīnitō nē aamīni badinque botō beyæ godonte æncæmīnimpā. ¹⁵ Äninque nē ēacä iñōmō, Nē cædāni æbānō nanguī cædinque aaquīnānii, ante adinque tadento ñænængade nāni godonte æinta incæ adocanque ingante önompo æmæmpoque mänimpota pædæ pōnōninque wacä ingante tadento mentaa mänimpota pædæ pōnōninque wacä ingante tadento adotaque pædæ pōnongampa. Ayæ wadæ gocä. ¹⁶ İninque tadento önompo æmæmpoque mänimpota nē æningä iñōmō do godinque godonte æ godonte æ cædinque önompo æmæmpota tōmengä nānō ænimpota adopota æñongä edæ tadento önompo tipæmpoga bapa. ¹⁷ Ayæ tadento mentaa nē æningä adobai godonte æ godonte æ cædinque mentaa nānō æninta adopota wæætē æñongä edæ tadento mēa go mēa bapa. ¹⁸ Wæætē adotaque nē æningä guiquēnē tōmengä wadæ godinque onguipodē ææ wodinque awēnē godonte æinta æninque tee moncate wē wodongampa,” angantapa.

¹⁹ Ayæ, “Wantæpiyæ ate tōmēnāni awēnē adodō pōninque, Botō qui eyepæ æncæboimpā, ante cædinque tōmēnāni nāni ænte aadinta ante cōwä acantapa. ²⁰ Önompo æmæmpoque tadento nē æningä iñōmō edæ æmæmpota adopota nānō godonte æninta ænte pōninque awēnē ingante, ‘Awēnē, bitō botō imote, Aacæbiimpā, ante tadento önompo æmæmpoque mänimpota pædæ pōnōmi æntabopa. Æninque botō godonte ænte godonte ænte edæ nanguī cædinque edæ mänimpota

adopota æmæmpota dobæ æmoï ae.’ 21 Angä wædinque tõmengä awënë iñömö, ‘Badogaa. Botö imote nê cæbi inömi inte bitö ædæmö aabi inte ñöwo waa cæbi æmopa. Bitö wædænque æninque cöwë ædæmö aabi adinque botö ñöwo nanguï pönï botö ëadincoo pönömo æninque bitö wæætë edæ nê aabi bacæbiimpa. Botö bitö awënë inömo inte watapæ tote quëwëmo iñömote bitö edæ ääñömonque bai bitö watapæ tote quëwenguinque pöe,’ angantapa.”

22 “Ayæ mäa tadento nê æningä adobai pöninque, ‘Awënë, bitö botö imote, Aacæbiimpa, ante tadento mentaa mänimpota pædæ pönömi æninque botö godonte ænte godonte ænte edæ nanguï cædinque edæ mentaa mänimpota adopota dobæ æmoï ae.’

23 Angä wædinque tõmengä awënë iñömö, ‘Badogaa. Botö imote nê cæbi inömi inte bitö ædæmö aabi inte ñöwo waa cæbi æmopa. Bitö wædænque æninque cöwë ædæmö aabi adinque botö ñöwo nanguï pönï botö ëadincoo pönömo æninque bitö wæætë edæ nê aabi bacæbiimpa. Botö bitö awënë inömo inte watapæ tote quëwëmo iñömote bitö edæ ääñömonque bai bitö watapæ tote quëwenguinque pöe,’ angantapa.”

24 “Ayæ ate edæ adotaque nê æningä wæætë pöninque, ‘Awënë, bitö nê waadedämaï cædömi inte bitö wii gadiñömö wayömö incæ edæ do wogaabipa. Ayæ bitö wii miñömö wayömö incæ edæ do tä pete gæte bai æmipa, angantapa.

25 Ìninque botö edæ ancai guiñente wædinque edæ tao godinque onguipodë ææ wote bitö tadento daga wëninque edæ wë wodontabopa. Bado, bitö qui incæ edæ do æmipa,’ angantapa.”

26 “Angä ëñente wædinque tõmengä awënë

wæætē, ‘Botō ïmote nē cæbi ïnōmi inte bitō wīwa pōnēmi inte wæntæye cæbi abopa. Botō æbānō gadāmaï ïñōmō do wogaabopa, ante bitō edæ do ēñēmitapa. Botō mināmaï ïñōmō do tā pete gæbopa, ante bitō āninō edæ do ēñēnīmi inte cæbitapa tōō. ²⁷ ïnīnque mǎnīnō ante do ēñēnīmi inte bitō edæ padata botō godonte æinta ænīnque edæ nē godonte ænāni weca godonte ænguēnēmi ïmitapa tōō. Mǎnōmaï cæbi baï botō ocæ ēmænte pōnīnque edæ botō quī do ænīnque wadāni nāni guidōnīnta tōnō edæ do æncædōmoīmpa tōō.’ ²⁸ Änīnque tōmēngā ingante nē cædāni ïnānite awēnē angantapa. ‘Mīnitō ñōwo ïngā tadento adotaque tōmēngā nānō nǎæænīnta ō ænīnque edæ tadento ōnompo tipæmpoga nē nǎængā ingante pædæ godōmīni æncæcāīmpa. ²⁹ Edæ nē ēadāni ïnānite tōmānāni ïnānite godōmenque godonte ingæīmpa. ïnīnque tōmēnāni quī nanguī ēacædānīmpa. Wæætē edæ ēadāmaï inte ōmæpocā ingā guīquēnē tōmēngā nānō ēadincoo wædænque pōnī ï incæte edæ ō ænte dæ ba wæcæcāīmpa. ³⁰ Ayæ edæ mǎningā botō ïmote nē cædingā incæ wæntæye ïnongā inte cædāmaï ïñongante mīnitō wēmō ïñōmō nāni guīngo imonte Ca ca wæwēñōmō tōmēngā ingante edæ guitodonte wido cæmīni wæcæcāīmpa,’ ante tōmēngā awēnē angampa.”

Tōmāmæ quēwēnāni ïnānite apænte angæīmpa, ante

³¹ Itota mǎnōmaīnō ante odōmonte apænedīnque godōmenque apænegacāīmpa. “Botō anquedōidi tōnō godongāmæ pōnīnque botō Waobo nē ēñagaīmo inte ñāō apāite baï nē ēmōmo inte

poncæboimpa. Mäniñedë botö pöñedë botö Awënë tæ contaimpaa tæ contadinque edæ öönädë waa pöni ongonäni bai waa pöni ongoncæboimpa. ³² Mäniñedë tömämæ quëwënäni botö weca godongämæ ponte a ongoncædänimpa. Ayæ nê aacä tömengä cæninäni inänite apænte adinque bodegoidi æmænö cönöningue cabodaidi æmænö nänö cönönö bai cædinque botö iñömö edæ imæca quëwënäni tömänäni inänite apænte adinque pancadäniya inänite æmænö gönöningue wadäni inänite æmænö gönömo ongoncædänimpa. ³³ Obegaidi bai nê ëñente cædäni inänite botö tömëmæ inö gönöningue wæætë cabodaidi bai nê ëñenämai cædäni inänite botö dipæmæ inö gönoncæboimpa.”

³⁴ “Gönöningue botö Awënë Odeyebo inömo inte botö tömëmæ inö nê ongonäni inänite ancæboimpa. ‘Botö Mæmpo nänö nê waademini inte pödäni. Tömengä inguipoga nänö badongaïñedë äningue, Awënë Odeye nempo mini quëwenguinö impa, ante do badongacäimpa. Ìningue Awënë Odeye nempo mini quëwenguënönö ñöwo ænte quëwëedäni. ³⁵ Edæ botö gue ænente wæyömo minitö cængui nê pönömïni cængaboimpa. Tepæ gæwænte wæbo adinque minitö nê pönömïni begaboimpa. Botö Wabo imo inte cowodë bai pömo adinque minitö, Pö guii, ämïni ëñëningue minitö weca guuite ëñagaboimpa. ³⁶ Ayæ ömaabo inte wæyömo minitö pönömïni wëñagaboimpa. Wënæ wënæ inte wæyömo minitö ponte nê waadete cægaimini iminipa. Tee mönete oncönë ongonte wæwëñömote botö weca ëñacæ nê pongaimini inömini inte

mīnitō ñōwo wæætē edæ botō nempo guite quēwencæmīnīmpa, ancæboīmpa.”

³⁷ “Ämo ēñēninque edæ nē nō cædāni guiquēnē, ‘Awēnē iñæmpa æyedēnō bitō gue ænente wæyōmi dicæ pōnōmōni cæmitawogaa, ancædānīmpa. Ayæ tepæ gæwæñōmi dicæ pōnōmōni bebitawogaa. ³⁸Æyedēnō wacā incæ pōmi adinque mōnitō dicæ, Pō guī, antamōniyaa. Ayæ ömaabi adinque dicæ pōnōmōni wēñabitawogaa. ³⁹Ayæ wēnæ wēnæ inte wæyōmi incæ tee mōnete wæyōmi incæ mōnitō dicæ acæ pontamōniyaa.’ ⁴⁰Ante wæyōnāni botō Awēnē Odeyēbo inōmo inte edæ tōmēnāni inānite, ‘Iñæmpa botō tōniñadāni iñōnānite adocanque önonganque iñongante mīnitō waa cægaimīni inte edæ botō imote do waa cæte imīnīpa ämo ēñēdāni,’ ante tōmēnāni inānite ancæboīmpa,” angantapa.

⁴¹ “Ayæ botō dipæmæ inō nē ongōnāni inānite botō nē Awēnē inōmo inte ancæboīmpa. ‘Mīnitō nē tente wæquēnēmīni guiquēnē ñōwo edæ gā gobæwedāni. Edæ Wængonguī do badōninque, Wēnæ tōnō tōmengä anquedoidi nānō nē emiñænāni tōnō wantæpiyæ cōwē wænāmaī nāni bæcote wæquiñōmō, ante nānō badongaiñōmō mīnitō māniñōmō edæ gote guībæwedāni,’ ante edæ ancæboīmpa. ⁴²‘Edæ botō gue ænente wæbo adinque mīnitō edæ dicæ pōnōmīni cæntabogaa. Gæwænte wæyōmo mīnitō dicæ pōnōmīni betabogaa. ⁴³Ayæ Wabo imo inte cowodē bai pōmo adinque mīnitō dicæ, Pō guīe, ämīnitawogaa. Ömaabo inte wæyōmo weocoo dicæ pōnōmīni wēñatabogaa. Wēnæ wēnæ inte wæbo incæ tee mōnete wæbo incæ mīnitō iñōmō edæ

dicæ eñnacæ pömīnitawogaa, ancæboimpa.”

⁴⁴ “Ämo eñente wædīnque nē eñēnāmaī īnāni īñōmō, ‘Awēnē eñēmi. Bitō æyedēnō gue ænente tepæ gæwænte wæbitawo. Ayæ wabi baī inte æyedēnō pōmi atamōniyaa. Weocoo ōmaabi inte wæbi adīnque, daicawo gawæmi adīnque, tee mōnete wæbi adīnque mōnitō bitō beyæ dicæ cædāmaī intamōniyaa.’ ⁴⁵ Äñōnāni botō īñōmō edæ tōmēnāni īnānite, ‘Īñæmpa wacā ingante ōnonganque īñongante mīnitō cædāmaī ingaimīni inte botō imote edæ mäninō do cædāmaī ingaminīmpa. Ämo eñēmaīmīnīpa,’ ante pīincæboimpa. ⁴⁶ Īnīnque tōmēnāni nāni tente wæwenguīnō incæ æmæwo wadæ gocædānīmpa. Wæætē nē nō cædāni guiquēnē cōwē wænāmaī nāni quēwenguīnō æmæwo gocædānīmpa,” ante Itota apænēgacāimpa.

26

*Itota ingante bæi ongongcæimpa, ante cædānīpa
(Mäadoco 14.1-2; Odoca 22.1-2; Wäo 11.45-53)*

¹ Ayæ mäninō tōmānō īinque apænēte ate Itota tōmengā miñæ nē godāni īnānite apænecantapa.

² —Mēōnaa go ate wodo pænta gogaiōnæ baī Patowa mōnō ææmæ cænguīōnæ impa, ante do eñēmīnīpa. Māniōnæ īñonte botō Waobo eñagaimō īñōmote botō imote bæi ongōnīnque edæ, Awæ ñænquedīmæ cæte īingā ingante tōō godōnīnque daagō timpote wææ tīwadinque edæ æænō gō cæte wænōedāni, ante botō imote pædæ godōnāni æncædānīmpa, ante apænēgacāimpa.

³ Mäniñedē, Wængongui qui, ante nē godongā ñænængā pōni Calapato oncōnē godongāmæ pōninque wadāni nē godōnāni ñænænāni tōnō oodeoidi inānite nē aadāni nāni Picæncabo iñōmō,
⁴ adoyōmō pōnēninque, Mōnō æbānō babæ cæte Itota ingante awēmō bæi ongonte ænte wænonguī,⁵ ante pōnēnāni incæte,

—Iñæmpa ææmæntedæ iñonte wænōmō bai tōmānāni ænguī bate Yæ yæ ante piinte cæcædōnānimpā, ante pōnente wædinque mōnō ædō cæte māniñedē cæquī, ante wægadānimpā.

Itota ocaboga onquiyængā oguī wapæ gao cæcacampa

(Mäadoco 14.3-9; Wäo 12.1-8)

⁶ Itota māniñedē Betānia godinque nē baadingā Timōnō oncōnē guī eñadinque cæncongantapa.
⁷ Cæncōñongā wacā onquiyængā iñōmō tōmengā weca pō guidinque oguī wapæ nāni nanguī godonte ænimæ dica adabatodō waincadedē pe ñiñænte nānō mānimæ incæ ñōwo ænte māmō Itota ocaboga edæ gao cæcæcantapa.
⁸ Mānōmaī cæcā adinque Itota miñæ nāni gocabo iñōmō piininque,

—Iñæmpa ōnonque gao guēnente bai cæcampa tōō, änānitapa.
⁹ Edæ iimæ iñōmō nanguī pōni æninta beyæ godonte ænguēnēmæ imæmpa. Godonte ænte bai ōmæpodāni inānite wæætē godonguēnē apa.

¹⁰ Ante piināni wædinque Itota iñōmō,

—Quimæ piwēmīni. Iingā onquiyængā iñōmō botō imote waa pōni cæcā apa quēwēmīni.
¹¹ Iñæmpa ōmæpodāni ante mīni ānīnāni mīnitō weca cōwē quēwēñōnāni botō wæætē mīnitō weca wīi wantæpiyæ quēwencæboimpā.
¹² Mānimæ

oguï wapæ botonga gadongadique tömengä botö baö daga wenguinque eyepæ iñonte edæ öni paacantapa. ¹³ Minitö iminite näwangä ante apænebopa. Waa pöni botö apænedö apænedinque tömämæ æyömömë apænedäni eññänäni mäningä onquiyängä nänö cædinö ante adobai tededäni eññente pönencædänimpa, ante Itota apænegacäimpa.

Itota ingante Codaa odömonte godoncæte ante cæcampa

(Mäadoco 14.10-11; Odoca 22.3-6)

¹⁴ Ayæ mäniñedë näni, Dote, äincabo iñönäni adocanque Codaa Icadote näni änongä iñömö, Wængonguï qui, ante në godönäni ñænænäni weca gocantapa. ¹⁵ Godinque apænecantapa.

—Botö, Itota æyömönö ongongää, ante pönö odömömo ate minitö bæi ongonte æmïni ininque æpotadö, Eyepæ i, ante pönömïni æmäimoo.

Angä eññenique tömënäni padata tiguitamö incæ todëinta ganca tee mampote tömengä ingante pædæ godönäni. ¹⁶ Æningä inte tömengä cöwë cöwä adinque, Æbänö cæte Itota ingante odömonte pædæ godömo ate ænguïnänii, ante pönente cægacäimpa.

Päö tönö owæta Itota pædæ pönongä cænte bedänipa

(Mäadoco 14.12-25; Odoca 22.7-23; Wäö 13.21-30; 1 Coodintoidi 11.23-26)

¹⁷ Mäniñedë oodeoidi päö yedæ æmpoqui ömæmö i näni ææmæ cæte cænguïönæ tæcæ ba adinque Itota miñæ në godäni iñömö, Wodo pænta gogaiönæ bai Patowa mönö ææmæ cænguïönæ

impa, ante pönente wædinque tömengä weca ponte änänitapa.

—Æyömönö bitö beyæ Patowa ææmæ ante cæmöni ate cænguïmii.

¹⁸ Äñönäni tömengä nänö emiñæna mënaa inate äninque,

—Minatö waodäni nani quëwëñömö godinque onguïñægä botö në äningä ingante bee tēninque minatö iimainö ante apænemina eñengæda. “Mönö Awënë iimai angampa. Botö wænguiönæ oo pönï bapa cæbii. Botö në emiñænäni tönö botö bitö oncönë Patowa ææmæ ponte cæncæmönimpa, angampa,” ante ämina eñengæda, angä.

¹⁹ Eñente wædinque tömëna Itota nänö änö bai cædinque, Patowa ææmæ cænguï impa, ante cædatapa.

²⁰ Gäwadecæ bayö Itota tönö, Dote, nani äincabo ponte godongämæ cæncæte ante ongönänitapa.

²¹ Cæncöñönäni Itota,

—Nawangä ante apænebo eñëedäni. Mini cabo incæ adocanque, Æncædanimpa, ante botö imote odömönte pædæ godonguingä ingampa.

²² Ante apænecä eñëninque tömënäni wæwente bayönäni adocanque adocanque,

—Awënë, botö imotedö ante dicæ apænebitawogaa.

²³ Ante tedeyönäni Itota wæætë,

—Botö tönö guëa adotaca në müi cædingä iñömö tömengä botö imote në odömönte pædæ godonguingä ingampa. ²⁴ Edæ dodäni Wængonguï beyæ nani yewæmongainö bai cædinque botö Waobo eñagaimo inte cöwë wænte goquënëmo

imodö anguënë. Īninqe edæ botö imo nē odömonte godonguingä ĩñömö tömengä nänö wæquinque ingæimpa. Mäningä wii ēñate bai waa toquënegä incædongäimpa.

²⁵ Ante apæ necä wædinque Codaa ĩñömö Itota ingante nē odömonte godonguingä ĩñömö edæ,
—Awënë nē Odömömi ēñēmi, botö imotedö ante ämitawogaa.

Ante añongante edæ Itota,
—Tömēmi nämä incæ, Botö imotedö, ante do tede bi ĩmpa.

²⁶ Ante apæ necantapa. Ayæ cæncöñönäni Itota päö bæi ongon te æninqe Wængongui ingante waa ate apænedinque päö pä æninqe tömengä miñæ nē godäni ĩñanite pædæ godö pædæ godö cæcantapa.

—Botö baö bai ĩmpa, ante pædæ pönömo æninqe mīnitö Ao ante cæedäni.

²⁷ Äninqe ayæ bequimæ owætaca bæi ongon te æninqe Wængongui ingante waa ate pönente apænedinque pædæ godöninque,

—Botö wepæ bai ĩmpa, ante pædæ pönömo æninqe tömämīni Ao äninqe godongämæ intaca beedäni, angantapa. ²⁸ Botö wepæ iimæ bai ĩmpa. Wængongui do apænedinque, Botö pönö cæbo ate mīnitö Ao ämīni ĩninqe mönö godongämæ waa cæte quëwengæimpa, angacäimpa. Nöwo adobai miine äninqe apænebopa. Botö wepæ ante Ao ante æmīni inte mönö godongämæ waa cæte quëwengæimpa. Edæ nangui ĩmīni mīni wënæ wënæ cædinö beyæ ante ñä mënongaquimæ ĩmpa.

²⁹ Näwangä ämopa. Botö Mæmpo Awënë Odeye ĩñongä botö tömengä nempo quëwëninque mīnitö

tönö godongämæ müimæ botö beganca mänimæ yowepæ ñowo æmæwo bebo tamëñedäni, ante Itota apænegacäimpa.

Dicæ abogaa, ante Pegodo angingä, ante apænecampa

(Mäadoco 14.26-31; Odoca 22.31-34; Wäo 13.36-38)

³⁰ Ayæ Wængongüi ingante ämotamini ante tao godinque Odibowænquidi godänitapa.

³¹ Goyönänite Itota apænecantapa.

—Wængongüi beyæ yewæmöninque, “Në aadingä ingante tacabo dæ wængä ininque edæ cæningäidi obegaidi panguimæ goquimpa,” ante näni yewæmonte angainö bai cædinque minitö tömämäni ñowoönæ woyowotæ incæ botö dæ ämo beyæ guingo imonte badinque edæ panguimæ goquimini iminipa. ³² Panguimæ gomäni incæte botö edæ ñäni ömæmonte ate Gadideabæ täno gote a ongöñömo minitö ayæ pöedäni.

³³ Angä wædinque Pegodo guiquënë,

—Ïñæmpa dæ ämi beyæ tömänäni guingo imonte badinque panguimæ godäni incæte edæ botö guiquënë cöwë panguimæ godämaï incæboimpa.

³⁴ Äñongante Itota wæætë,

—Bitö imite näwangä ante apænebo ëñëe. Ñowoönæ woyowotæ incæ tawadiya pedämaï iñonte bitö botö imotedö ante wadö ante apænedinque, Dicæ abogaa, ante edæ mempoga go adopoque angüimi imipa.

³⁵ Angä ëñente wædinque,

—Ïñæmpa bitö tönö guëa wæmo incæte botö cöwë, Dicæ abogaa, ante edæ änämaï incæboimpa.

Äñongä tömengä miñæ nē godäni tömänäni adodö ante angadänimpa.

Guetämäni iñömö Itota Wængonguï ingante apænecampa

(Mäadoco 14.32-42; Odoca 22.39-46)

³⁶ Mänii godinque Itota yabæ incæ Guetämäni nani äñömö tömengä miñæ nē godäni tönö go-cantapa. Mäniñömö pöningue tömengä tömēnāni inänite,

—Tæ contate ongöñömīni botö godömenque godinque Wængonguï ingante apænete pömoedäni.

³⁷ Äninqe Pegodo tönö Tebedeo wēna inate ænte mäocä goyönāni Itota iñömö nanguï wæwente badinque ancai guiñēninque, ³⁸ tömēnāni inänite,

—Botö wænguimāmo pönö angüenē, ante botö önöwoca incæ pæmænte wæte wænguï wæ, ante wæbo tamēñedäni. Minitö guiquenē ämonca godongämæ wææ aacöedäni.

³⁹ Äninqe Itota wædænque godömenque godinque guidömēmæ ñongænte Wængonguï ingante apænecantapa. “Botö Mæmpo, bitö Ao äninqe edæ ti nä wænguimæ bai ö ænte bai cædinque botö imote edæ, Wænāmai incæbiimpa, ämi ininqe botö edæ waa tobaimopa. Incæte botö änönö bai wii cædinque wæætē tömēmi änönö bai cæe,” ämopa.

⁴⁰ Ante apæncä ate tömengä miñæ nē godäni weca adodö ponte ayongä tömēnāni mö ñönāni adinque tömengä Pegodo ingante,

—Botö tönö wänö conguenēmīni incæ minitö adoque ooda incæ wii aacömīni. ⁴¹ Mimöno waa cæinēmönipa, ante ewocayömīni baö aquiñö eñamīni inte wæntæye bamīnipa. Ininqe edæ wänö

cöinque nämä beyænque ante Wængonguï ingante apænedinque edæ, Wïi wënæ wënæ cæinëmöni bacæmönimpa, ante apæneedäni.

⁴² Äninqe Itota adodö wadæ gote wæætë apænedinque, “Botö Mæmpo, botö bedämaï iñömote bitö ö ænämaï imi ininque botö cöwë bitö ämaï becæboimpa.”

⁴³ Ante Wængonguï ingante apænete ate ponte ayongante möwo möinente æmö cæte wædinque mö ñönäni. ⁴⁴ Adinque edæ tömengä wæætë adodö godinque ñöwo mempoga go adopoque nänö apænedinö ante adodö ante Wængonguï ingante iinque apænecantapa. ⁴⁵ Ayæ tömengä miñæ në godäni weca wæætë adodö pöninque,

—Iñæmpa cöwë mömïni edæ cöwë guëmämïni awædö. Aquënë quëwëedäni. Botö Waobo ëñagaïmo inte botö wæwenguïönæ do bayonte edæ botö imote në wënæ wënæ cædäni inänite në godö odömonguingä iñömö do godongäi атакеedäni. ⁴⁶ Ængæ gantite mönö gocæimpa. Botö imo në odömonte godonguingä obo pönï pongä tamëñedäni, angacäimpa.

Itota ingante bæi ongonte ænäni

(Mäadoco 14.43-50; Odoco 22.47-53; Wäö 18.2-11)

⁴⁷ Ayæ apæneyongä edæ Codaa wodi tömënäni näni, Dote, ante gocabo adocabo iningä incæ ñöwo pongantapa. Wængonguï qui, ante në godönäni ñænænäni tönö oodeoidi inänite në aadäni näni Picæncabo tönö da pönönäni pöninque wadäni tæiyænäni adobaï yaëmë nææninqe canta næænäni inte Codaa miñæ pönänitapa.

⁴⁸ Doyedē iñömō nē odōmonte godoncæ cæcā Codaa iñömō tōmengä miñæ poncæ cædāni inänite iīmaī ante wēenēñedē apænedingä inongäimpa. “Botō odōmonte queē bemōmo adinque mīnitō wæætē, Tōmengä ingampa, ante adinque tōmengä ingante edæ bæi ongonte ö æedāni.”

⁴⁹ Ante do äningä inte Codaa ñowo iñömō Itota weca pōninque,

—Awēnē nē Odömōmi iīmi, bitō iīmi.

Äninque edæ waa cæte bai queē bemongantapa.

⁵⁰ Adinque Itota wæætē,

—Botō miñæ nē godīmi eñēmi. Mäninō ante bitō ponque pō cæbāwe.

Äñongä wadāni tōmengä weca pōninque pædæ gopo bæi ongonte Itota ingante ænänitapa.

⁵¹ Wængonguī qui, ante nē godongä ñænængä pōni ingante nē cæcā mänñömō ponte a ongongä adinque Itota tönō pōningä adocanque pædæ guiipote yaēmē o togænte æninque mäningä nē cæcā ingante tæi päninque önömonca wangö tamoncacantapa. ⁵² Adinque Itota iñömō tōmengä ingante,

—Yaēmē adodō mīni tie, ämopa. Edæ yaēmē nē o togænte næænāni tōmänāni inänite yaēmenca adobai tacadāni wæncædānimpa. ⁵³ Iñæmpa æbänō ante pönēmi edæ. Wængonguī anquedoidi adocabodänique tei müido ganca iñönänite botō Mæmpo ingante apænebo bai tōmengä do angä iinque anquedoidi nāni cabo nāni cabo incæ önompo tipæmpoga go mencabodāniya botō beyæ ponte cæbainānipa, ante pönēmiyaa. ⁵⁴ Incæte botō Codito inōmo inte botō Mæmpo ingante mänōmaī apænebo eñente cæcā bai dodāni,

Codito iimaï wæncæcäimpa, ante Wængongui angä eñente nani yewæmongainö ante ædö cæte iinque bacædönimpa, ante awædö, ante apænegacäimpa.

⁵⁵ Ayæ wæætë ñowo pönäni inänite Itota apænecantapa.

—Minitö iñæmpa, Bitö në ö ænïmi imipa, ante bai cædinque botö imote canta tönö yaëmë næænte ö æncæte ante pömini awædö. Botö Wængongui oncö yabæcönë iimö iñö iimö iñö apænecöñömo minitö botö imote yao ongönämaï ee aminitapa töö.

⁵⁶ Incæte minitö Wængongui beyæ në apænedäni nani yewæmongainö bai ñowo iinque baquinque cæmini abopa.

Ante apænecä eñëninque tömengä emiñængä në godinäni tömänäni edæ näwæ panguimæ cæte wodii winongadänimpa.

Në Apcente nani Änoncabo weca Itota ongongampa

(Mäadoco 14.53-65; Odoca 22.54-55, 63-71; Wäö 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Ayæ Itota ingante në yao ongonte ænäni guiquënë, tömengä ingante mäo godinque edæ, Wængongui qui, ante në godongä ñænængä pönï inongä Caiapato weca ænte godänitapa. Mäniñömö do pöninque në wææ ante odömönäni tönö ood-eoidi inänite në aadäni nani Picæncabo tönö do a ongönänimpa. Mäniñömö Itota ingante ænte mämönäni pongacäimpa. ⁵⁸ Pegodo guiquënë

tömengä miñæ ayæ ayæ godinque, Wængongui qui, ante në godongä ñænængä pönï inongä oncö yacö moyæ iñömö pö guidinque, Itota ingante æbänö cæquinäni, ante wææ wänönäni weca pöninque tæ contate waa acongantapa.

⁵⁹ Wængongui qui, ante nē godönāni ñænænāni tönö nē Apænte nāni Änoncabo tōmānāni, Mönö apænte ante wænömö wæncæcäimpa, ante cædinque, Itota nänö wænguinque wënæ wënæ cæcä ingampa, ante æcänö babæ ante anguingää, ante diqui diqui mīnönänimpa. ⁶⁰ Incæte nanguī ināni ponte babæ apænedāni incæte, Æcänö eyepæ babæ änaa, ante edæ dæ angä wædänitapa. Ayæ ate mēnaa nē babæ wapiticæ änöna inte awēnēidi weca pö guite, ⁶¹ apænedinque,

—İngä, “Wængongui tæiyæ waēmö oncö ongö incæte botö iñömö tæi piñæmo inömo inte godö cæbo bai wo tænguimæ wææmaimpa. Ayæ mēönaa go adoönæque iñonte botö wæætē do mænömaimopa,” angä eñentamönapa töö. ⁶² Ante apænedā eñēninque nē godongä ñænængä pönī inongä incæ ængæ gantidinque Itota ingante,

—İñæmpa pæ wēēnebi. Tömēna bitö imitedö ante godö äninque nāna äninö ante bitö æbänö ämii.

⁶³ Äñongä Itota cōwē änāmaī edæ pæ wēēnecä. Adinque nē godongä ñænængä pönī inongä wæætē,

—Wængongui nē Quēwengä inte tōmengä nänö eñēñongä edæ näwangä ante apænebi eñēmönii, ämopa. Mönö Codito iñömö Wængongui Wengä inongä ingampa. Bitö iñæmpa mänimidö inömi imitawo.

⁶⁴ Mänömaī angä eñēninque Itota wæætē,

—Tömēmi bitö äninö bai mänimodö inömo imopa. Incæte botö godömenque apænebo eñēedāni. İincayæ ate botö iñömö edæ Waobo eñagaimo inte edæ Wængongui nē Tæi Piñængä ingä tōmēmængä

inö tæ contabo adinque mīnitō ayæ ate botō
öönädē boguimancodē pōmo acæminimpa.

⁶⁵ Ante apæ necä eñente wædinque nē godongä
ñænængä pōni inongä piinte badinque, Eñente
awædō, ante bai cædinque edæ nämä weocoo wänä
ñænte,

—Wængonguī ingampa mänōmaī cæquiringää.
Edæ tōmengä nämä incæ babæ ante nē wænæ
wænæ apæ necä ininque idæwaa. Wacä tōmengä
ingantedō, Wænæ wænæ cæcä atabopa, ante
nē ancæcäimpa, ante ñōwo diqui diqui minämaī
ingæimpa. Tōmengä nämä Wængonguī Wengä inte
bai babæ ante nänō änewēninō ante do eñēmīni
inte mīnitō, ⁶⁶ edæ æbänō ante pōnēmīni.

Ante añongä nē apænte änäni guiquēnē,

—Nänō wænguinque änewengampa tōö.

⁶⁷ Ante apænte äninque edæ pancadäniya Itota
tōmengä awinca towæ tänōmōninque tæi tæi
pänänitapa. Wadäni guiquēnē tōmengä ingante
tamōninque,

⁶⁸ tōmengä ingante,

—Bitō Codito imitawo. Æcänō bitō imite
awēmō nē pänaa, ante Wængonguī beyænque
apænedinque apænebi eñēmōnii, ante badete
togadänimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, angampa

*(Mäadoco 14.66-72; Odoca 22.56-62; Wäo 18.15-
18, 25-27)*

⁶⁹ Ayæ Pegodo guiquēnē mänīi yæipodē
yacōmōñäa contate ongōñongä onquiyængä nē
cæcä iñōmō tōmengä weca ponte apænedinque,

—Mäningä Gadideabæ quēwēningä Itota tōnō
bitō guëa cægōmitapa tōö.

⁷⁰ Ante apæneyongä tömänäni näni ayömö Pegodo,

—Dicæ. Bitö änö ante æbänö ämii, ante dicæ eñëmogaa.

⁷¹ Ante äninque Pegodo yademö gäänë tao gote ongongä adinque wacä onquiyængä wæætë godongämæ ongönäni inänite apænedinque,

—Mäningä adobaï Itota Näatadeta quëwënongå tönö në cægöningä ingä aedäni.

⁷² Ante apæneyongä Pegodo wæætë,

—Wængonguï eñëñongä botö näwangä ämo eñëedäni. Ìngä onquiyængä nänö në äningä ingante botö dicæ abogaa, angantapa.

⁷³ Ayæ wantæ ate mäniñömö ongönäni Pegodo weca pöninque,

—Ìñæmpa Itota tömengä tedecä bai adode në tedebi inte bitö tömengä miñæ mïni në gocabo adobi ìmipa töö.

⁷⁴ Äñönäni edæ Pegodo wæætë, Wængonguï eñëñongä apænedinque botö nöingä ämopa, ante Wængonguï ëmöwo ante babæ tedewëninque tömënäni inänite,

—Mïni në angä ingante dicæ abogaa.

Mänömaï ante tæcæ änewëñongä edæ tawadiya dobæ petapa. ⁷⁵ Pe wædinque tömengä, Æ Itota nänö äninö bai impa, ante wæcantapa. Itota, “Tawadiya pedämaï iñonte bitö botö ìmotedö ante wadö ante apænedinque, Dicæ abogaa, ante edæ mempoga go adopoque anguïmi ìmipa,” angantapa. Ante Pegodo, Ñöwo nänö pequinque do pecampa, ante wædinque oncodo taote edæ guingo ìmonte wædinque edæ Ca ca wægacäimpa.

27

*Itota ingante Pidato weca cēte māo gönönānīpa
(Mäadoco 15.1; Odoca 23.1-2; Wäö 18.28-32)*

¹ Ayæ ñäö bayonte, Wængonguī quī, ante nē godönāni ñænænāni tönö oodeoidi inānite nē aadāni nāni Picæncabo tönö apænte äninque edæ, Itota ingante wængongæimpa, ante godongämæ Ao angadānimpa. ² Äninque tömengä ingante yao ongonte goti winte æninque edæ odömānoidi beyæ Oodeabæ awenē gobedönadodo Pidato ingante māo gönönāni ængacäimpa.

Codaa wodi iimäi cædinque wængampa

³ Ayæ, Itota ingante wængongæimpa, änāni eñente wædinque Codaa tömengä ingante nē godöningä guiquenē, Æ tömengä nänö wænguinquemē cæboinö ante pönemogaa, ante guingo imonte wæcantapa. Ayæ, Wængonguī quī, ante nē godönāni ñænænāni tönö nē aadāni nāni Picæncabo adodö æncædānimpa, ante todëinta padatamö tömēnāni nāni pönontamö adodö pædæ godoncæte ante gocantapa.

⁴ Ayæ tömēnāni inānite,

—Iñæmpa cæboo. Edæ Itota wænæ wænæ cædāmaī iñingä iñongante botö nē godönimo inte wiwa cæbo imo ante awædö.

Ante añongante tömēnāni guiquenē,

—Tömēmi wænæ wænæ cædimi inte wentamö bitö entawenö adinque mönitö ædö cæte wæquimöni. Tömēmi edæ nē cædimi inte edæ abaïmipa töö.

⁵ Änāni wædinque edæ tigitamö incæ Wængonguī tæiyæ waemö oncönē wo

wææntodöningue Codaa oncodö tao godinque edæ nämä önömenca wëä æi goti guemencate dobæ wængacäimpa.

⁶ Mäninta wo wææntodongä ate wædinque, Wængonguï qui, ante nê godönäni ñænænäni incæ tigitamö yao yao ongonte æninque,

—Wepæ näadintamö adinque Wængonguï Baa ancæcäimpa, ante pönente wædinque mönö, Wængonguï qui, ante ædö cæte godonguïmö.

⁷ Ante godongämæ pönencöningue tömënäni, Oodeoidi inämaï inäni wodido bacæimpa, ante ömæ nê dai bædongä ëadiömæ incæ mänii tigitamö godonte ængadänimpa.

⁸ Ìninque wepæ näadintamö godonte näni ænimæ ante, Wepænguipo impa, ante näni pemönimæ iñömö ñöwo ganca impa. ⁹ Ìninque do iñömö Eedëmiya wodi Wængonguï beyæ iïmaï ante nänö apænegainö bai iinque batimpa. “Idægoidi, Tömengä beyæ mänimpotamö godonte ængæimpa, ante näni änimpotamö incæ todëinta tigitamö padatamö æninque, ¹⁰ tömënäni Wængonguï botö imote nänö äninö bai ëñente cædinque edæ dai bædongä ëadiömæ godonte ænänitapa,” ante Eedëmiya nänö angainö bai do iinque batimpa.

Pidato weca Itota ongongampa

(Mäadoco 15.2-5; Odoca 23.3-5; Wäö 18.33-38)

¹¹ Itota iñömö awënë gobedönadodo Pidato weca a ongöñongante awënë gobedönadodo iñömö tömengä ingante,

—Bitö oodeoidi Awënë Odeyebi imitawo.

Äñongante,

—Bitö tömömi änö bai botö mänimodö imopa, Itota angantapa.

¹² Ayæ, Wængonguï qui, ante nē godönäni ñænænäni tönö nē aadäni näni Picæncabo guiquënë Itota ingante äninque, Wënæ wënæ cæbipa töö, ante äñönäni tömengä edæ pæ wëenecä.

¹³ Ate wædinque Pidato wæætë,

—Bitö æpogadö wënæ wënæ cæbi imipa, ante nanguï änäni ëñenämaï inte bitö ædö cæte edæ pæ wëenebii.

¹⁴ Äñongante Itota iñömö tömënäni näni äninö ante adodeque ante apænedämaï ingä adinque awënë gobedönadodo wæætë, Quiëmë bai pæ wëenecä awædö, ante wægacäimpa.

Itota wæncæcäimpa, änänipa

(Mäadoco 15.6-20; Odoco 23.13-25; Wäö 18.38-19.16)

¹⁵ Mänimæ awënë gobedönadodo mänïñedë wadepo iñö wadepo iñö cöwë iïmaï cædongäimpa. Oodeoidi ææmæ näni cæyedë gobedönadodo iñömö, Nē tee mönete ongönäni inänite adinque minitö æcänö ingante ämïni ñimpo cæbo goquingäa, ante äñongä änäni ëñëninque tömengä tömënäni näni äningä adocanque ingante ñimpo cæcä godongäimpa.

¹⁶ Mänïñedë adocanque wënæ wënæ nänö cædinö beyæ tee mönete a ongongampa, ante tömänäni do ëñëñönänimpa. Mäningä ëmöwo Badabato inongäimpa. ¹⁷ İninque nanguï inäni godongämæ pönäni ate Pidato tömënäni inänite edæ,

—Æcänö ingante minitö beyæ ñimpo cæbo abæ tawænte gocä ænguimïni. Badabato ingante ñimpo cæbo gocä ænguimïni. Wæætë edæ Itota Codito

mīni ānongā ingante ñimpo cæbo gocā ænguimīni, angacāimpa.

18 Edæ do iñömö, Itota gomonga cæcā ate wædinque tōmēnāni tōmengā ingante piinte adōnānimpa. Māninö beyænque tōmēnāni Itota ingante bæi ongonte botō nempo ænte māmō pædæ pōnōnānitapa, ante Pidato do eñgantapa.

19 Ayæ odōmānoidi nāni apænte anguimpaa ayæ ongōñongā Pidato nānōogængā iñömö wacā ingante da pōnongā pōninque Pidato ingante nānōogængā beyæ apænecantapa. “Botō ñōwoönæ mōwocodē wīlmōninque māningā nē nō cædongā beyæ nanguī wogæi wogæi cæwēnente wæbopa cæbii. Bitō tōmengā ingante gampodāmaī inte gomō aquēnē quēwēē, āmopa,” ante bitō nānōogængā angampa, angantapa.

20 Angā eñente wæyongā, Wængonguī quī, ante nē godōnāni ñænænāni tōnō nē aadāni nāni Picæncabo nāni āincabo guiquēnē wadāni nē godongāmæ ongōnāni inānite ānānitapa. Mīnitō Pidato ingante iīmaī æedāni. Badabato ingante ñimpo cæbi gocæ. Itota ingante wæætē āmi wænōnāni wængæ, ante æedāni, ānānitapa. Awēnēidi incæ mānōmaī ānāni eñēninque godongāmæ ongōnāni Ao ānānitapa. 21 Awēnē Pidato iñömö tōmēnāni inānite āninque,

—Mēnaa ongōna iñōnate mīnitō æcānō ingante āmīni ñimpo cæbo goquingā.

Äñongante,

—Badabato ingante āmōnipa.

22 Änāni wædinque Pidato wæætē,

—Īninqe Itota Codito mīni ānongā ingante
æbānō cæquīmoo, ante āmīni.

Āñongante tōmānāni edæ,

—Awæ ñænquedīmæ āmi cæte gōnonte
wænōnāni wængæ tōö.

²³ Ānāni eñēninqe Pidato ayæ,

—Īñæmpa quīnō wēnæ wēnæ cæcantawo.

Āñongā tōmēnāni godōmenque yedæ āninqe
adodō,

—Āmi awāa timpote wænōnāni wængæ.

²⁴ Ante ancaa ānewēñōnāni Pidato iñōmō, Tæcæ
wæætedō wæætē ānāni inte tōmēnāni wēnæ wēnæ
cædāni wæquī wæ, ante guīñente wædinque ayæ,
Ædō cæte botō godōmenque cæquīmoo, ante pōnente
wædinque edæ æpæ pī ñiñænte tōmēnāni ayōnāni
ōnompō mempodinque tōmēnāni inānite angan-
tapa.

—Tōmengā wēnæ wēnæ cædāmaī iñongante botō,
Wængongæimpa, ānāmaī īmo inte tōmengā wepæ
nāadāmaī īmo aedāni. Wæætē mīnitō guiquēnē,
Wæncæcāimpa, ante nē ānimīni inte edæ nāate
bacæmīnimpa, ante adinque botō mempobo
aedāni.

²⁵ Angā eñēninqe tōmānāni Ao āninqe edæ,

—Mōni ānīnō beyænque mōnitō incæ mōnitō
wēnāni incæ tōmengā wepæ beyæ nāate baī
bacæmōnimpa tōö.

²⁶ Ānāni ate awēnē gobedōnadodo Pidato
tōmēnāni nāni ānīnō ante eñente cædinque edæ
Badabato ingante ñimpo cædinque tōmēnāni
nempo pædæ godongā ænānitapa. Wæætē
edæ Itota ingante edæ Pidato angā æmontai
badōimenca tæi tæi pānāni ate tōmengā ingante

ñænque quepote awäa näni gönonguinque edæ da godongä ænte godänitapa.

²⁷ Awënë gobedönadodo nänö wææ wänönäni guiquënë Itota ingante ænte godinque awënë gobedönadodo oncönë Podætodio näni ancönë mangui guiiyongä tontadoidi bacabo Itota weca godongämæ añete pönänitapa. ²⁸ Pöningue tömënäni, Awënë ïmi inte awënë wecoo wëñacæbiimpa, ante bai cædinque badete todinque Itota wecoo gä tadongadinque wæætë opatawæ ëmoncoo pönö da wëñadinque, ²⁹ daa mongæmenca bai æninque que cædinque, Awënë poganta wencacæbiimpa, ante bai cædinque pönö daga wencadänitapa. Ayæ cæwipa ænte mämö pædæ pönonte änäni æninque tömengä tömëmæmpoca pæ mangä adinque tömënäni da guicapodinque tömengä ingante,

—Badogaa, bitö oodeo awënë odeyebi ïmipææ, ante badete togadänimpa.

³⁰ Ayæ tömengäa towæ towæ tänongadinque cæwipa æninque tæi tæi ancaa pancadänitapa. ³¹ Ayæ ïinque badete todinque tömënäni opatawæ ëmoncoo gä tadongadinque tömengä nämä wecoo daga wëñadänitapa. Ayæ edæ tömengä ingante awæ timpote wænoncæte ante töö æmænte ænte tao mäodäni gogacäimpa.

Itota ingante awäa timpodäni wcengampa

(Mäadoco 15.21-32; Odoca 23.26-43; Wäö 19.17-27)

³² Ænte mao godinque tömënäni Tidëne quëwengä Timönö ingante bee tëninque tömengä ingante edæ, Bitö ægodöe, Itota ingante möni

timpoquiwæ ænte mongænte goe, änäni mongænte gocantapa.

³³ Mänii Itota ingante ænte mao godinque Godogota nani añömö mönō tededō “Ocatainō” iñömö mñiñömö pönānitapa. ³⁴ Mñiñömö pönāni ate wadāni, Nantate beyæ becæcāimpa, ante cædinque yowepæ biinōmæ nani ämæ tönō moncapæ adoyömö wempo cæðenique pædæ pönō cæyönāni tömengä önonque yædæ bedinque edæ Baa angantapa.

³⁵ Ayæ Itota ingante awæ ñænquedimæ nani ænte pöniwāa töö godöningue pönō timpodique wææ tiwadinque ængæ gantidēnānitapa. Ængæ gantidēnāni ate wægöñongä tömēnāni wæætē tömengä weocoo ini ante, Æcänö quinsa nö ta adinque tömengä mänincoo æncæcāimpa, ante wææntodöningue adocooque adocooque ænānitapa. Mänömai cæyönāni Wængongui beyæ nani apænegainö bai iinque cætimpa. “Botö weocoo ini ö æningue tömēnāni nani caboque wacä ingä wacä ingä nēnempodānitapa. Ayæ, Æcänö quinsa nö ta adinque tömengä mänincoo æncæcāimpa, ante cæðānitapa.” ³⁶ Tömēnāni tæ contadinque tömengä ingante wææ aadānitapa. ³⁷ Ayæ, Itota nē wænguēnengä ingampa, ante quīnante änānii, ante edonque acæimpa, ante cædinque tömēnāni, “Īingä Itota iñömö oodeoidi Awēnē Odeye inongä ingampa,” ante yewæmönique edæ awæmpaa tömengä ocaboca inö tee tinte wo cæðānitapa.

³⁸ Ayæ wada nē ö ænte quēwēnina inate adoyedē tömengä tönō adocanque tömēmæ inö adocanque dipæmæ inö godö timpote ængæ gantidēdāni wægongadaimpa. ³⁹ Ayæ wodo pænta nē godāni

guiquënë Itota ingante godö wënæ wënæ ante badete todinque pica pica cædinque, ⁴⁰ tömengä ingante wapiticæ apænedinque,

—Bitö iñæmpa Wængongui tæiyæ waëmö oncö incæ bæ tate wo ëwëninque edæ mēönaa go adoönæque iñonte do mænoncæ ämitawo. Mänömaï cæcæ äñimi inte bitö tömëmi edæ nämä incæ cæte quëwëmäwe. Bitö nö Wængongui Wëmi ïmi ïninque edæ o togæmpote o togæwate wææe, ämönipa töö.

⁴¹ Äñönäni edæ, Wængongui qui, ante nē godönäni ñænänäni guiquënë nē odömönäni tönö ayæ oodeoidi ïnänite nē aadäni näni Picæncabo tönö adobaï iïmaï ante edæ badete todänitapa.

⁴² —Tömengä, Wadäni quëwencædänimpa, ante waa cæcantawoo. Nöwo iñæmpa ædö cæte nämä waa cæte quëwenguingää. Idægoidi awënë od-eye ingampa diyæ ti wæænte goquingää. Edæ ti wæænte gocä adinque mönitö wæætë edæ, Näwangä impa, ante pönëmaï wædö. ⁴³ Ayæ nämä ingantedö äninque tömengä edæ, Botö Wængongui Wëmo ïnömo ïmopa, ante angämææ. Tömengä, Wængongui cöwë pönö cæcæcäimpa, ante wede pönengä iñongante Wængongui wæætë tömengä ingante edæ waa acampa diyæ ñimpo cæcä goquingää, ante badete todänitapa. ⁴⁴ Ayæ nē ö æna guiquënë tömengä tönö godongämæ timpote wægöna ïninque Itota ingante piinte adobaï wënæ wënæ ante badete togadaimpa.

Itota wængampa

(*Mäadoco 15.33-41; Odoca 23.44-49; Wäö 19.28-30*)

⁴⁵ Tæcæbæcä pöni bayö tömämæ iñontobæ wëmö badinque ayæ ayaönäa wæiganca mæ mämonte bai inimpa. ⁴⁶ Ayæ edæ ayaönäa wæiyonte Itota nanguï pöni yedæ äninque, “Edii, Edii, nëma tabatäni,” äninque mönö tededö, “Botö Wængonguiñaa, botö Wængonguiñaa, ædö cæte botö imo ëmö cæte gob-iyaa.”

⁴⁷ Ante wæcä ëñëninque godämæ ongönäni guiquënë,

—Æ. Ediya ingante aa pecä apa.

⁴⁸ Äñönäni adocanque do pogodo gote önætamö ænte pöninque biïnömæ bai önömænque ænte aa bedöninque næænte, Cæwipaca pædæ æænömo becæcäimpa, ante cæyongä, ⁴⁹ wadäni guiquënë,

—Ee aquënë. Ediya edæ ponte wabänö cæcä quëwengüingä abaimpa, angadänimpa.

⁵⁰ Itota iñömö wæætë ogæ tededinque do wængacäimpa. ⁵¹ İninque edæ Wængongui oncö tæiyæ waëmoncönë weocoo odemö näni wææ wodöincoo adoyedë önönæca inö tæcæguedë pöni tænguimæ wæëntapa. Ayæ goinque bayonte dica incæ tæ gämëntapa. ⁵² Ayæ wao wodido incæ wi ænote bayonte edæ Wængongui quinäni do wængainäni incæ pancadäniya ñäni ömæmöninque ⁵³ tömënäni wodido abæ tawænte godänitapa. Edæ ñowo iñömö, Itota ñäni ömæmongä ate tömënäni në ñäni ömæmöninäni inte Eedotadëë näni waëmö quëwëñömö ponte a ongöñönäni nanguï inäni agadänimpa.

⁵⁴ Mänii goinque do pö adinque ayæ, Æbänö cætimpa, ante tömänö adinque edæ tontado

capitäö tönö wææ wänönäni tönö ancai
guññenique,

—Nāwangä impa. Ìngä ìñömö Wængonguì
Wengä ingainö ante pönenguënë, angadänimpa.

⁵⁵ Do ìñömö Itota Gadideabæ quëwente
pöñongante onquiyænäni nanguì inäni tee
empote pöninge tömengä beyæ në cædinäni
inte ñöwo adodäni adoyömö pö gongæninge
pömö adänitapa. ⁵⁶ Mäadiya Mäagadadënä tönö
wacä Mäadiya inatapa. Ìinä ìñömö Tantiago tönö
Ootee badä inantapa. Ayæ Tebedeo wëna tömëna
badä tönö wadäni adobäi Itota wæñongante gobæ
agadänimpa.

Itota wodi baö ìni mao daga wënänipa

(Mäadoco 15.42-47; Odoca 23.50-56; Wäo 19.38-42)

⁵⁷ Ayæ gawadecæ bayonte Ootee në nanguì eacä
incæ Itota miñæ në gocä do badingä inte Adimatea
ìñömö pægaingä inte pongä ingantapa. ⁵⁸ Tömengä
ìñömö ñöwo Pidato weca godingue, Itota wodi baö
ini pönömi æmoe, angantapa. Pidato Ao äninge në
cædäni inänite, Tömengä baö ee amini æncæcäimpa,
angantapa. ⁵⁹ Itota wodi baö ini gämiyate pædæ
wæænonte ænte godingue waëmö weocoo ninocoo
näni ancoo wini wini caadinge, ⁶⁰ Ootee, Botö
wodido baquimpa, ante dicamontaa nänö wod-
intatodë müntatodë mao guidö ñö cædinge daga
wengantapa. Ayæ dicabo da pæñæ pönö tee
mönodingue wadæ gogacäimpa. ⁶¹ Ìimaì cæyongä
Mäadiya Mäagadadënä tönö wacä Mäadiya tönö Itota
wodido obo contate acönatapa.

Itota wodido ìñömö wææ wænönäni a ongönäni

62 Ayæ guēmanguiönæ bacæ cæpa, ante nāni tāno cæönæ iinque cædāni ate iimō ate, Wængongui qui, ante nē godōnāni ñænænāni tönō Paditeoidi guiquēnē Pidato weca ponte 63 tōmengä ingante äninque,

—Awēnē ēñēmi. Mäningä nē babæ äningä iñömō tōmengä miingä iñedē apænedinque, Mēönaa go adoönæque iñonte botō ñāni ömæmoncæboimpa, ante nānō äninō ante pönente wæmönipa. 64 Ayæ tōmengä miñæ nē godināni incæ tōmengä baö ini awēmō ö æmaināni ante edæ wæmönipa. Ænāni iinque tōmēnāni, “Dobæ ñāni ömæmongäimpa,” ante godömenque babæ änāni edæ wēnæ wēnæ babaimpa cæbii. Ñöwo wææ wänönāni inänite ämi godinque tōmēnāni mäningä nānō wodintatodē tæēmō tee mönodinque mēönaa go adoönæque ganca wææ wänonte acædänimpa. Edæ wii godömenque wēnæ wēnæ bacæimpa, ante cæcæbiimpa, ämönipa.

65 Äñönāni Pidato wæætē,

—Bado, wææ wänönāni mä ongönänipa. Minitö tōmēnāni inänite ænte mäomīni goyönāni mīnitö wæætē mīni ēñēninō bai do cædinque tæēmō tee mönote cædāni.

66 Angä ēñente godinque tæēmō mönodinque Itota nānō wodintatodē dai tee bædodänitapa. Ayæ, Awēnē emöwo adinque wi ænodāmaï incædänimpa, ante dai bæyömō aquiñedē ongontoca da guidonte awēnē emöwo adimpaca yewæmonte bai bagatimpa. Ayæ wææ wänönāni inänite ænte mäo gö cædāni wææ wänongadänimpa.

28

*Itota do wæningä inte ñäni ömæmonte
quëwengampa*

(Mäadoco 16.1-8; Odoca 24.1-12; Wäo 20.1-10)

¹ Mänii guëmanguiönæ iinque go ate wacä tēmāna baquinque ñäo ba iinque Mäadiya Mäagadadēnä tönō wacä Mäadiya iñömō Itota wodido acæte ante gogadaimpa. ² Awēnē Wængongui anquedo do wææ pōninque edæ dicabo wēä godō oo wi ænocantapa. Ayæ goinque nangui ocæ ocæ cætimpa. Anquedo iñömō dicaboga tæ contacantapa. ³ Tömengä awinca näinte cæ bai ëmōnongä inte tömengä weocoo näämænta pōni ëmoncoo mongænte a ongongä. ⁴ Adinque edæ nē wææ wänönäni guiquēnē ancai guiñente wædinque do do wæate bai badinque æmæwo wænte bai öñönänitapa. ⁵ Mänii onquiyæna pōñōnate Wængongui anquedo iñömō,

—Guiñēnāmaï ieda. Itota näni awäa timpodäni wæningä ingante minatō diqui diqui mīmīnapa, ante edæ do ëñēmopa. ⁶ Iñömō edæ dæ angampa. Tömengä nänō äninō bai cædinque do edæ ñäni ömæmōninque tao gocäimpa. Pö guite aeda. İntatodē nänō öñontatodē iñömō edæ önontatoque impa. ⁷ Ayæ nē adimīna inte edæ quingæ pogodo gote tömengä miñæ nē godināni inänite gode ante apænedinque, “Itota dobæ ñäni ömæmongäimpa ataquedäni, äeda.” Ayæ iñömō tömengä Gädideabæ täno godinque a ongöñongä mīnitō gote aedäni, ante minatō gode ante apæneda ëñēedäni. Bado, ämo ëñēmīnapa edæ.

⁸ Angä eñëninque tömengä wodido abæ tawænte wadæ godinque tömöna, Ancai guiñente wæte todadö, äninque watapæ todirque Itota miñæ në godinäni inänite gode ancæ pogodo godatapa. ⁹ Goyöna edæ Itota incæ iñontobæ mäo bee tēninque edæ, Minatö, angä eñëninque edæ iñäna tömengä weca pöninque önöwaca ædæ wæænte mö ongöwate, Wængongui Awënë imidö angüënë, ante watapæ apæneyöna, ¹⁰ Itota iñömö edæ,

—Guiñenämaï ieda, angantapa. Ayæ, Minatö botö biwiidi inänite gode äninque iïmaï äeda. Minitö Gadideabæ godinque botö imote acæminimpa, ante tömönäni inänite äeda, ante Itota angacäimpa.

Në wææ wänöninäni babæ ante apænedänipa

¹¹ Onquiyæna gode ancæ goyöna Itota wodido në wææ wänöninäni pancadäniya wæætē tömönäni näni quëwëñömö godinque, Wængongui qui, ante në godönäni ñænænäni inänite apænedinque, Iïmaï cætimpä, ante tömänö ante apænedänitapa. ¹² Apænedäni eñëninque edæ në godönäni ñænænäni guiquënë në aadäni näni Picæncabo tönö pönë cöninque godongämæ Ao äninque tontadoidi në wææ wänönäni iñönänite tigitamö padatamö bacoö godöninque, ¹³ tömönäni inänite iïmaï angadänimpa.

—Wadäni Itota wodi baö ante wæyönäni edæ minitö önonque, Mö cöñömöni tömengä miñæ në godinäni awëmö ponte ö ænänitapa, ante babæ apænecæminimpa. ¹⁴ Ayæ mäninö äñömöni awënë gobedönadodo eñëninque, Quimæ möwëminii, ante pïngä adinque edæ mönitö wæætē wææ cædinque tömengä ingante ämöni eñëninque

tömengä pänämaï ñimpo cæyongä mīnitō guiñente wädämaï incæmīnimpa.

¹⁵ Äninqe nē godönāni ñænænāni iñömō nē wææ wänönināni inānite nangui tigitamō godönāni ænānitapa. Mānintamō æninqe awēnēidi babæ nāni äninō bai adodō ante apænedinque, Tömengä miñæ nē godāni ö ænānitapa, ante babæ wapiticæ apænegadānimpa. İninqe tömēnāni nāni babæ apænedō eñēninque edæ oodeoidi gode ante tedinque godömenque ñöwo ganca ayæ wapiticæ ante tededānipa.

Itota, Apæneccæ goedāni, angampa

(Mäadoco 16.14-18; Odoca 24.36-49; Wäo 20.19-23)

¹⁶ Önompo æmæmpoque go adodānique Itota miñæ nāni godincabo guiquēnē māniï Itota nānō änō bai cædinque Gadideabæ godinque änanquidi æiyönāni ¹⁷ Itota a ongongä adinque tömengä weca ædæ wæænte, Wængongui Awēnē imidō anguēnē, ante watapæ apæneyönāni pancadāniya guiquēnē, Wabānō i, ante pönēnāmaï ingadānimpa. ¹⁸ Itota iñömō tömēnāni weca pönömenque pöninque,

—Wængongui pönō cæcä beyænque botō iñömō öönädē Tæiyæ Awēnē inömo inte inguipoga adobai nē Tæiyæ Awēnē badinque nāmā tæi piñæmo inte nē ämo imopa. ¹⁹ Ante wædinque mīnitō guiquēnē inguipoga tömāmæ quēwēnāni weca godinque, Itota miñæ gocædānimpa, ante apænemīni eñente botō miñæ nē godāni bacædānimpa. Ayæ mönō Mæmpo emöwo apænedinque, ayæ Wængongui Wemo iñömote botō emöwo apænedinque, ayæ Wængongui Tæiyæ

Waëmö Önöwoca ëmöwo apænedinque mīnitō
tömāmæ quëwënāni inānite æpænë guidōmīni
guicædānimpa. ²⁰ Ayæ botō mīnitō imīnite botō
äninō ante, Tömānō ante adodō cæedāni, ante
odömōmīni ëñente cæcædānimpa. Ayæ botō edæ
ñöwo incæ ayæ inguipoga iinque baganca cöwë
mīnitō tönō ongonte godongāmæ cæcæboimpa.
Nāwangä inguïnō anguënë, ante Itota angacäimpa.

Wængonguï nänö Apænegainö
New Testament in Waorani (EC:auc:Waorani)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Waorani

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Waorani [auc], Ecuador

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Waorani

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
9bedab5a-39ff-5163-a35b-8056cbbe8690